

ΚΤΗΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Μ Ε Λ Ε Τ Η

ΕΠΙ ΤΟΥ

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΥΔΡΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΥΠΟΝΟΜΩΝ
ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΠΡΩΑΣΤΕΙΩΝ

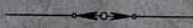
ΥΠΟ

ΗΛΙΑ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΚΑΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΡΑΠΑΝΤΖΑΛΗ

ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ",

Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

1913

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΤΗΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Μ Ε Λ Ε Τ Η

ΕΠΙ ΤΟΥ

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΥΔΡΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΥΠΟΝΟΜΩΝ
ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΑΣΤΕΙΩΝ

ΥΠΟ
ΗΛΙΑ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΙ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΡΑΠΑΝΤΖΑΛΗ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ",
Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ
1913

ΜΕΛΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Κτηματικοῦ Συνδέσμου τοῦ Δήμου Ἀθηναίων ἐν τῇ συνεδρείᾳ αὐτοῦ τῆς 20 Ἀπριλίου 1913, ἔλαβε τὴν κάτωθι ἀπόφασιν διατυπωθεῖσαν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 13 πρακτικῷ τῆς συνεδριάσεως.

« Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνελθὼν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀντι-
» προέδρου κ. Π. Παμπούκη σήμερον τὴν 20 Ἀπριλίου 1913
» παρόντων τῶν κ. κ. Π. Κανάκη, Προέδρου καὶ Γ. Τραπάντζαλη,
» Ἡλία Ἀγγελοπούλου, Γ. Δυοβουνιώτου, Θ. Γεννάδη, Δ. Αἰγινή-
» του, Ἀλ. Δεμεριτζῆ καὶ Π. Παμπούκη, μελῶν τοῦ Συμβουλίου,
» συνεζήτησαν, προτάσει τοῦ κ. Προέδρου, ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος
» εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχεδίου περὶ ὑδρεύσεως τῶν πόλεων Ἀθη-
» νῶν καὶ Πειραιῶς.

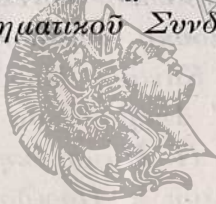
» Τὸ Συμβούλιον μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἀπεδέχθη κατ' ἀρ-
» χὴν τὸ ἀπαραίτητον καὶ ἐπεῖγον τῆς μεταφορᾶς ὑδάτων, λαβὼν
» δ' ὑπ' ὄψει τὴν εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβληθεῖσαν παρὰ τῆς Κυβερ-
» νήσεως, Σύμβασιν διορίζει Ἐπιτροπὴν ἀπαριζομένην ἐκ τῶν
» κ. κ. Ἡλ. Ἀγγελοπούλου, Γ. Τραπάντζαλη, Γ. Δυοβουνιώτου καὶ
» Π. Πρωτοπαπαδάκη, οὓς παρεκάλεσεν ὅπως μελετήσωσι τὸ ὑπο-
» βληθὲν εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχέδιον καὶ ὑποβάλωσι τῷ Συμβου-
» λίῳ τὸ πόρισμα τῆς μελέτης αὐτοῦ».

Μεθ' ὃ ἐλύθη ἡ Συνεδρίασις.

Ἐπὶ τῆς διορισθείσης ἐπιτροπῆς, πολλάκις συνελθούσης, συνε-
ζητήθη τὸ ὑποβληθὲν τῇ Βουλῇ Νομοσχέδιον περὶ ὑδρεύσεως

καὶ κατασκευῆς ὑπονόμων τῶν πόλεων Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ προαστείων· παρεκλήθησαν δὲ οἱ ἐκ τῶν μελῶν ταύτης κ. Ἡ. Ι. Ἀγγελόπουλος καὶ Γ. Τραπάντζαλης, Μηχανικοί, νὰ προβῶσιν εἰς τὴν σύνταξιν τῆς μελέτης τῆς σκοπούσης τὴν ὑπόδειξιν τῶν ἀπαραιτήτων τροποποιήσεων ἐπὶ τοῦ ὑποβληθέντος Νομοσχεδίου, πρὸς ὀριστικὴν ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τούτου τῆς ὑδρεύσεως καὶ τῆς κατασκευῆς ὑπονόμων.

Ἡ μελέτη αὕτη συνταχθεῖσα ἤδη ὑπὸ τῶν ἄνω δύο μηχανικῶν καὶ γενομένη ἀποδεκτὴ καὶ ὑπὸ τῶν ἐτέρων δύο μελῶν τῆς τετραμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ὑπεβλήθη τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ τοῦ Κτηματικοῦ Συνδέσμου τοῦ Δήμου Ἀθηναίων. Τὸ δὲ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐν τῇ Συνεδρείᾳ αὐτοῦ τῆς 25 Ὀκτωβρίου 1913 λαβὸν γνῶσιν τῆς ἄνω μελέτης, ἀπεδέχθη τὰς ἐν αὐτῇ προτεινομένας βελτιώσεις τοῦ ὑποβληθέντος τῇ Βουλῇ Νομοσχεδίου καὶ ἐψήφισε τὴν δαπάνη τοῦ Κτηματικοῦ Συνδέσμου δημοσίευσιν αὐτῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ ΠΕΡΙ ΥΔΡΕΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΥΠΟΝΟΜΩΝ
ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ, ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΑΣΤΕΙΩΝ

Α'

Ἀνεπάρκεια τοῦ διοχετευομένου σήμερον ὕδατος εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν.— Σήμερον ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν ἀριθμεῖ περὶ τὰς 190000 κατοίκων· πρὸς ὑδρευσιν δὲ τούτων ὁ Δῆμος, μεθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς προσπάθειας, διὰ τοῦ καθαρισμοῦ τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου, τῆς μισθώσεως ἰδιωτικῶν ὑδάτων καὶ ἀντλήσεως ἄλλων, δὲν παρέχει κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ὅποτε καὶ ἡ ἀνάγκη εἶνε ἐπιτακτικωτέρα εἰμὴ 31 1/2-40 περίπου ὀκάδας ἐν ὄλμ. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου μέγα μέρος ἀπόλλυται κατὰ τὴν διοχέτευσιν, ἕνεκα τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ σωληνωτοῦ δικτύου,¹ ὅπερ εἶνε πλημμυλοῦς καὶ παλαιοτάτης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατασκευῆς, ἕνεκεν τῆς τοποθετήσεως μεγάλου ἀριθμοῦ κρηνῶν, 700-800 περίπου, ὧν οἱ κρουνοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παραμένουσιν ἀνοικτοί, ἀνωφελῶς καταναλισκομένου τοῦ ὕδατος, καὶ ἕνεκεν τοῦ παρ' ὑμῖν ἰσχύοντος συστήματος διανομῆς τοῦ ὕδατος τοῦ προκαλοῦντος πολλὰς ἀπώλειας.²

Δυνάμεθα λοιπὸν κατὰ τ' ἀλλαγῶν παραδεδεγμένα νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀπώλειαν τοῦ διοχετευομένου ὕδατος εἰς τοῦλάχιστον

¹ Ἐν Ἀμερικῇ οἱ μηχανικοὶ ὑπολογίζουσι πλέον τῶν 25%. Κατὰ τὸν Deacon εἰς τὰς Ἀγγλικὰς πόλεις ἐπὶ 100 λιτρῶν 35 ἀπόλλυνται ἐκ τῶν συνεχῶν καὶ ἀοράτων ἀπωλειῶν· ἐν Παρισίαις ὀρίζουσιν τοιαύτην ἀπώλειαν 25%, ἀλλ' εἰς ταύτην συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ κατανάλωσις τῶν δημοσίων ἰδρυμάτων.

² Ὅντως, μετὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις ὑδαταποθηκῶν, τὸ ἐπὶ πλέον ὕδωρ ῥεεῖ ἀπολλύμενον εἰς τοὺς βόθρους ἢ τὰς ὑπονόμους. Οὕτω δέ, ἄλλοι μὲν ἀφθονοῦσιν ὕδατος, ἀναλόγως τῆς θέσεώς των ὡς πρὸς τοὺς κεντρικοὺς ἀγωγούς, ἐν ᾧ ἄλλοι στεροῦνται τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου ποσοῦ. Δυστυχῶς σήμερον τὸ σύστημα τῆς ὑδρεύσεως δὲν δύναται οὐσιωδῶς νὰ βελτιωθῇ, οὔτε διὰ τοῦ ὑδρομετρικοῦ κρουνοῦ, οὔτε δι' ὑδρομέτρου, καθ' ὅτι τὰ ὕδατα τῆς πόλεως ἕνεκεν τῆς ἰδιαζούσης σκληρότητος αὐτῶν ταχέως φράσσουσι τὰς ὁπὰς τοῦ ὑδρομετρικοῦ κρουνοῦ καὶ τῶν λεπτῶν μηχανημάτων τοῦ ὑδρομέτρου καὶ παρεμποδίζουσι τὴν λειτουργίαν.

35⁰/₀, ἤτοι ὑπολείπεται πρὸς διανομὴν κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ποσότης
20¹/₂ — 26¹/₂ ὀκάδας ὕδατος

ἀντιστοιχοῦσα κατὰ κάτοικον σήμερον (ἐπὶ 190000 κατοίκων, εἰς λίτρας μόνον
40 — 51

Ὁ Δήμος Ἀθηναίων κατὰ τῷ 1912 εἶχε 7996 ὑδρολήπτας ἐγγεγραμμένους διὰ δράμια 8682, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ὁποίων ἀπαιτοῦνται ὀκάδες 21 καὶ 280 δράμια, ἐνῶ ἐκ τῶν 20¹/₂ - 26¹/₂ ὀκάδων, ἃς διαθέτει ὁ Δήμος, πρέπει νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ χορηγούμενη ποσότης εἰς τὰς ὑπὲρ 700 κρήνας, τὰς ἀγορὰς καὶ δημοτικὰ ἰδρύματα ὡς καὶ διὰ τινὰ καταβρέγματα καὶ κήπους. Ἄρα τὸ ὕδωρ, τὸ ὁποῖον διαθέτει σήμερον ὁ Δήμος δὲν ἐπαρκεῖ οὔτε διὰ τοὺς νῦν ὑδρολήπτας αὐτοῦ, ὧν μάλιστα ὁ ἀριθμὸς θὰ ἦτο πολὺ ἀνώτερος, ἂν τὸ δίκτυον ἐπεξετείνετο πανταχοῦ καὶ ἂν ἡ τιμὴ ἦτο προσιτὴ καὶ εἰς τὰς μικροτέρας οἰκοδομὰς διὰ παροχῆς $\frac{1}{2}$ ἢ καὶ $\frac{1}{4}$ δραμίου. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μέλλον τῆς πρωτεύουσας ὁ Δήμος εὐρίσκεται ἐν πλήρει ἀμχανίᾳ, ὀλίγιστον ὕδωρ διαθέτων καὶ τοῦτο κακῆς ποιότητος καὶ ὑποκείμενον εἰς μολύνσεις.

Ἐπομένως ἡ ἀνάγκη διοχετεύσεως νέων ὑδάτων εἰς τὴν πόλιν τίθεται ἐκτὸς πάσης συζητήσεως. Ὁ δὲ Κτηματικὸς Σύνδεσμος τοῦ Δήμου Ἀθηναίων «ὅστις σκοπεῖ νὰ προστατεύσῃ τὴν ἀστικήν ἀκίνητον ἰδιοκτησίαν καὶ ἅμα νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ ἐξυγίανσιν τῆς πόλεως Ἀθηνῶν καὶ περιχώρων», διαβλέπων τὴν ἀνάγκην ταύτην τῆς ὑδρεύσεως δι' ἀφθονωτέρων ὑδάτων, ἵνα μὴ ἀναχαιτισθῇ ἡ ἀνάπτυξις τῆς πόλεως, ἐχαιρέτησε μετὰ χαρᾶς τὴν ὑποβολὴν τοῦ νομοσχεδίου περὶ ὑδρεύσεως καὶ κατασκευῆς ὑπονόμων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ προαστείων, συστήσασα τὴν ἡμετέραν ἐπιτροπὴν πρὸς μελέτην καὶ ὑπόδειξιν τῶν ἐπενεχτέων βελτιώσεων ἐν τῷ ὑποβληθέντι νομοσχεδίῳ.

Οἱ ὠφελούμενοι ἐκ τοῦ ἔργου καὶ ὑποχρεούμενοι εἰς συμμετοχὴν τῶν βαρῶν.

Ἡ ὀλικὴ δαπάνη διὰ τὰ ἔργα ὑδρεύσεως καὶ ὑπονόμων ὑπολογισθεῖσα εἰς 56,000.000 δραχμῶν ἀπαιτεῖ ἐτησίως πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ τόκου καὶ τοῦ χρεωλυσίου τοῦ κεφαλαίου τούτου, καθὼς καὶ δι' ἔξοδα ἐκμεταλλεύσεως καὶ συντηρήσεως περὶ τὰς

Δραχμὰς 3,400.000.

Εἰς πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ τούτου ὑποχρεοῦνται οἱ ἐκ τοῦ ἔργου ὠφελούμενοι. Τιοῦτοι δὲ εἶνε:

α') Οἱ κύριοι τῶν οἰκοδομῶν, εἰς τοὺς ὁποίους παρέχεται ὕδωρ ἐπαρκὲς διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν καὶ ἐξασφαλίζεται ἡ ἐντὸς τῶν ὑπονόμων ἀπόρριψις τῶν ἀκαθάρτων ὑδάτων.

β') Οἱ ἐν αὐταῖς ταῖς οἰκοδομαῖς οἰκοῦντες καθὼς καὶ πάντες οἱ πολῖται, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔχουσιν ἐξησφαλισμένην, ὄσπην δὴποτε χρειάζονται ποσότητα καλλίστου ὕδατος καὶ ἀφ' ἑτέρου, διότι διὰ τῆς τοιαύτης διαχετεύσεως ἀφθόνου ὕδατος καὶ διὰ τῆς κατασκευῆς τῶν ὑπονόμων ἐπέρχεται πλέον ἐξυγιάνσεις τῶν δύο πόλεων, ἀπομακρύνουσα τοὺς κινδύνους πλείστων μολυσματικῶν νόσων, καὶ ἐπαυξάνεται οὕτω ἡ εὐμάρεια ὄλων τῶν πολιτῶν.

γ') Οἱ Δήμοι Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, διότι διὰ τῆς ἐπιλύσεως τῶν δύο κυριωτέρων ζητημάτων, τῆς ὑδρεύσεως καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν ὑπονόμων, ὄχι μόνον δὲν θὰ παρεμποδίζηται εἰς τὸ μέλλον ἡ περαιτέρω αὐτῶν ἀνάπτυξις εἰς ἕκτασιν καὶ πλοῦτον, ἀλλὰ καὶ ὕλικὰ ἐκ τούτου συμφέροντα θέλουσιν οἱ δύο Δήμοι ἀποκτήσῃ, περὶ ὧν κατωτέρω.

δ') Τὸ Δημόσιον, ὄπερ μέγα καὶ οὐσιῶδες συμφέρον ἔχει ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν δύο κυριωτέρων πόλεων τοῦ Κράτους, πρὸς ἃς ἀποβλέπει σύμπας ὁ Ἑλληνισμός, καὶ ἐν αἷς ἔχει ἐγκαταστήσει τὰς σπουδαιοτέρας αὐτοῦ ὑπηρεσίας. Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἔποψιν ταμιευτικὴν, μέγα ἔχει συμφέρον τὸ Κράτος ἐκ τῆς προόδου τῶν δύο πόλεων, καθ' ὅτι μέγα μέρος τῶν εἰσπράξεων τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτοῦ καταβάλλουσιν οἱ κάτοικοι τούτων. Ὅντως εἰσπράττονται:

1) Ἐκ τοῦ φόρου οἰκοδομῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς

τῆ 1906 τὰ 57.80% τοῦ ὄλου τῶν Δημοσίων εἰσπράξεων ἐκ τοῦ φόρου τούτου¹.

» 1911 » 61.3% » » » » » » »².

2) Ἐκ τοῦ συμπληρωματικοῦ φόρου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος θὰ εἴχομεν τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω ἀναλογίαν τῶν 60%, ἐὰν ὁ φόρος οὗτος ἐδασίζετο μόνον ἐπὶ τοῦ ἐνοικίου τῶν κατοικιῶν· ἐπειδὴ δὲ ὄμως ἡ φορολογία αὐτῆ τοῦ εἰσοδήματος εἶνε καὶ προοδευτικὴ, αἱ δὲ μεγάλαι κατοικίαι κείνται ἰδίως ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ, ἡ ἐν λόγῳ ἀναλογία εἶνε ἀσφαλῶς μεγαλειτέρα, δύναται δὲ νὰ ὑπολογισθῇ εἰς 65—70% τοῦ ὄλου.

3) Ἐκ τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος, αἱ δύο πόλεις καταβάλλουσι:

τῆ 1904 τὰ 31% τοῦ ὄλου τῶν Δημοσίων εἰσπράξεων ἐκ τοῦ φόρου τούτου¹.

» 1911 » 45,6% » » » » » » »².

4) Ἐκ τοῦ τελωνιακοῦ δασμοῦ

τῆ 1911 τὰ 59% τοῦ ὄλου τῶν εἰσπράξεων ἐκ τοῦ φόρου τούτου³.

¹ Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς μειονοψηφίας τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους ἐπιτροπῆς 1907.

² Ἐκ τῆς εἰσηγήσεως ἐπὶ τῶν ἐσόδων τοῦ κράτους πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους ἐπιτροπὴν τῆς Βουλῆς 1913. (Οἱ ἀριθμοὶ ἐνταῦθα ἀναφέρονται εἰς τὰς ἐφορείας Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς).

³ Πρέπει δὲ ὄμως νὰ σημειωθῇ ὅτι μέρος τῶν διὰ Πειραιῶς εἰσερχομένων ἐμπορευμάτων εἶνε προωρισμένα καὶ διὰ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα.

Ἄλλα καὶ ἄλλων πολλῶν εἰσοδημάτων τοῦ κράτους ἢ κατ' ἀναλογίαν καταβολὴ αὐτῶν ὑπὸ τῶν δύο πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς εἶνε λίαν σημαντικὴ.

5) Ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ Πειραιῶς, διότι μέγιστον ἔχει ν' ἀνελήσῃ συμφέρον καὶ ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν δύο πόλεων καὶ ἐκ τῆς ἐν τῷ λιμένι κινήσεως. Ἡ παροχὴ δ' ἀφθόνου ὕδατος εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὰ πληρώματα αὐτῶν εἶνε τι ἀπαραίτητον διὰ τὴν κίνησιν ταύτην. Τὴν ἀνάγκην ἄλλως τε διοχετεύσεως ὑδάτων εἰς Πειραιᾶ ἀνεγνώρισεν ἀπὸ ἐτῶν ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ Πειραιῶς, διαθέσασα ἐκ τοῦ λιμενικοῦ ταμείου μέγα ποσόν, πλέον τῶν 3½ ἑκατομμυρίων δραχμῶν καὶ κατ' ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργείου. Ἦδη δὲ ὅποτε ἡ κίνησις τοῦ λιμένος καταπληκτικῶς αὐξάνει κατ' ἔτος, ἐπιτακτικώτερα εἶνε ἡ ἀνάγκη αὕτη.

Ὅντως κατὰ τὴν μελέτην τοῦ μετακληθέντος μηχανικοῦ κ. Ε. Kummer ἡ ἀνάπτυξις τῆς κινήσεως τοῦ λιμένος Πειραιῶς εἰς τόννους μὲν ἐμπορευμάτων εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ἐντὸς ἑξ ἐτῶν ἠῶξησησε ἀπὸ

540600 τόννους τῷ 1905
εἰς 880000 » » 1911

ἦτοι αὐξήσις κατὰ 63%.

εἰς κίνησιν δὲ πλοίων ἠῶξησησε ἀπὸ

10700 πλοῖα τόννων 6500000 τῷ 1905
εἰς 12000 » » 10-12000000 » 1911

ἦτοι αὐξήσις ἀριθμοῦ πλοίων 12%

καὶ χωρητικότητος 55-85%.

Πρὸς τούτοις διὰ τῆς περισυλλογῆς καὶ τῆς ἀπορρίψεως τῶν ὑδάτων τῶν ὑπονόμων μακρὰν τοῦ λιμένος, ὡς ἐν τῇ συμβάσει προβλέπεται, θέλει οὐσιωδῶς ἐξυγιανθῆ ὁ λιμὴν ἀπαλλασσόμενος τῆς ἐν αὐτῷ ἐκβολῆς, τῶν ὑπονόμων τῆς πόλεως Πειραιῶς ὡς τὴν σήμερον γίνεται.

Διὰ τὴν πραγματοποιήσιν ταιούτου ἔργου ὀρθὸν καὶ δίκαιον εἶνε νὰ συνεισφέρωσι πάντες οἱ ἀνωτέρω ἐξ αὐτοῦ ὠφελοῦμενοι, ἐν μέτρῳ καὶ ἀναλόγως τῆς ὠφελείας ἐκάστου. Δὲν εἶνε δὲ λογικόν, ὡς ἐν τῷ ὑποβληθέντι νομοσχεδίῳ διατυποῦται, νὰ καταβάλλωσι τὰς πρὸς τοῦτο δαπάνας ἀποκλειστικῶς σχεδὸν οἱ ἰδιοκτῆται, οἵτινες ἐπεδαρύνθησαν καὶ πάλιν πρὸ διετίας διὰ τοῦ προσθέτου ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος φόρου, καὶ οἵτινες ὑφίστανται τὴν πρὸ ἐτῶν ἐκδηλωθεῖσαν κρίσιν τῆς ἰδιοκτησίας ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ.

Βεβαίως διὰ θυσιῶν θὰ συντελεσθῇ ἡ πρόοδος καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν δύο πόλεων, ἀλλ' ὀρθὸν εἶνε αἱ θυσίαι αὗται νὰ κατέλθωσιν εἰς τὸ κατώτατον δυνατὸν ὄριον, δι' οὗ νὰ ἐξασφαλίζηται ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων. Δὲν εἶνε δέ, ἐπαναλαμβάνομεν, δίκαιον νὰ ζητῆται ἡ καταβολὴ τῶν πρὸς τοῦτο δαπανῶν παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν μόνον καὶ ν' ἀπαλλάσσωνται ἄλλοι, οἵτινες ὡς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, ἐπωφελοῦνται ἐπίσης ἐκ τῶν ἔργων τούτων ἔχον-

τες ἄλλως καὶ τὰς ἐκ τῶν ὑφισταμένων νόμων ὠρισμένας ὑποχρεώσεις πρὸς τοῦτο. Μόνον ἢ ἀκριβοδικαία κατανομή τῶν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων βαρῶν θὰ καταστήσῃ ταῦτα ἀνεκτά.

Ὑπολογισμὸς τῶν καθαρῶν κερδῶν τῆς ἐταιρείας.

Ἐξετάσωμεν ἤδη, ποῖα τὰ πιθανὰ ἐκ τῆς ἐν λόγῳ ἐπιχειρήσεως καθαρὰ κέρδη καὶ κατὰ τίνα τρόπον ἐντεῦθεν δεόν νὰ κανονισθῇ ἡ συμμετοχὴ τῶν ἰδιοκτητῶν εἰς τὰς δαπάνας τῶν ἔργων.

Ἡ εἰσηγητικὴ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου ἐκθεσίς, σχετικῶς πρὸς τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀναφέρει τὰ ἑξῆς (σελ. 36).

«Κατὰ τὰς γενομένας μελέτας ἢ δαπάνη θέλει ἀνέλθει:

1) Διὰ τὴν ὑδρευσιν εἰς Δραχ. 30.500.000.—

2) Διὰ τὰς ὑπονόμους εἰς » 20.000.000.—

Ἦτοι ἐν ὄλῳ εἰς » 50.500.000.—

«Εἰς τὸ πασὸν τοῦτο δεόν νὰ προστεθῶσι:

Δι' ἀπαλλοτριώσεις, δι' ἐνδιαμέσους τόκους, ἔξοδα ἐκδόσεως δανείου, φόρους κλπ. » 5.500.000.—

Ἦτοι ἐν ὄλῳ δαπάνη » 56.000.000.—

«Πρὸς κάλυψιν τοῦ κεφαλαίου τοῦτου θὰ ἐκδοθῶσι:

Μετοχαὶ ἀξίας » 25.000.000.—

Ὅμολογία » 31.000.000.—

Ἐν ὄλῳ » 56.000.000.—

«Ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ ἀρθρ. 5 ὀρίζεται κατώτατον ὄριον μετοχικοῦ κεφαλαίου 20.000.000, καὶ ἐὰν ὁμοῦς ἤθελεν ὑποτεθῇ ὅτι ὑπὸ τοιοῦτον ὄριον θὰ συνομολογεῖτο ἢ σύμβασις, τοῦτο οὐδεμίαν σημασίαν ἔχει διὰ τὸν ὑπολογισμὸν ἡμῶν, ἀφορῶν μᾶλλον εἰς τὸν ἀνάδοχον, ὅστις θὰ προέκρινε τυχὸν καταβολὴν τοῦ ὀριζομένου κατωτάτου ὀρίου μετοχικοῦ κεφαλαίου, ἤτοι τῶν 20 ἑκατομμυρίων».

«Αἱ ἀπαιτηθησόμεναι ἐτησίως δαπάναι θὰ εἶνε:

1) Δι' ὑπηρεσίαν κεφαλαίου μετοχῶν 25.000.000 πρὸς 2% καθ' ἑξαμηνίαν ἀποσβεστέου ἐντὸς 140 ἑξαμηνιῶν. Δραχ. 1.066.750.—

2) Δι' ὑπηρεσίαν δανείου 31.000.000 πρὸς 2 $\frac{3}{4}$ % καθ' ἑξαμηνίαν ἐξοφλητέου ἐντὸς 140 ἑξαμηνιῶν » 1.745.300.—

3) Δι' ἔξοδα χρήσεως ὑπονόμων καὶ ὑδραγωγείου, γενικὰς δαπάνας, φόρον ἐγγώριον καὶ ἀλλοδαπῶς ἐπὶ τῶν μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν διὰ τὴν ἐν τοῖς χρηματιστηρίοις εἰσαγωγὴν περίπου » 587.950.—

Σύνολον ἐτησίων δαπανῶν » 3.400.000.—

«Πρὸς κάλυψιν τοῦ ποσοῦ τούτου θὰ ἔχωμεν τὰς ἐξῆς εἰσπράξεις, συμφώνως πρὸς τὰ διὰ τῆς συμβάσεως ἐπιβαλλόμενα βάρη.

1) Ἐξ ὑποχρεωτικῆς ὑδροληψίας	1.495.000
2) Ἐκ τῶν εἰσφορῶν 2% ἐπὶ προσόδου 32.000.000 εἰς ὅσα δηλ. ἀνέρχεται ἡ πρόσσδος τῶν οἰκιῶν τῶν εὐρισκομένων ἐπὶ ὁδῶν ὑφ' ἧς κατασκευασθῆσεται ὑπόνομος	640.000
3) Ἐκ καταβολῆς πρὸς 1.25 κατὰ τρέχον μέτρον προσόφως τῶν οἰκοδομῶν, ἐπὶ μήκους ἐν ὄλφ 440.000 μέτρων (μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ μήκους τῶν ἐπὶ τῶν διασταυρώσεων ἢ τῶν πλατειῶν τμημάτων).	550.000
Σύνολον εἰσπράξεων	2.685.000
Ἀπέναντι ἐξόδων δρ.	3.400.000
Διαφορὰ	715.000

ἤτοι προκύπτει ἔλλειμμα ἐκ δραχ. 700.000 ἑτησίως, τὸ ὅποσον πρέπει νὰ ὑπολογισθῆ ὅτι θὰ καλυφθῆ».

Ἐνταῦθα ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις ἀναφέρει πέντε πηγὰς προσθέτων εἰσπράξεων, χωρὶς ὅμως νὰ ἀναφέρῃ καὶ τὸ ποσόν, εἰς ὃ δύνανται ν' ἀνέλθωσιν αὐταί. Ταῦτας θέλομεν προσπαθῆσαι νὰ ὑπολογίσωμεν ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἐκμεταλλεύσεως.

1) «Ἐκ τῆς ἀνεγέρσεως νέων οἰκοδομῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων». — Τῷ 1912, ἔτος καθ' ὃ ἐκηρύχθη ἡ ἐπιστράτευσις καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίταξις τῶν ἵππων κατὰ μῆνα Αὐγούστου καὶ ἐπομένως ἀνεχαιτίσθη ἐπὶ τέσσαρας μῆνας ἡ ἀνέγερσις οἰκιῶν, ἐγένοντο νέα οἰκοδομαί

ἐν Ἀθήναις	453
ἐν Πειραιεῖ	180
ἐν ὄλφ	633

Τὰς οἰκοδομὰς ταύτας ἀνάγκη νὰ ὑποδιαίρῳμεν πρὸς ὑπολογισμὸν κατὰ προσέγγισιν τῆς ἐκμισθωτικῆς αὐτῶν προσόδου εἰς τὰς διαφόρους κατηγορίας συμφώνως πρὸς τὰ τοῦ τελευταίου πίνακος τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως. Ἡ ὑποδιαίρεσις δὲ αὕτη, κατὰ γενόμενον ὑφ' ἡμῶν ὑπολογισμόν, δίδει τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα

ἐν Ἀθήναις	δρ. 810.000	ἐκμισθωτικὴν ἀξίαν
ἐν Πειραιεῖ	» 180.000	» »
ἐν ὄλφ	» 990.000	» »

ἤτοι ἑτησίαν αὐξήσιν ἐκμισθωτικῆς ἀξίας τῶν οἰκοδομῶν τῶν δύο πόλεων δραχμῶν 990.000.

Ἄν πάλιν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκμισθωτικὴν ἀξίαν τῶν οἰκοδομῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἐν ἔτει 1906 (ἔκθεσις τῆς μειοψηφίας ἐν τῇ Βουλῇ 1907) εὐρίσκομεν δρχ. 32.481.697

ἐνφ τῷ 1911 κατὰ πίνακα τῆς ἐφορείας εὐρίσκομεν δραχ. 37.009.880
 ἤτοι αὐξησιν διὰ τὴν πενταετίαν δραχ. 4.528.000,
 ἢ ἐτησίως δραχ. 906.000,

ποσὸν παραπλήσιον τοῦ ἀνωτέρω, ἂν μάλιστα ληφθῆ ὑπ' ὄψει, ὅτι ἡ αὐξη-
 σις τῆς ἐκμισθωτικῆς ἀξίας βαίνει εἰς τὰς ἀναπτυσσομένας πόλεις κατὰ
 προϋποῦσαν κλίμακα. Ὡς ἐκ τούτου θὰ ἔχωμεν ἐτησίαν αὐξησιν:

Διὰ μὲν τὴν ὑδρευσιν 3% ¹ ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς προόδου τῶν οἰκο-
 δομῶν τούτων ἤτοι $990.000 \times 0,03 =$ δραχ. 29.700

Διὰ δὲ τὰς ὑπονόμους, 2% ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς ἀξίας,
 ἀλλὰ τούτου λαμβάνομεν τὰ $\frac{3}{4}$, διότι ἐν τοιαύτῃ ἀναλο-
 γίᾳ ἐξυπηρετοῦνται αἱ οἰκίαι ἕνεκα τοῦ μὴ πλήρους δυ-
 κτύου ὑπονόμων²

14.850
 ἐν ὄλφ δραχ. 44,550

Μετὰ ἑξαετίαν δέ, ὁπότε περατοῦται τὸ ἔργον, ἢ ἐπὶ πλέον εἰσπραξίς
 θέλει ἀνέλθῃ ἐτησίως εἰς

1) δραχ. 267.000

Ἄλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἑξαετίαν δύναται τις ἀσφαλῶς νὰ προῖδῃ ὡς
 τακτικὴν ἐτησίαν ἐπαύξησιν τὴν ἐκ 44.500 τοῦλάχιστον δραχμῶν, ἂν ἡ
 ἀνάπτυξις τῶν δύο πόλεων ἐξακολουθήσῃ κατὰ τὴν αὐτὴν μόνον ὡς ἄνω
 ἀναλογίαν.

2) «Ἐκ τοῦ παρεχομένου πρὸς τὸ Δημόσιον καὶ τοὺς Δήμους ὕδατος
 ἐπὶ πληρωμῇ». — Τὸ Δημόσιον καὶ οἱ Δήμοι ἔχουσιν εἰς τὴν κατοχὴν αὐτῶν
 πολλὰ κτίρια, ὡς τὰ Ὑπουργεῖα, τὰ Δικαστήρια, τοὺς διαφόρους στρατιω-
 τῶνας, τὰς στρατιωτικὰς σχολὰς, τὸ Πανεπιστήμιον, τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ
 τὰ διάφορα δημόσια καὶ δημοτικὰ σχολεῖα, τὴν Νομαρχίαν, τὴν Βουλὴν,
 τὰ Μουσεῖα, τὰ Ἀνάκτορα, πολλὰ δημόσια γραφεῖα καὶ οἰκοδομὰς, τὰ οὐρη-
 τήρια, τοὺς κήπους, τὸ δημοτικὸν θέατρον κτλ. Πάντα ταῦτα θὰ λάβωσιν
 ὕδωρ καὶ θὰ καταβάλλωσι τὴν εἰσφορὰν αὐτῶν 2% ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς
 προσόδου καθὼς καὶ 1 δραχ. 25 κατὰ τρέχον μέτρον προσόψεως. Νομίσο-

¹ Τὸ 3% ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς ἀξίας εἶνε ὁ μέσος περίπου ὅρος τῆς διὰ τὴν ὑδρευσιν
 δαπάνης. Ἐξάγεται δὲ οὗτος ἐκ τῶν δύο στοιχείων τῆς ἐκμισθωτικῆς ἀξίας ὄλων τῶν
 οἰκοδομῶν ἐκ 41.596.189 δρ. καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν εἰσπράξεων διὰ τὴν ὑποχρεωτικὴν αὐτῶν
 ὑδρευσιν δραχ. 1.495.000 ἤτοι:

$$\frac{1495000}{41596189} = 0,036$$

² Ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τοῦ 1,25 δραχ. ἀνά τρέχον μέτρον προσόψεως οἰκοπέδων
 δὲν ὑπολογίζομεν τι εἰς τὰς πιθανὰς εἰσπράξεις, καθ' ὅσον ἐν μέρει ἡ πληρωμὴ αὕτη
 δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς πληρωθεῖσα διὰ τὸ οἰκόπεδον, πρὸ τῆς ἀνεγέρσεως τῆς οἰκοδο-
 μῆς. Τοῦτο ὅμως θέλει ἀποτελέσει σημαντικὸν ποσόν, ἰδίως ὅταν ἀναπτυσσομένων τῶν
 δύο πόλεων θὰ συνεπεκτείνηται καὶ τὸ δίκτυον τῶν ὑπονόμων.

μεν ὅτι, ὑπολογίζοντες δι' ὅλα ταῦτα ἔτησίαν ἐν ἑλφ εἰσπραξιν ὑπὲρ τῆς ἑταιρείας

2) δρχ. 100,000

δὲν ὀρίζομεν ὑπερβολικὸν ποσόν.

3) «Ἐκ τοῦ πρὸς ἄρδευσιν διατεθησομένου ὕδατος ἐκ τοῦ νέου ὑδραγωγείου, ἐκ τῶν ὑπονόμων καὶ ἐκ τοῦ Ἀδριανείου». — Τὸ νέον ὑδραγωγεῖον διὰ πληθυσμὸν τῶν δύο πόλεων ἀνερχόμενον εἰς 350.000 κατοίκους κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀποπερατώσεως τῶν ἔργων τῆς ὑδρεύσεως, θὰ παρέχῃ πρὸς χρῆσιν τῶν δύο πόλεων, ὑπολογιζομένης τῆς κατ' ἄτομον καταναλώσεως εἰς 100 λίτρας ἡμερησίως,

λίτρας 35.000.000

θὰ διοχετεύονται ὅμως ἐκ τῶν πηγῶν, λογιζομένης, κατὰ τὰ ἐν τῇ συμβάσει, εἰς 1000 λίτρας τῆς κατὰ δευτερόλεπτον ὀλιγῆς παροχῆς,

λίτραι 86.400.000 ἡμερησίως.

Ἐπομένως θὰ εἶνε δυνατόν

λίτραι 51.400.000

ἡμερησίως νὰ διατίθωνται εἰς ἄλλας ἐπικερδεῖς ἐπιχειρήσεις.

Ἄν ὑποθέσωμεν ὅτι διατίθεται δι' ἄρδευσεις ἐν τῇ λεκανοπεδίῳ Ἀττικῆς καὶ κατὰ τὴν διέλευσιν τοῦ ὑδραγωγείου τὸ $\frac{1}{4}$ τούτου μόνον, ἔχομεν 12.800 μ³.

Ἄν δ' ἐκ τῶν ὑπονόμων παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ $\frac{1}{10}$ μόνον θὰ χρησιμοποιοῦται ἐκ τοῦ παρεχομένου ὡς ἄνω ποσοῦ εἰς τὰς δύο πόλεις ἐκ λιτρῶν 35.000.000 ὕδατος, τοῦ μετὰ τὴν χρῆσιν διοχετευομένου ἐντὸς τῶν ὑπονόμων θὰ ἔχωμεν 3.500 μ³.

Ἄν δ' ἐπίσης ἐκ τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου ὡσαύτως ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ ὕδατος ἐπὶ τῆς ἐλαχίστης ἀποδόσεως αὐτοῦ τῶν 20 ὀκάδων διατίθεται εἰς ἄρδευσεις

θὰ ἔχωμεν 1846 μ³.

Ἦτοι ἐν ἑλφ πρὸς ἄρδευσιν ἡμερησίως

18.143 μ³.

τὰ ὁποῖα ὑπολογιζόμενα πρὸς δρχ. 0,02 δι' ἕκαστον κυβικὸν μέτρον ἀντὶ τῶν δρχ. 0,06¹ κατὰ τὴν σύμβασιν, θὰ ἀποδίδωσι ποσὸν

3) 130.000

4) «Ἐκ τοῦ καταναλισκομένου ὕδατος διὰ κατάβρεγμα καὶ βιομηχανικὰς χρήσεις». — Ὁ Δῆμος Ἀθηναίων, διὰ τὸ κατάβρεγμα τῶν εἰς αὐτὸν ἀνηκουσῶν ὁδῶν, ἐδαπάνησεν ἀπὸ τοῦ 1902—1910 ἔτησίως κατὰ μέσον ὄρον 60.000 δρχ., διὰ δὲ τὸ 1912 εἶχε ψηφίσῃ πίστωσιν 70.000 δρχ. Τὸ δὲ Δημόσιον δαπανᾷ ἔτησίως διὰ τὰς εἰς αὐτὸ ἀνηκούσας ὁδοὺς, Πατη-

¹ Τὴν τιμὴν ταύτην τῶν λεπτῶν 6 κατὰ μ³ ἡ ἐπιτροπὴ εὑρίσκει ὑπερβολικὴν.

σίων, Κηφισιάς, Πειραιώς, Ἀλεξάνδρας, Ἀμαλίας, Ἡρώδου, Ὀλγας, Συγγροῦ, Σταδίου, Λιοσίων, Ἱερὰν ὁδόν, Ρούφου, Ἀκροπόλεως, Παλαιοῦ καὶ Νέου Φαλήρου δρχ. 115.000, διὰ καταθρεκτέαν ἐπιφάνειαν 340.000 μ² καὶ διὰ 250 ἡμέρας τοῦ ἔτους, καθ' ἃς γίνεται κατάθρεγμα. Πρὸς τούτοις ὁ Δῆμος Πειραιῶς ἐδαπάνησεν περὶ τὰς 15.000 δρχ. Οὕτως ὥστε δαπανῶνται ἐν ὅλῳ διὰ τὸ πενιχρὸν καὶ μερικὸν κατάθρεγμα, ὡς γίνεται σήμερον.

δρχ. 190000

Βεβαίως δταν διοχετευθῶσι τὰ νέα ὕδατα, τὸ κατάθρεγμα θὰ γίνηται καὶ συχνότερον καὶ ἐπὶ πολὺ μεγαλειτέρας ἐκτάσεως. Ἄν δὲ βασιζόμενοι ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καταθρεγμάτων τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, δι' ὅλον τὸ ἔτος 1912, ἦτοι τῶν 406¹ καταθρεγμάτων, καὶ ἂν ἀντὶ τῆς ὅλης καταθρεκτέας ἐκτάσεως τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως λάθωμεν τὰ $\frac{3}{4}$ μόνον, ἦτοι 1750 στρέμματα², καὶ ἂν πολλαπλασιάσωμεν τὸ γινόμενον αὐτῶν πρὸς λεπτὰ 30 κατὰ στρέμμα (τιμὴν τῆς συμβάσεως), θὰ ἔχωμεν τὴν ἐκ τούτου ἐτησίαν εἰσπραξίν ἀνερχομένην εἰς δρχ. 213.000 = 406 × 1753 × 0,30.

Ἄν δὲ πάλιν ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου θεωρήσωμεν τὰς 73000 ὡς ἐξοδα ἐκμεταλλεύσεως, ἐναπομένει διὰ τὴν ἐταιρείαν κέρδος καθαρὸν

δραχ. 140.000.

Ὡς πρὸς τὴν κατανάλωσιν ὕδατος διὰ τὰς βιομηχανικὰς χρήσεις δὲν ἔχομεν ἐπακριβεῖς ἀριθμούς. Ὑπολογίζουσι κατὰ κάτοικον ἡμερησίως.³

¹ Κατὰ τὸ ἔτος 1912 ἐγένοντο ἐπὶ 299 ἡμέρας καταθρέγματα τῶν ὁδῶν, ἐξ ὧν 167 δις τῆς ἡμέρας.

² Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἐξηγάγομεν ἐκ τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως σελ. 37. 3) Τὸ μήκος τῶν ὁδῶν ὅφ' ἃς ὑπάρχουν ὑπόνομοι μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ μήκους τῶν ἐπὶ τῶν διασταυρώσεων καὶ τῶν πλατειῶν τμημάτων υπολογίζεται εἰς 220000, προσθέτοντες δὲ τὸ ἀφαιρηθὲν τοῦτο ποσόν, τὸ ὁποῖον υπολογίζομεν εἰς τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ ὅλου περίπου, εὐρίσκομεν μέτρα τρέχοντα ὁδῶν 250000.

³ Ἀφ' ἐτέρου αἱ πλεῖστα τῶν ὁδῶν ἔχουσι πλάτος 10 μέτρων καὶ ἄνω, ἐπομένως μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν πεζοδρομίων εὐρίσκομεν μέσον ὄρον πλάτους δδοστρωσίας 7μ., ἦτοι ἔχομεν ἐν ὅλῳ καταθρεκτέαν ἐπιφάνειαν

1.750.000 μέτρα τετραγωνικά

Ὁ ἀριθμὸς οὗτος παριστᾷ συνάμα καὶ τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ὅλης τῶν ὁδῶν ἐπιφανείας καθ' ὅτι τὰ ἀνωτέρω μέτρα 220.000, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθημεν, παριστᾷ τὸ μήκος τῶν ὁδῶν, ὅφ' ἃς ὑπάρχουσι ὑπόνομοι. Ἡ δὲ τοποθέτησις τῶν ὑπόνομων γίνεται ὑπὸ τῆς ἐταιρείας μόνον ἐπὶ τῶν κεντρικωτέρων τμημάτων τῆς πόλεως (ἰδὲ σημ. (6) τοῦ ἰδίου ἀρθρου), ἔνθα αἱ οἰκίαι ἔχουσιν ἐκμισθωτικὴν πρόσδοσον 32.000.000 ἐπὶ τῆς ὅλης τοιαύτης τῶν 41.600.000 δρχ. Ἐκ τούτου δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι αἱ ὑπόνομοι διασχίζουσι μόλις τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ὅλης ἐκτάσεως τῶν δύο πόλεων ἄλλα καὶ τοῦτο εἶνε ἔτι κατώτερον τοῦ πραγματικοῦ, διότι τὰ κεντρικὰ τμήματα πυκνότερον κατφυκμημένα εἶνε, μεγαλειτέρα δὲ εἶνε καὶ ἡ πρόσδοδος τῶν εἰς ταῦτα οἰκιῶν.

³ D. Spataro. Igiene delle abitazioni, I. σελ. 395.

Ὁ Humber 6-45 λίτρας ἐπὶ ὀλιγῆς καταναλώσεως 70-240 λιτρῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, ὁ Rankine 30 λίτρας, ὁ Grahn $\frac{1}{4}$ τῆς ὀλης καταναλώσεως ἐπὶ 63 λιτρῶν. Εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας 30-60 λίτρας ἐπὶ καταναλώσεως 140-250 λιτρῶν.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν καθ' ἕκαστον ἔκδοσιν καὶ ὥραν κατανάλωσιν τῶν μηχανῶν υπολογίζουσιν ἀπὸ 15-25 λίτρας, καὶ ἄνω τῶν 200 λιτρῶν διὰ τὰς μετὰ συμπυκνωτῆρος μηχανάς. Ἐν λοιπὸν ἡμεῖς παραδεχθῶμεν τὸ κατώτατον ὄριον τῶν 5 λιτρῶν κατὰ κάτοικον ἡμερησίως διὰ τὴν μικρὰν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους βιομηχανίαν, ἣτις ἐν τούτοις ἰδίως ἔχει συγκεντρωθῆ εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰς Ἀθήνας, εὐρίσκομεν κατανάλωσιν ὕδατος διὰ τὰς βιομηχανικὰς χρήσεις ἄνω τῶν $1500 \mu^3$.¹ Πρὸς ὄρχ. δὲ 40 τὸ μ^3 ἔχομεν εἰσπραξίν ἐκ τούτου

60.000 δραχ.

Ἐπομένως ἔχομεν ἐν ὄψι διὰ τε τὸ κατάδρευμα τῶν ὁδῶν καὶ τὰς βιομηχανικὰς χρήσεις

4) 200.000 δραχ.

5) «Ἐκ τῆς πωλήσεως ἢ ἄλλης χρησιμοποιήσεως τῆς τυχόν παραχθσομένης ἠλεκτρικῆς δυνάμεως.» — Ὡς καὶ ἄνωτέρω ἐλέχθη, ἂν ἐκ τοῦ ἡμερησίως διοχετευομένου ποσοῦ ὕδατος τῶν $86400 \mu^3$ ἀφαιρεθῆ τὸ διὰ τὴν κατανάλωσιν τῶν κατοίκων τῶν δύο πόλεων ποσὸν τῶν $35000 \mu^3$ πρὸς λίτρας 100 κατ' ἄτομον τὸ δι' ἀρδεύσεις ποσὸν $12800 \mu^3$ ὡς καὶ ποσὸν $1500 \mu^3$ δι' ἄλλας ἐπικερδεῖς χρήσεις, περὶ ὧν κατωτέρω, ὑπολείπονται καθ' ἑκάστην ἄνω τῶν $37000 \mu^3$.

Ἐὰν ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου διατεθῶσι $35000 \mu^3$ ἢ 405 λίτρας τὸ δευτερόλεπτον πρὸς παραγωγὴν ἠλεκτρικῆς δυνάμεως, συμφώνως μὲ τούτους υπολογισμοὺς τοὺς ἐν τῇ συμπληρωματικῇ προσθήκῃ τῆς ἐκθέσεως τοῦ K. Kinzer, εὐρίσκομεν δύναμιν

$$\frac{405 \times 100}{75} \times 0,75 \times 0,90 = 364,5$$

¹ Annuaire statistique et descriptif des distributions d'eau 1909, σελ. 1222. Ἐν Ὀστάνδῃ ἐπὶ ὀλιγῆς καταναλώσεως $764.153 \mu^3$ ἔχομεν

Διὰ οἰκιακὰς χρήσεις	$364.151 \mu^3$
» δημοσίας »	285.320
» βιομηχανικὰς »	109.451
» ἀπωλείας διοχετεύσεως	5.230
	<u>764.152</u>

ἦτοι αἱ βιομηχανικαὶ χρήσεις ἀπαιτοῦσι τὸ $\frac{1}{7}$ τοῦ ὅλου ποσοῦ.

Εἰς τὰς Ixelles Βελγίου (76000 κάτοικοι) τὸ διὰ βιομηχανικὰς χρήσεις εἶνε τὸ $\frac{1}{9}$ τοῦ ὅλου καταναλισκομένου (σελ. 1185, ἄνωτέρω συγγράμματος).

ηλεκτρικῶν ἰσπῶν ἢ

268,27 Kilowatts

τούτέστιν ὑπάρχουσιν κατ' ἔτος 2.350.000 ὥραι Kilowatts.

Παραχωρουμένης τῆς δυνάμεως ταύτης εἰς ἠλεκτρικὸν κατάστημα πρὸς δρχ. 0,10 τὸ Kilowatt¹ τὴν ὥραν θὰ πορίζηται ἐκ τούτου ἡ ἑταιρεία ἑτησίαν εἰσπραξίν, τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεως συμπεριλαμβανομένης ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἔργων.

(5) δραχ. 235,000

* *

Εἰς τὰς ἀνωτέρω ἀναφερομένας ἐν τῇ ἐκθέσει συμπληρωματικὰς εἰσπράξεις δέον νὰ προστεθῶσι καὶ αἱ κάτωθι.

6) «Ἐκ τῆς χρήσεως ὕδατος ἐπὶ πλέον τῆς ἐπιβαλλομένης διὰ τῆς ἀναγκαστικῆς ὑδρεύσεως.» — Ἡ ὀλικὴ ποσότης ὕδατος ἢ διοχετευθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπιβεβλημένης τοιαύτης εἰς τὰς νῦν ὑπάρχουσας οἰκοδομὰς ἀνέρχεται ἡμερησίως

εἰς 18.092.685 λίτρας

ἀντιστοιχεῖ δὲ διὰ τοὺς νῦν κατοίκους (250.000) εἰς ποσὸν ἡμερησίως κατ' ἄτομον

72 λίτρων.

Ἄλλ' ἔνεκεν τοῦ ὑποχρεωτικοῦ τῆς ὑδροληψίας καὶ τῆς διανομῆς μετὰ τὴν ἐκμισθωτικὴν πρόσδοσιν τῶν κατοικιῶν, δὲν γίνεται παροχὴ ὕδατος ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν ἐκάστου. Ἐπομένως πολλοὶ θὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὴν ἀνάγκην ν' ἀγοράσωσι περισσότερον τοῦ κανονισθέντος ποσοῦ πρὸς χρῆσιν αὐτῶν.

Καὶ ναὶ μὲν ὁ Δῆμος παρέχει τοῖς κατοίκοις κατὰ τοὺς μῆνας τῆς ξηρασίας κατ' ἐλάχιστον 42 ἕως 51 λίτρας, ἀλλὰ κατὰ τὸν χειμῶνα διπλασιάζει σχεδὸν τὴν ποσότητα καὶ φθάνει περίπου ὅσον προβλέπει ἡ σύμβασις.

Βεβαίως δὲν πρόκειται νὰ διοχετευθῶσι τὰ ὕδατα τῆς Στυμφαλίας διὰ νὰ μείνωμεν εἰς τὴν αὐτὴν ὅταν σήμερον ἔχομεν γλίσχρον κατανάλωσιν. Ὡς δ' εἰπόμεν ἀνωτέρω, πολλοὶ ἄλλοι τῶν κατοίκων τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν θὰ ἐλάβανον ὕδωρ ἐκ τῆς Δημαρχίας, ἂν ἐφθανε μέχρις αὐτῶν τὸ σωληνωτὸν δίκτυον τῆς πόλεως καὶ ἂν ἠδύναντο νὰ λαμβάνωσι $\frac{1}{2}$ ἢ καὶ $\frac{1}{4}$ δραμίου ἀντὶ τοῦ ἀθλιωτάτου καὶ νοσογόνου τῶν μεμολυσμένων φρεάτων ὕδατος, τοῦ ὁποίου ποιοῦνται χρῆσιν.²

¹ Τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα πωλεῖται παρ' ἡμῖν διὰ φωτισμὸν ἐν Ἀθήναις ἀντὶ δρχ. 0,90 τὸ Kilowatt, ἐν δὲ Κηφισίᾳ πρὸς δρχ. 1,30, διὰ βιομηχανικὰς δὲ χρήσεις πρὸς δρχ. 0,30, καὶ διὰ τὴν κίνησιν τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ τοῦ τροχιοδρόμου πρὸς δρχ. 0,17.

² Ἐπὶ 17700 οἰκοδομῶν τῶν Ἀθηνῶν μόνον 8000 εἶνε οἱ ὑδρολήπται τοῦ Δήμου. Ἐπομένως 9700 οἰκοδομαὶ πλέον τοῦ ἡμίσεως ἀριθμοῦ αὐτῶν ἐν τῇ πόλει, καταφεύγουσιν εἰς τὰ μεμολυσμένα φρέατα καὶ εἰς τὰς δημοτικὰς κρήνας.

Ἄν δὲ μόνον κατὰ $\frac{1}{5}$ αὐξηθῆ ἢ ἐπιβεβλημένη ἐλαχίστη κατανάλωσις¹
θὰ ἀπαιτηθῶσι

3.618.537 λίτραι

πρὸς δραχμὰς 50 τὸ μ³ ἐτησίως δίδει ἐτησίαν εἴσπραξιν

180.900 δραχμῶν

καὶ κατ' ἀναλογίαν μετὰ ἐξαετίαν, ἐπὶ κατοίκων 350.000, ὁπότε περατοῦ-
ται τὸ ἔργον

(6) 253.000 δραχμῶν

7) Ἐκ τῆς παροχῆς ὕδατος εἰς τοὺς πληθυσμοὺς κατὰ τὴν διέλευσιν

¹ Παρατηρήθη τῷ ὄντι εἰς ἀπάσας ἐν γένει τὰς νεωστὶ γενομένας ὑδρεύσεις πόλεων, ὅτι ἡ καταναλισκομένη ποσότης αὐξάνει διηλεκτῶς πολὺ πλέον ἢ ὅσον αὐξάνει ὁ πληθυσμός· οὕτω λόγου χάριν ἐν Παρισίοις ἡ κατανάλωσις τοῦ ὕδατος κατὰ τὸ ἔτος 1861, ἐπὶ 1696741 κατοίκων, ἀπὸ 67 λίτρας κατ' ἄτομον, ἀνήλθε κατὰ τὸ 1881 ἐπὶ κατοίκων 2269023 εἰς 165 λίτρας. Δηλαδὴ ἡ κατανάλωσις ἐτριπλασιάσθη ἐντὸς εἰκοσαετίας, ἐνῶ ὁ πληθυσμὸς μόλις κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ ἠύξησεν. Ἐπίσης ἐν Νέᾳ Ἰόρκῃ ἡ κατανάλωσις κατ' ἄτομον ἐν διαστήματι 10 ἐτῶν ἠύξησε κατὰ 70%, εἰς δὲ τὰς πόλεις Louisville, Chicago, Brooclyn, Cleveland, κατὰ ἑκατὸν ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν εἰς τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα. Εἶνε τῷ ὄντι καταφανές, ὅτι, προκειμένου περὶ παροχῆς ὕδατος, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σήμερον δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς πολυτέλεια, αὔριον καθίσταται ἀνάγκη, κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὰς πλουσίας τάξεις, κατόπιν δὲ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς λαϊκὰς (Bechmann). Παρ' ἡμῖν δὲ γίνεται ἕκτακτος κατανάλωσις ὕδατος ἕνεκεν τῆς κατ' οἶκον πλύσεως τῶν ἀπλύτων, ἥτις ἐν ἄλλαις χώραις δὲν λαμβάνει συνήθως χώραν. Ὁσαύτως γίνεται ἕκτακτος κατανάλωσις ὕδατος κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας. Ἐν Παρισίοις ἡ κατανάλωσις κατὰ τὸν καύσωνα αὐξάνει κατὰ 40%.

Ὁ συντελεστὴς τῆς αὐξήσεως τῆς καταναλώσεως ἐν Παρισίοις εἶνε 1% κατὰ πενταετίαν ἤτοι

17% ἀπὸ τοῦ 1895 — 900

18% » » 1905 — 910

ὑπολογίζεται δὲ εἰς

19% » » 1910 — 915

Ἄρθρον τοῦ κ. Diener ἐν τῇ revue Scientifique, 5 Juillet 1913.

Ὁ Ἄγγλος ὑγιεινολόγος Packen ἀναλύει ὡς ἑπεται τὴν ἀναγκαιοῦσαν ἡμερησίως εἰς ἕκαστον ἄτομον τῆς μεσαιᾶς τάξεως ποσότητα ὕδατος:

Διὰ μαγεῖρευμα φαγητῶν λίτρας	3.50
» πόσιν	1.50
» σωματικὴν καθαριότητα ἀνευ λουτρῶν	22.50
» καθαρισμὸν οἰκίας καὶ λοιπῶν σκευῶν	13.50
» πλύσιν ἀσπρορροχῶν κ.τ.λ.	13.50
	<u>54.50</u>

Εἰς ταύτας προσθέτει:

Διὰ δύο λουτρά τὴν ἑβδομάδα	36
» τὸ Water-Closet	27
» ἀπώλειαν σωλῆνων διοχετεύσεως	13.50
» ἤτοι διὰ τὴν ὅλην οἰκιακὴν χρῆσιν	130.50

τοῦ ὑδραγωγείου. — Ὁ Κελλενὲκ τῷ 1889 ἀναβιδάζει αὐτοὺς εἰς 27,974 κατοίκους. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τελευταίας ἀπογραφῆς 1907 μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν συνοικισμῶν τινῶν, ὡς τὸ Μενίδι κτλ. εὐρίσκομεν αὐτοὺς περὶ τὰς 33,000 κατοίκων· ἂν δ' ὑποθέσωμεν ὅτι κατὰ μέσον ὄρον ἕκαστος αὐτῶν θὰ λαμβάνῃ μόνον 20 λίτρας ἡμερησίως, ἔχομεν κατανάλωσιν 600 μ³, πρὸς δρ. 40 τὸ μ³ ἀντὶ τῶν 100—50 τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, καὶ τοῦτο διότι οἱ πληθυσμοὶ οὗτοι θὰ φροντίσωσι μόνοι τῶν διὰ τὴν λήψιν καὶ διανομὴν τοῦ ὕδατος. Ἐχομεν ἐκ τούτου ἐτησίαν εἰσπραξίν

(7) δρχ. 28,400

ἤτοι ποσὸν ὄπερ ἀντιστοιχεῖ εἰς δαπάνην 85 λεπτῶν κατ' ἄτομον ἐτησίως, ἀνθ' ἧς ἀποκτῶσι τὸ εὐεργέτημα τῆς ὑδρεύσεως.

8) Ἐκ τῆς παροχῆς ὕδατος εἰς τὰ εὐαγῆ ἰδρύματα. Ταῦτα, ὡς μὴ ὑποκείμενα εἰς φόρον οἰκοδομῶν, κατὰ τὰ ἐν τῷ ἀρθρῷ 17 τῆς συμβάσεως δὲν ἔχουσι τὴν ὑδρευσιν ὑποχρεωτικήν. Περὶ τῆς εἰσπράξεως ἐκ τῆς παροχῆς ὕδατος εἰς τὰ ἰδρύματα ταῦτα, ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις δὲν ποιεῖται μνείαν, καθ' ὅσον δὲν εἶνε ἐγγεγραμμένα ἐν τῷ φορολογικῷ καταλόγῳ τῶν οἰκοδομῶν.

Τοιαῦτα δ' εἶνε τὰ διάφορα νοσοκομεῖα τῶν ἐθνικῶν εὐεργετῶν, τὸ ὀφθαλμοϊατρεῖον, ἡ ἀστυκλικὴ καὶ τὸ μαιευτήριον, τὸ πτωχοκομεῖον, τὸ φρενοκομεῖον, τὸ τυφλοκομεῖον, τὰ συστάτια, οἱ σταθμοὶ πρώτων βοηθειῶν, τὸ ἄσυλον ἀνιάτων, τὸ ἄσυλον Ἀγ. Αἰκατερίνης, τὸ ἐργαστάσιον ἀπόρων γυναικῶν, τὸ ὀρφανοτροφεῖον Χατζηκώστα, Ῥιζάρειος σχολή, βασιλικὴ σχολὴ κεντημάτων, Ἀμαλίειον ὀρφανοτροφεῖον, Ἀρσάκειον, Ὁδεῖον κτλ., καθὼς καὶ τὰ ἐν Πειραιεῖ. Διὰ ταῦτα δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν διὰ τὴν κατανάλωσιν τοῦ ὕδατος πρὸς 40 δραχ. ἀνά μ. κυβικόν, ὡς προβλέπει ἡ Σύμβασις διὰ τὰ εὐαγῆ ταῦτα ἰδρύματα, καὶ τὴν εἰσφορὰν τοῦ 2% ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς προόδου καὶ τῆς 1 δρ. 25 κατὰ τρέχον μέτρον προσόψεως διὰ τὰς ὑπονόμους,

(8) ποσὸν 50,000 δρχ.

Ἀθροίζοντες τὰς ἀνωτέρω ὑπολογισθείσας πιθανὰς εἰσπράξεις (1) μέχρις (8) εὐρίσκομεν

(1)	δρχ. 267,000
(2)	» 100,000
(3)	» 130,000
(4)	» 200,000
(5)	» 235,000
(6)	» 253,000
(7)	» 28,400
(8)	» 50,000

ἤτοι ἐν ὄλῳ δρχ. 1,263,400

προσθέτους εισπράξεις, ἔναντι τοῦ ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει ἀναφερομένου ἐλλείμματος τῶν 700,000 δρχ. τοῦ προωρισμένου νὰ καλυφθῇ διὰ τῶν ἄνω εισπράξεων. Ὡστε βασιζόμενοι ἐπὶ τῶν κονδυλίων, ὡς ἔχουσι ταῦτα ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν Ὑπουργοῦ διὰ τὰς δαπάνας τῆς ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἐτησίας ἐκμεταλλεύσεως, ὡς καὶ διὰ τὰς πιθανὰς εισπράξεις, εὐρίσκομεν, ὅτι εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἡ συσταθησομένη ἑταιρεία θὰ ἔχη περισσεύματα καὶ ὄχι ἔλλειμμα.

Αὐξήσις εισπράξεων ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἔξαγορὰ τῆς ἑταιρείας.

Προϊόντος τοῦ χρόνου εἰς μέγα ποσὸν θὰ ἀνέλθωσι τὰ κέρδη αὐτῆς συνεπείᾳ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν δύο πόλεων.

Αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῶν δύο πόλεων. — Οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς ἀνῆρχοντο ἐν ἔτει 1879 (15 Ἀπρ.)

τῶν Ἀθηνῶν	εἰς	68,677
τοῦ Πειραιῶς	»	21,618
ἐν ὄλῳ κατοίκους		90,295

Μετὰ 10 ἔτη, τῷ 1889 (16 Ἀπρ.) ὁ πληθυσμὸς τῶν δύο πόλεων ἀνῆρχετο

τῶν Ἀθηνῶν	εἰς	114,355
τοῦ Πειραιῶς	»	34,569
ἐν ὄλῳ κατοίκους		148,924

Μετὰ 6 1/2 δ' ἔτη τῷ 1896 (6 Ὀκτ.), εἶχον πληθυσμὸν

αἱ μὲν Ἀθηναίαι		128,735
ὁ δὲ Πειραιεὺς		51,020
ἐν ὄλῳ κατοίκους		179,255

καὶ μετὰ 11 ἔτη τῷ 1907 (27 Ὀκτ.) εἶχον κατοίκους

αἱ Ἀθηναίαι		175,430
ὁ δὲ Πειραιεὺς		74,580
ἐν ὄλῳ κατοίκους		250,010 ¹

¹ Εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν συμπεριλαμβάνονται πληθυσμοί, οἵτινες πιθανῶς δὲν θὰ ὑδρευθῶσιν ἐκ τοῦ νέου ὑδραγωγείου. ὡς ὁ Καρρᾶς διὰ 65 κατοίκους, τὸ Μπραχάμι διὰ 517 κατ., οἱ Τράχωνες διὰ 71 κατ., τὸ Χαλάνδριον διὰ 1346 κατ., ὁ Ἄγ. Κοσμάς διὰ 20 κατ., τὸ Γαλάτσι διὰ 273 κατ., ἡ Γλυκὸβρυσς διὰ 42 κατ., ἡ Καισαριανὴ διὰ 8 κατ., ἡ Καλογρέζα διὰ 16 κατ., ἡ Πεντέλη δι' 137 κατ., ἡ Πικροδάφνη διὰ 13 κατ., τὸ Ψυχικὸν διὰ 161 κατ. κ.τ.λ. ἐπομένως ὁ ὑπολογισμὸς τῆς αὐξήσεως τοῦ καθαροῦ πληθυσμοῦ πρέπει νὰ γείνη μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τούτων. Πλὴν διὰ τὴν εὑρεσιν τῆς μέσης ἐτησίας ἐπὶ τοῖς 1/10 αὐξήσεως τοῦτο δὲν ἔχει σημασίαν σοβαρὰν προκειμένου περὶ τόσον μικροῦ ἀριθμοῦ κατοίκων τῶν ἐν λόγῳ περιχώρων.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀπογραφῶν τούτων ὑπολογίζοντες τὴν μέσῃ ἐτησίαν αὐξησιν ἐπὶ τοῖς % εὐρίσκομεν διὰ τὰς περιόδους:

1879—89	5,13 ἐπὶ τοῖς 100
1889—96	2,67 » » »
1896—907	3,05 » » »

Καὶ διὰ τὸ σύνολον τῶν τριῶν περιόδων ἔχομεν μέσῃ ἐτησίαν αὐξησιν 3,77 ἐπὶ τοῖς 100.

Βασιζόμενοι εἰς ἐτησίαν μέσῃ ἐπὶ τοῖς 100 αὐξησιν 3 % μόνον, ἦτοι κατὰ 20 % μικροτέραν τῆς ὡς ἄνω εὐρεθείσης 3,77 %, καὶ ἐπὶ πληθυσμοῦ τῶν δύο πόλεων 240,000 κατοίκων ἀντὶ τῶν 250,000, ἵνα λάβωμεν ὑπ' ὄψει τοὺς πληθυσμούς, οἵτινες ἀναγράφονται ἐν τῇ ἀπογραφῇ, καὶ ὧν τινες δύνανται ν' ἀμφισβητηθῶσιν ὡς μὴ ἀπαρτίζοντες μέρος ἀναπόσπαστον αὐτῶν, εὐρίσκομεν ὅτι αἱ Ἀθῆναι μετὰ τοῦ Πειραιῶς θὰ ἔχωσι κατὰ τὰ ἔτη

1917	κατοίκους	322,540
1927	»	433,460
1937	»	582,540
1945	»	737,950
1947	»	782,880
1957	»	1,052,100

Καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὴν θέσιν τῆς πρωτεύουσας μετὰ διπλοῦν νικηφόρον πόλεμον καὶ τὴν μεγάλην αὐξησιν τῆς Ἑλλάδος κατ' ἕκτασιν καὶ κατὰ πλοῦτον ὡς καὶ τὴν συντελεσθησομένην ἔνωσησιν τῶν Ἑλληνικῶν σιδηροδρόμων μετὰ τῶν λοιπῶν εὐρωπαϊκῶν, ἣτις θὰ συντελέσῃ τὰ μάλιστα εἰς τὴν κίνησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν δύο πόλεων. Τὰ γεγονότα ταῦτα δὲν ἠδύναντο νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψει οἱ συντάκται τῆς συμβάσεως, γεγονότα ἐν τούτοις, τὰ ὅποια οὐσιωδῶς μεταβάλλουσι τὰς προβλέψεις τῆς μελετηθείσης ἐπιχειρήσεως. Ἰπάρχει δὲ μᾶλλον πιθανότης ὅτι οἱ παρατιθέμενοι ἀριθμοὶ ὑπολογισθέντες ἐπὶ τῇ βάσει ἐτῶν ἐθνικῆς δυσφορίας μετὰ πόλεμον ἀτυχῆ, εἰς ἐποχὴν χρηματικῆς κρίσεως καὶ ἀθλίας ἀπὸ πάσης ἀπόψεως καταστάσεως καὶ ἀθρόων μεταναστεύσεων, θ' ἀποδειχθῶσι μικρότεροι τῶν πραγματικῶν ἐν τῷ μέλλοντι.¹

¹ Αὐξήσεις τοῦ πληθυσμοῦ πόλεων τινῶν.

Βερολίνον ἐντὸς 10 ἐτῶν	37 %	Κοπεγχάγη ἐντὸς 10 ἐτῶν	26 %
Λονδίνον » » »	18 »	Λυὸν » » »	16 »
Πητρούπολις 1886 - 96	49 »	Νανσὺ » » »	21 »
Νέα Ὑόρκη 1885 - 900	33 »	Δούσσενορφ » » »	48 »
Παρίσι 1861 - 906	110 »	Ρώμη » » »	11 »
Βιέννη ἐντὸς 10 ἐτῶν	23 »	Φιλαδέλφια » » »	25 »
Βουδαπέστη ἐντὸς 10 ἐτῶν	45 »	Μόσχα » » »	46 »
Μόναχον » » »	40 »	Νίκαια 1901 - 6	22 »
Σικάγον » » »	106,5 »	Βοστώνη 1890 - 906	33 »
Τουρίνον » » »	7,5 »	Βούρφαλον 1890 - 906	31 »

(Macé Imbeau. Bluzet. Adam. Hygiène générale des villes κ. τ. λ. καὶ ἀλλαχού).

**Ἀνεπάρκεια ἐν τῷ μέλλοντι τῶν ὑδάτων, ὧν προβλέπεται
σήμερον ἡ διοχέτευσις.**

Ἀναγκαῖον θεωροῦμεν ἐνταῦθα νὰ ἐξετάσωμεν οὐσιῶδες διὰ τὴν πρόο-
δον καὶ ἀνάπτυξιν τῶν δύο πόλεων ζήτημα, περὶ τοῦ ὁποίου ἡ σύμβα-
σις δὲν προνοεῖ ἐπαρκῶς. Τοῦτο εἶναι ὅτι ἡ ἐταιρεία τῶν ὑδάτων μετὰ
παρέλευσιν 30—35 περίπου ἐτῶν θὰ εὑρεθῇ ἐν ἀδυναμίᾳ, μὲ τὴν ἡμερη-
σίαν παροχὴν 86.400.000 λιτρῶν νὰ διοχετεύῃ καὶ αὐτὸ τὸ προϋπολο-
γιζόμενον ἐλάχιστον ποσὸν τῶν 100 λιτρῶν κατ' ἄτομον, ποσὸν τοῦ
ὁποίου ἡ παροχὴ ὀρθὸν εἶναι νὰ ἐπιβληθῇ διὰ τῆς συμβάσεως τῇ Ἐται-
ρείᾳ. Τότε πάλιν αἱ δύο πόλεις θὰ εὑρεθῶσιν ὡς καὶ σήμερον πρὸ τοῦ
αὐτοῦ ζητήματος τῆς λειψυδρίας κωλυούσης τὴν περαιτέρω αὐτῶν ἀνάπτυ-
ξιν καὶ τοῦτο ὅταν θὰ ὑφίσταται ἤδη ἐταιρεία προνομιοῦχος, ἐνῶ σήμερον
τοῦλάχιστον ἐλευθέρως δυνάμεθα νὰ μελετήσωμεν καὶ ἀποδεχθῶμεν τὴν
ὀρθωτέραν λύσιν.

Ἐν Λονδίῳ αἱ ἐταιρεῖαι τῆς ὑδρεύσεως πραγματοποιοῦσιν ὑπέρογκα
κέρδη, κατέστησαν δὲ πραγματικὴ δύναμις. Πρὸς τὰς ἐταιρεῖας ταύτας ἡ
δημαρχία παλαίει, πλὴν αὐταὶ ἀντέστησαν νικηφόρως εἰς πάσας τὰς ἐπι-
θέσεις (Bechmann).

Ὅθεν ἀνάγκη πᾶσα, ὅπως ἀπὸ σήμερον ἐξασφαλισθῇ ὁ τρόπος, δι' οὗ
νέαι ἐταιρεῖαι νὰ δύνανται νὰ προσφέρωσι τὰς ὑπηρεσίας αὐτῶν, ἐφ' ὅσον
αὐξάνουσιν αἱ δύο πόλεις.

Πρὸς τοῦτο μίαν μόνην λύσιν ἐπιτρέπει ἡ σύμβασις· εἶναι δὲ αὕτη ἐξα-
γορὰ τῆς ἐταιρείας μετὰ παρέλευσιν 30 ἐτῶν καὶ ἐφ' ὅσον ἤδη ἐπὶ 10
τοῦλάχιστον συνεχῆ ἔτη τὸ μέσον ἐτήσιον¹ κέρδος ἀνέρχεται εἰς 6%
κατ' ἐλάχιστον.

Ἐξαγορὰ τῆς Ἐταιρείας.— Ἰδῶμεν ἤδη τί δύνανται νὰ στοιχίσῃ ἡ
ἐξαγορὰ αὕτη μετὰ 30 ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκχωρήσεως, ἤτοι τῷ 1945.

Πρὸς εὔρεσιν τοῦ καθαροῦ κέρδους ὑπολογίζομεν τὰς πιθανὰς εἰσ-
πράξεις καὶ τὰς δαπάνας τῆς ἐταιρείας.

α') *Εἰσπράξεις*

Ὁ πληθυσμὸς τῶν δύο πόλεων θ' ἀποτελεῖται τῷ 1945 κατὰ τοὺς
ἀνωτέρω ὑπολογισμοὺς

ἐξ 738.000 κατοίκων

Ἡ ὑποχρεωτικὴ κατανάλωσις ὕδατος τῆς σήμερον ἐπὶ 240.000 κατοί-

¹ Καὶ τὸ χρονικὸν διάστημα δέκα ἔτη εἶναι μέγα καὶ ὁ ὅρος τῆς συνεχείας τῶν, ἄνω
τοῦ 6% κερδῶν, κατὰ τὰ 10 ταῦτα ἔτη, βαρὺς. Δέον μᾶλλον νὰ υποβιβασθῇ ὁ χρόνος εἰς
πέντη ἔτη καὶ νὰ ὀρισθῇ ὅπως κατὰ μέσον ὄρον τὰ κέρδη τῆς ἐταιρείας ἐπὶ μίαν δλό-
κληρον πενταετίαν νὰ εἶναι ἀνώτερα τοῦ 6%.

κων (ὅσοι εἶνε οἱ πράγματι ὑδρευόμενοι κατὰ τὰ ἀνωτέρω) κατὰ τὴν σύμ-
 βασιν εἶνε λίτραι ἡμερησίως 18.000.000, δι' ἃς θὰ εἰσπράττωνται ἐτησίως
 ὑπὸ τῆς ἐταιρείας (εἰσηγητικὴ ἔκθεσις)

(1) δρχ. 1.495.000

κατ' ἀναλογίαν ἔδει ἐπὶ 730.000 κατοίκων νὰ παρέχεται ὕδωρ ὑποχρεω-
 τικῶς ἐπὶ πλεόν λιτρῶν ἡμερησίως 37.350.000, καὶ νὰ εἰσπράττηται
 κατ' ἀναλογίαν ποσὸν ἐπὶ πλεόν

δρχ. 3.102.000

Ἐκ τῶν δύο ὁμῶς ἄνω κονδυλίων ἄς λάβωμεν τὰ $\frac{2}{3}$ μόνον, λόγῳ ὅτι αἱ
 ἀνεγερθησόμενα οἰκοδομαὶ θ' ἀποδίδωσι ἐν γένει μικρότερον εἰσόδημα τῶν
 νῦν ὑπαρχουσῶν (καίτοι ἀφ' ἐτέρου τῶν παλαιῶν τὸ εἰσόδημα θὰ ἔχη
 οὐσιωδῶς αὐξήσῃ ἐν τῇ μεταξῦ), θὰ ἔχωμεν οὕτως ἡμερησίαν κατανά-
 λωσιν ἐπὶ πλεόν

λιτρῶν 24.900.000

καὶ ἐτησίαν εἰσπραξιν

(2) δρχ. 2.068.000

θὰ ὑπολείπεται δὲ πρὸς διανομὴν μέχρι τῶν 86.400.000 λιτρῶν τὰς ὁποίας
 θὰ διοχετεύῃ ἡ ἐταιρεία ποσὸν ἡμερησίως

λιτρῶν 43.500.000

Ἐὰν ἐκ τούτου ἀποδεχθῶμεν ὡς καταναλισκόμενον ποσὸν 40.000.000
 λιτρῶν ἡμερησίως καὶ ἐὰν ὑπολογίσωμεν πρὸς δρχ. 50 τὸ μ^3 διὰ τὰ $\frac{3}{4}$
 αὐτοῦ καὶ πρὸς 40 τὸ μ^3 διὰ τὸ $\frac{1}{4}$ (βιομηχανικὰς χρήσεις κ.τ.λ.) ἔχομεν
 ἐκ τούτου ἐτησίαν εἰσπραξιν

(3) δρχ. 1.900.000

Ἐξ ἄλλου τὸ ποσοστὸν τῶν 2% ἐπὶ τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος τῶν
 οἰκοδομῶν διὰ τὰς ὑπονόμους, ὅπερ κατὰ τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν καὶ ἐπὶ
 τῶν νῦν κατοίκων ἀποδίδει ἐτησίαν εἰσπραξιν

(4) δρχ. 640.000

ἤθελεν ἀποδόσει κατ' ἀναλογίαν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυ-
 σμοῦ κατὰ τῇ 1945 ἐπὶ πλεόν ἐτησίως¹

δρχ. 1.328.000

ἀλλ' ἐὰν λάβωμεν ὡς ἀνωτέρω ἐπράξαμεν διὰ τὸ ὕδωρ τὰ $\frac{2}{3}$ τούτου, λόγῳ
 ὅτι αἱ νέαι οἰκοδομαὶ θὰ εἶνε μικροτέρου εἰσοδήματος θὰ ἔχωμεν ἐτησίως
 εἰσπραξιν ἐπὶ πλεόν

(5) δρχ. 885.000

Ἡ δὲ πληρωμὴ δρχ. 1.25 κατὰ τρέχον μέτρον προσόψεως, ἧτις σήμε-
 ρον κατὰ τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν ἀποδίδει ἐτησίως

¹ Ὑποθέτοντες πάντοτε, ὡς ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει γίνεται, ὅτι μόνον ἐπὶ τὰ $\frac{3}{4}$
 ἐν συνόλῳ, ὡς πρὸς τὸ εἰσόδημα τῶν οἰκοδομῶν, ἐπιφυλάσσεται τὸ εὐεργέτημα τῶν
 ὑπονόμων.

(6) δρχ. 550.000
κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω ἀναλογίαν θ' ἀποδίδῃ κατὰ τὸ 1945 ἐπὶ πλέον ἐτησίαν εἰσπραξίν

δρχ. 1.141.250
ἂν πάλιν τοῦ ποσοῦ τούτου λάβωμεν μόνον τὸ $\frac{1}{2}$ ἀντὶ τῶν $\frac{2}{3}$ ὡς ἀνωτέρω ἐπράξαμεν, διότι τινὰ τῶν οἰκοπέδων, ἐφ' ὧν θ' ἀνεγερθῶσιν αἱ νέαι οἰκοδομαὶ ἤδη πληρῶνουσιν ὡς οἰκόπεδα, θὰ ἔχωμεν ἐτησίαν εἰσπραξίν

(7) δρχ. 570.000
Ἄθροίζοντες τὰς ἄνω εἰσπράξεις (1) ἕως (7) εὐρίσκομεν τὴν ὀλικὴν ἐτησίαν εἰσπραξίν ἐκ

δρχ. 8.108.000¹.

6') Δαπάναι.

Κατὰ τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν προϋπολογίζονται ἐτήσiai δαπάναι

(8) δρχ. 3.400.000

Εἰς ταύτας δέον νὰ προστεθῇ.

1^{ον} Ἡ ἐτησία ὑπηρεσία πρὸς 5% τοῦ προσθέτου κεφαλαίου ἐκ δραχ. 35000000 κατ' ἀνώτατον ὄρον² διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νέων ἔργων ἐπεκτάσεως τοῦ δικτύου ὑδρεύσεως καὶ τῶν ὑπονόμων

(9) δρχ. 1.750.000

ὡσαύτως δέον νὰ προστεθῇ ποσὸν διὰ τὴν ἐπὶ πλέον δαπάνην ἐκμεταλλεύσεως κτλ. ἐτησίως ἐκ

(10) δρχ. 400.000

Ἄθροίζοντες τὰ ἄνω ὑπ' ἀριθ. (8), (9) καὶ (10) ποσά, ἔχομεν τὴν ὀλικὴν ἐτησίαν δαπάνην τῆς ἐταιρείας, ἣτοι

δρ. 5.550.000

Ἐπομένως τὸ καθαρὸν ἐτησίως ταύτης κέρδος ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἔπεται
8.108.000—5.550.000=2.550.000 δρχ.

Πλήν, τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν περιέρχεται ὀλόκληρον εἰς τὴν κατοχὴν αὐτῆς

¹ Τοῦτο ὑπελογίσθη μετὰ μεγάλης ἐκπτώσεως ἐπὶ τῶν διαφόρων κονδυλίων καὶ χωρὶς νὰ ὑπολογισθῇ τι, δι' ἄλλας εἰσπράξεις τῆς ἐταιρείας, ὡς αἱ εἰσφοραὶ τῶν δύο Δήμων καὶ τῆς λιμενικῆς ἐπιτροπῆς, (περὶ τῆς συνδρομῆς τῶν ὁποίων παρακατιόντες), τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ὑδάτων τῶν ὑπονόμων καὶ τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου κέρδη, οὔτε τι, διὰ τὰς εἰσπράξεις ἐκ τῶν Δημοσίων, Δημοτικῶν καὶ εὐαγῶν ἰδρυμάτων, περὶ ὧν καὶ ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις παρέλειψε νὰ ἀναφέρῃ.

² Μέρος μὲν τῆς ἐπεκτάσεως ταύτης καὶ εἰς τὰς δύο πόλεις θὰ γίνηται δι' αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ ἐπὶ τῆς νῦν ἐκτάσεως αὐτῶν, διὰ προσθήκης δηλαδὴ ὀρόφων ἢ μεταρρυθμίσεως τῶν οἰκοδομῶν καθὼς καὶ διὰ τῆς ἀνεγέρσεως οἰκοδομῶν ἐπὶ τῶν νεκρῶν οἰκοπέδων. Διὰ πάντα ταῦτα θὰ ὑπάρχωσιν ἔτοιμα τὰ ἔργα, διὰ δὲ τὴν πέραν τῆς νῦν ἐκτάσεως ἐπέκτασιν, τὰ ἔργα θὰ εἶνε μικροτέρας σημασίας, ἀφοῦ θὰ ἔχουν ἤδη ἐκτελεσθῇ οἱ δαπανηρότεροι κεντρικοὶ ἀγωγοί.

καθ' ὅσον μέρος τούτου ὑπόκειται κατὰ τὴν σύμβασιν, ἀρθ. 23 εἰς διανομήν.

Ὅπως ἡ ἔταιρεία θὰ λάβῃ:

α') Ἐκτὸς τοῦ 4% ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου αὐτῆς τῶν 25 ἑκατ. ὡς ὑπελογίσθη ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει, 3% ἐπιπροσθέτως πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ 7% ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου κατὰ ἐν τῷ ἀρθρῷ 23 τῆς συμβάσεως. Ἦτοι ἐπὶ πλέον

δρχ. 750.000

β') Ἐκ τοῦ ὑπολοίπου, ἦτοι 2.550.000—750.000=1,800.000 δρχ. ἡ ἔταιρεία θὰ λάβῃ τὰ 40% (ἀρθ. Συμ. 23), ἦτοι

δρχ. 720.000

Ἐπομένως θὰ λαμβάνῃ ἡ ἔταιρεία μετὰ τοῦ κανονικοῦ τόκου 4% ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου αὐτῆς τῶν 25 ἑκατ. δρχ. ἦτοι τῶν

δρχ. 1.000.000

Ἐν 8μῳ ἔτησίως

δρχ. 2.470.000

Πρὸς ἐξαγοράν τῆς ἔταιρείας κατὰ τὰ ἐν ἀρθρῷ 90 τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων¹ πρέπει νὰ καταβάλληται αὕτη τὸ ποσὸν τοῦτο ἔτησίως μέχρι λήξεως τῆς συμβάσεως, ἦτοι ἐπὶ 40 εἰσέτι ἔτη, ἢ νὰ κεφαλαιωθῇ ἡ καταβολὴ αὕτη πρὸς 5%, ἐνῶ τὰ χρήματα τῆς ἔταιρείας κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐτοκίζοντο πρὸς 7%, καὶ νὰ δοθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐφ' ἀπαξ.

Τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο ὑπολογίζοντες εὐρίσκωμεν ἀνερχόμενον εἰς

δρχ. 42.383.000

Τὸ γενναῖον τοῦτο ποσὸν ὀρίζεται διὰ τῆς συμβάσεως, ὅπως λάβῃ ἡ ἔταιρεία, ἕνα ἀποσυρθῇ. Δηλαδή 169% ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ αὐτῆς κεφαλαίου· θὰ δοθῶσιν ἐπὶ πλέον τοῦ ἀρχικοῦ ἐξ 25 ἑκατ. κεφαλαίου ὡς δῶρον

δρχ. 17.400.000

Κατὰ τὴν ἐξαγοράν θὰ πληρωθῶσι πρὸς τούτοις τὸ ἐναπομένον ἐξ ὀμολογιῶν κεφάλαιον τῶν 31 ἑκατ. περὶ τὰ

27.500.000 δρχ.²

καὶ τὰ δαπανηθέντα διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἔργων (σύμβασις ἀρθ. 23) περὶ τὰ

35.000.000 δρχ.

Παρερχομένου δὲ τοῦ χρόνου τὰ κέρδη θὰ γίνωνται ἀφθονώτερα καὶ τὸ δῶρον θὰ μεγεθύνηται.

¹ Τὸ ἀρθρον τοῦτο ἔδει μᾶλλον νὰ τεθῇ ἐν τῇ συμβάσει ἢ ἐν τῇ συγγραφῇ τῶν ὑποχρεώσεων. Ὅμοιος πολλὰ ἄλλα ἀρθρα τῆς συγγραφῆς τῶν ὑποχρεώσεων εἶχον τὴν θέσιν τῶν μᾶλλον ἐν τῇ συμβάσει.

² Ἡ διαφορὰ ἐκ δραχ. 3 1/2 ἑκατομ. θὰ ἔχῃ συμψηφισθῇ κατὰ τὸ διαρρεῦσαν διὰστημα διὰ τοῦ τοκοχρεολυσίου.

Τὰ ποσὰ ταῦτα ὑπελογίσθησαν μὲ τὴν κατωτάτην βᾶσιν τῶν πιθανῶν κερδῶν, παραλειφθέντων πολλῶν ἄλλων κερδῶν ὡς ἀνωτέρω ἐξηγήσαμεν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐξάγεται ὅτι ἀφ' ἑνὸς ἢ ἐξαγορὰ εἶνε πολυδάπανοι, καὶ ἐξ ἄλλου ὅτι δὲν λαμβάνηται πρόνοια διὰ τὸ μέλλον πρὸς συλλογὴν καὶ διοχέτευσιν ἄλλων νέων ὑδάτων χάριν τῆς διαρκούς ἀυξήσεως τῶν ἀναγκῶν τῶν δύο πόλεων, ἐνῶ εἶνε ἀπαραίτητον νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀπὸ τοῦδε ἡ διοχέτευσις, ἂν ἡ ἐν λόγῳ ἑταιρεία δὲν θελήσῃ νὰ φέρῃ ταῦτα ἢ ἴδια.

Πρέπει νὰ κανονισθῶσι τὰ πράγματα οὕτως ὥστε καὶ ἄλλη ἑταιρεία νὰ δύναται νὰ συνυπάρξῃ ἐν τῷ μέλλοντι. Ἐνῶ διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἀπεριορίστου ὑποχρεωτικῆς ὑδρεύσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς φορολογίας ἐπὶ τῆς προσόδου τῶν οἰκοδομῶν ἀφ' ἑτέρου θὰ στερηθῆται πελατείας πᾶσα ἐγκαθιδρυσομένη νέα ἑταιρεία, καὶ θὰ δεσμεύωνται αἱ δύο πόλεις διὰ τῶν ἐν τῇ συμβάσει ὄρων.

Εἰσφορὰ τῶν ὠφελουμένων ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων.

Ἐξετάσωμεν νῦν τίς δέον νὰ ᾖ ἡ εἰσφορὰ τῶν ἀνωτέρω ἐνδιαφερομένων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου, οἵτινες δὲν ἐλήφθησαν ἐν τῇ συμβάσει ὡς ὄφει.

Εἰσφορὰ τῶν Δήμων. α') Οἱ Δήμοι Ἀθηναίων καὶ Πειραιῶς. — Κατὰ τὴν σύμβασιν ἀφ' ἑνὸς ἢ ἑταιρεία ὑποχρεοῦται (ἄρθρ. 17) νὰ παρέχῃ δωρεὰν τὸ ὕδωρ εἰς τὰ Δημαρχεῖα καὶ τὰς δημοτικὰς ἀγορὰς τῶν δύο πόλεων, εἰς τὰς ἐν ταῖς ὁδοῖς κρήνας, καὶ τὰ σφαγεῖα, ἐφ' ὅσον ἐκμεταλλεύονται ταῦτα ἀπ' εὐθείας οἱ Δήμοι¹. Ἀφ' ἑτέρου ἡ σύμβασιν ἀπαλλάσσει τῆς εἰσφορᾶς διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὑπονόμων τοὺς Δήμους, οἵτινες ἐκ τοῦ νόμου ΤΝΗ' ἄρθ. 2 ἔχουσι τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ἀνερχομένην εἰς τὸ 1/4 μὲν τῆς δαπάνης, ὅπου ὑπάρχουσι παρόδιοι, εἰς τὴν ὄλην δὲ δαπάνην ἐπὶ τῶν διασταυρώσεων τῶν ὁδῶν καὶ τῶν πλατειῶν. Ἐπιβαρύνονται ἐπίσης οἱ Δήμοι κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον ΤΝΗ' διὰ τῆς ὄλης δαπάνης τῆς ὑπονόμου ἀπὸ τοῦ ὀρίου τῆς πόλεως μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτῆς. Τὴν εἰσφορὰν ταύτην ὑπολογίζει ἡ εἰσηγητικὴ ἐκθεσις εἰς δραχ. 10.000.000 κατ' ἐλάχιστον ὄρον (σελ. 47 εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως).

Τῆς δαπάνης ταύτης τῆς οὕτω σαφῶς διὰ νόμου ἐπιβεβλημένης δὲν

¹ Δεδομένου ὅτι ἐν προσεχί μέλλοντι θὰ παρουσιασθῇ καὶ πάλιν ἀνεπάρκεια τῶν διοχετευθησομένων ὑδάτων, θεωροῦμεν λογικόν πρὸς πρόληψιν σπατάλης, νὰ καθορισθῇ ἐκ τῶν προτέρων τὸ ποσὸν τὸ οὕτω δωρεὰν παρεχόμενον εἰς τοὺς Δήμους ὕδατος, π. χ. εἰς 200 μ³ ἡμερησίως ἐξ ὧν 140 διὰ τὸν Δήμον Ἀθηναίων καὶ 60 διὰ τὸν Πειραιῶς, καὶ νὰ ὑποχρεῶνται οἱ Δήμοι νὰ πληρῶναι τὸ ἐπιπλέον συμφώνως μὲ τὸ σχετικόν τιμολόγιον παρεχομένου ὕδατος.

θεωροῦμεν ὀρθὸν νὰ ἀπαλλαγῶσιν οἱ δύο Δήμοι, νῦν μάλιστα ὁπότε ζητῆται πρόσθετος φορολογία 5 περίπου τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἀκαθαρίστου ἐξ ἐνοικίων προσόδου. Τουναντίον συνιστῶμεν τὴν διατήρησιν μὲν τοῦ νόμου, τὴν παραχώρησιν ὁμῶς σοδαροῦ ὑπὲρ τῶν Δήμων ἀντισταθμίσατος ὡς κατωτέρω ἐξηγοῦμεν.

Ἄν ὑπολογίσωμεν τὴν κατὰ τὸν ἀνωτέρω νόμον εἰσφορὰν τῶν Δήμων, εὐρίσκομεν ὅτι, ἀφοῦ ἡ ἐτησίαι εἰσπραξις ἐκ τῆς εἰσφορᾶς 2% ἐπὶ προσόδου δρχ. 32.000.000, εἰς ὅσον ποσὸν ἀνέρχεται ἡ πρόσδοδος τῶν οἰκιῶν, τῶν εὐρισκομένων ἐπὶ ὁδῶν, ὑφ' ἧς κατασκευασθήσεται ὑπόνομος, ὑπολογίζεται εἰς δρχ. 640.000, τὸ $\frac{1}{3}$ τούτου,¹ ὅπερ θέλει ἐπιβαρύνει τοὺς δύο Δήμους θ' ἀνέρχεται εἰς

δρχ. 213.000

ἂν δ' εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο προσθέσωμεν καὶ τι ἐπὶ πλεόν διὰ τὸν κύριον ἀγωγὸν ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς μέχρι τῆς θαλάσσης, τοῦ ὁποίου ἡ δαπάνη ὑπολογίζεται εἰς 3.000.000 δρχ. περίπου, ἡτις κατὰ τὸν νόμον ἔπρεπε νὰ ἐπιβαρύνῃ ἀποκλειστικῶς τοὺς Δήμους, θὰ ἔχωμεν διὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐτησίαν εἰσφορὰν τῶν Δήμων τοῦλάχιστον

(9) δρχ. 270.000.²

Διὰ τὴν ἐτησίαν εἰσφορὰν 1,25 δρχ. κατὰ τρέχον μέτρον προσόψεως δὲν φρονοῦμεν ὅτι πρέπει νὰ καταλογισθῇ ποσὸν τι εἰς τοὺς Δήμους, διότι ἡ εἰσφορὰ αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐξόδον συντηρήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τῶν ὑπονόμων, καὶ δίκαιον ἐπομένως εἶνε νὰ ἐπιβαρύνῃ ἐξ ὁλοκλήρου τοὺς ποιουμένους ἄμεσον χρῆσιν αὐτῶν, δηλαδὴ τοὺς ἰδιοκτῆτας.

Ὡς ἀντιστάθμισμα λογικὸν καὶ δίκαιον διὰ τὴν καταβολὴν ταύτην τῶν Δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, πλὴν τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὰ κέρδη τῆς ἐταιρείας κατὰ 40% (σύμβασις ἀριθ. 23), φρονοῦμεν ὅτι πρέπει οἱ δύο Δήμοι νὰ γείνωσι κύριοι τοῦ ὄλου ἔργου μετὰ τὴν λήξιν τοῦ προνομίου.

Θὰ εἰσπράττωσιν οὕτω οἱ Δήμοι ἐκ τῆς πωλήσεως μόνον τοῦ ὕδατος ἐτησίως περὶ τὰς

δρχ. 6,380,000³

εἰς ἧς δέον νὰ προστεθῶσι τὰ ἔσοδα ἐκ τῶν δρχ. 1,25 κατὰ τρέχον μέτρον

¹ Ἐλήφθη τὸ $\frac{1}{3}$ ἀντὶ τοῦ $\frac{1}{4}$, διότι εἰς τόσον περίπου ποσὸν ἀνέρχεται ἡ συμμετοχὴ τῶν Δήμων, ἂν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ ὑπὸ τὰς διασταυρώσεις τῶν ὁδῶν καὶ τὰς πλατείας ὑπόνομοι, αἵτινες βαρύνουσιν ἐξ ὁλοκλήρου τοὺς Δήμους.

² Εἰς τὸ ἀνωτέρω ποσὸν τῶν 230.000 δρχ. προσετέθησαν μόνον δρχ. 57.000 ἀντὶ ποσοῦ 120.000, ὅσον δ τόκος ἔστω καὶ πρὸς 4% τῶν 3.000.000 δρχ. ἀξίας τοῦ κυρίου ἀγωγου.

³ Ἀφοῦ ἐπὶ τῆς νῦν καταναλώσεως τῶν 18.092.685 λίτρων κατὰ τὴν εἰσηγητικὴν ἐκθεσιν θὰ εἰσπράττωνται δρχ. 1.495.000 κατ' ἀναλογίαν ἐπὶ 72.370.000 λίτρων ἐκ τῶν διοχετευθησομένων 86.400.000 θὰ εἰσπράττωνται δρχ. 6.380.000.

προσόδους (ἂν δὲν ὑποβιβάσθῃ τούτο βραδύτερον), λόγω συντηρήσεως καὶ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ δικτύου ὑπονόμων, ὅπερ ἦδη κατὰ τὸ 1945 θὰ ἀνέρχεται περίπου εἰς

δρχ. 1,100,000

καθὼς καὶ τὰ κέρδη ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ὑδάτων τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου καὶ τῶν ὑπονόμων.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν εἰσφοράν τῶν 2% ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς προσόδου τῶν οἰκοδομῶν, οἱ Δήμοι οὐδὲν ἐκ τούτου θὰ εἰσπράττωσι, καθ' ὅσον μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκχωρήσεως θὰ παύσῃ αὕτη ὑφισταμένη, ἀφοῦ θὰ ἔχη χρησιμοποιηθῆ πρὸς ἀποπληρωμὴν τοῦ ἔργου τοῦ ἀποσβεθησομένου μετὰ τὴν ἑβδομηκονταετίαν τῆς παραχωρήσεως.

Ἐν ταῖς συγγραφαῖς, μέρος Ζ ἄρθρ. 91¹ κακῶς κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν προβλέπεται ὅτι «ληξάσης τῆς παραχωρήσεως τὸ Δημόσιον γίνεται κύριος» ἀπόλυτος τῶν ὑδάτων καὶ ὄλων τῶν ἔργων καὶ ἐγκαταστάσεων τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ ὑδραγωγεῖον καὶ τὰς ὑπονόμους, ἐλευθέρων παντὸς βάρους...»

Ἀφοῦ τὸ Δημόσιον δὲν θὰ συνεισφέρει τι ἐξαιρετικὸν καὶ πραγματικὸν οὐδὲ συμμετέχει χρηματικῶς τῆς δαπάνης πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ ἔργου, δίδων ἰδανικὴν ἐγγύησιν 4%, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω, καὶ ἀφοῦ οἱ ἰδιοκτῆται καὶ οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τούτους Δήμοι πληρώνουσιν ἀδρῶς τὸ χρεώλυτον πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν δαπανῶν τῶν ἔργων εἶνε προφανῶς ἀδικον καὶ ἀδικαιολόγητον νὰ καρπωθῆ τὰ ἔργα ταῦτα τὸ Δημόσιον ἀντὶ τῶν πληρωσάντων αὐτά. Δέον τὸ ἄρθρον τοῦτο νὰ τροποποιηθῆ ἀναγνωριζομένων τῶν δύο Δήμων ὡς κυρίων ὄλων τῶν ἔργων τούτων καὶ ἐγκαταστάσεων μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐπιχειρήσεως. Οὕτω θὰ περιέλθωσιν εἰς τοὺς Δήμους δηλαδὴ εἰς τὸ σύνολον τῶν ἰδιοκτητῶν καὶ πολιτῶν τὰ ἔργα ὅσα ἐπραγματοποιήθησαν διὰ τοῦ χρήματος αὐτῶν. Καὶ οἱ Δήμοι ἐξ ἄλλου θὰ δυνηθῶσιν ἐν τῷ μέλλοντι νὰ διαθέσωσιν εἰς ἐκτέλεσιν διαφόρων ἐπιτελεῶν ἔργων ἐν ταῖς δύο πόλεσι τὰς εἰσπράξεις ταύτας, πιθανῶς δέ, κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο, ἐν τῷ μέλλοντι θὰ δυνηθῶσιν ν' ἀπομακρύνωσιν ἐπιχειρήσασιν ἐπὶ τῶν κατοικῶν φορολογίαν χάριν τῶν πολλαπλῶν ἀναγκῶν τῶν Δήμων.

Εἰσφορὰ τοῦ Δημοσίου. — 6') Τὸ Δημόσιον.

Τοῦ Δημοσίου ἡ εἰσφορὰ, πλὴν τῶν εὐκολιῶν, ἃς παρέχει εἰς τὴν ἐταιρείαν διὰ τὴν κατάληψιν δημοσίων κτημάτων, τὴν ἀτέλειαν τῶν ὀλικῶν αὐτῆς καὶ τὴν δικαίαν πληρωμὴν τοῦ πρὸς διαφόρους χρήσεις αὐτοῦ ἀναγκαιοῦντος ὕδατος κτλ. ἔσεται μᾶλλον ἠθικῆ. Ὅθεν ἡ ἡμετέρα ἐπιτροπὴ προτείνει ὅπως τὸ Δημόσιον ἐγγυηθῆ, κατὰ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ ὑποβληθείσῃ

¹ Ἐθεὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο 91 μᾶλλον νὰ τεθῆ ἐν τῇ συμβάσει καὶ οὐχὶ ἐν ταῖς συγγραφαῖς.

συμβάσει, ἐλάχιστον τόκον ¹ ἐκ τῶν κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως κατ' ἀνώτατον ὅρον 4 % ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἐπὶ τοῦ ἀρχικῶς καταβληθησομένου κεφαλαίου τῆς ἐταιρείας καὶ τοῦ ἐξ ὁμολογιῶν πραγματικοῦ χρέους αὐτῆς, σαφῶς καὶ ἐκ τῶν προτέρων καθοριζομένου τοῦ ὑλικοῦ αὐτῶν ἀθροίσματος μετὰ τὴν γενησομένην ἐν τῇ συναγωνισμῶ ἔκπτωσιν, ἐκ τῶν μελετῶν καὶ προϋπολογισμῶν τῶν ἔργων. ² Κύριος σκοπὸς τῆς ἐγγυήσεως ταύτης ἔσται ἡ προσέλκυσις ὅσῳ τὸ δυνατὸν περισσοτέρων ἐταιρειῶν εἰς τὸν προκηρυχθησόμενον διεθνή συναγωνισμόν, διότι οἱ προσελευσόμενοι εἰς αὐτὸν ὄχι μόνον θὰ ἔχωσιν ἐξησφαλισμένην ἀμα ὡς ἀναλάβωσι τὸ ἔργον ἐλάχιστον λογικὸν τόκον εἰς τὰ κεφάλαια τὰ ὁποῖα ὑπὲρ τῶν ἔργων θὰ διαθέσωσι, ἀλλὰ καὶ κέρδη σημαντικὰ θὰ προσπορισθῶσιν ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως, ὡς ἀνωτέρω λεπτομερῶς ἐξετέθη. Ταῦτα δὲ πάντα καθιστῶσιν ὄχι μόνον εὐχερῆ τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἀπαιτουμένων κεφαλαίων ὑπὸ τῶν μελλόντων νὰ συμμεθέξωσιν εἰς τὸν συναγωνισμόν, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν βεβαίαν τὴν πρὸς ὄφελος τῶν δύο πόλεων ὑποβολὴν προτάσεων συμφερουσῶν κατὰ τὸν συναγωνισμόν τοῦτον.

Ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι τὴν ἐγγύησιν ταύτην θεωροῦμεν ἐντελῶς ἰδανικὴν, καθ' ὅτι ὡς προηγουμένως σαφῶς κατεδείχθη, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἡδῆ ἔτους τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἡ ἐταιρεία θὰ ἔχη περίσειαν κερδῶν, τὰ ὁποῖα σὺν τῇ χρόνῳ διαρκῶς θ' αὐξάνωσιν. Ἄλλως τε καὶ ἂν πραγματικὰ ποσὰ τυχὸν καταβληθῶσιν ὑπὸ τοῦ Δημοσίου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἡγγυημένου τόκου τῶν 4%, θὰ τῷ ἐπιστραφῶσι μετὰ τῶν τόκων ἐξ ὀρισθησομένου ἐκ τῶν προτέρων ποσοστοῦ ἐκ τῶν ἐπὶ πλεόν κερδῶν τῆς ἐταιρείας κατὰ τὰ ἐπελευσόμενα ἔτη. Τὰ ἀντισταθμίσματα δ' ἐξ ἄλλου τοῦ Κράτους, ὡς ἀνωτέρω ἀπεδείξαμεν, εἶνε λίαν σημαντικά.

Εἰσφορὰ τῆς Διμενικῆς Ἐπιτροπῆς. — γ') Ἡ Διμενικὴ Ἐπιτροπὴ Πειραιῶς. Ὡς εἶπομεν, ἡ Διμενικὴ Ἐπιτροπὴ Πειραιῶς ἔχει μεγάλον συμφέρον νὰ παρέχῃ ἄφθονον ὕδωρ εἰς τὰ πλοῖα τοῦ λιμένος καὶ ἀνεγνώρισε τὴν ἀνάγκην ταύτην δαπανήσασα ἐξ ἰδίων τῆς 3½ ἑκατομ. διὰ τὴν ὕδρευσιν Πειραιῶς. Ἄν δ' ἡ Διμενικὴ Ἐπιτροπὴ δὲν ἔχει πολυόροφα κτίρια ἐγγεγραμμένα εἰς τοὺς φορολογικοὺς καταλόγους τῶν οἰκοδομῶν, κατέχει ὅμως μεγάλας ἐκτάσεις δι' ἔργων τεχνικῶν προσαρμοσθείσας διὰ τὰς λειτουργίας αὐτῆς καὶ τὰς ὁποίας ἐκμεταλλεύεται. Δὲν θὰ ἦτο δὲ δίκαιον νὰ διδῆται τὸ ὕδωρ μὲ τὴν ἔκπτωσιν τῶν 50 ὀρχ. τὸ μ³ ἐτησίως εἰς τὰ πλοῖα καὶ τὰ πληρώματα αὐτῶν, τὰ ὁποῖα πληρώματα δὲν εἶνε μόνιμοι κάτοικοι τοῦ Πειραιῶς καὶ ἐπομένως δὲν ὑφίστανται τὰς λοιπὰς φορολογίας χάριν

¹ Ἡδῆ ἐν τῇ συμβάσει γίνεται περὶ τούτου μνεία. Ἄριθ. 21 § 2.

² Κατὰ τὸν τύπον τῆς ἐγγυήσεως τόκου εἰς τοὺς σιδηροδρόμους ἐν Γαλλίᾳ.

ἰδρεύσεως, δηλαδή τὴν ὑποχρεωτικὴν ὑδροληψίαν, τὸ 2⁰/₀ ἐπὶ τοῦ ἐνοικίου καὶ τὸ 1 δρχ. 25 ἀνὰ τρέχον μέτρον προσόψεων, ὡς ἐπίσης δὲν ὑποβάλλονται, οἱ πολλοὶ τούτων ὡς μὴ μόνιμοι κάτοικοι, εἰς τὰ λοιπὰ τῶν κατοίκων τῶν δύο πόλεων βάρη. Ἄν δὲ πάλιν ἡ Διμενικὴ Ἐπιτροπὴ πωλῆ τὸ ὕδωρ εἰς τοὺς ἐν τῷ λιμένι εἰς μεγαλειτέραν τιμὴν τῶν 50 δρχ. τὸ μ³ ἑτησίως, θὰ πορίζηται ἐκ τούτου κέρδη ἐπὶ ζημίᾳ ἐκείνων οἰτινες, διὰ τῆς συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὰ βάρη, ἐξησφάλισαν τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἔργων ὑδρεύσεως καὶ ὑπονόμων.¹ Ὅρθον εἶνε ἐπομένως μέρος τοῦ βάρους τούτου νὰ ἀναλάβῃ καὶ ἡ Διμενικὴ Ἐπιτροπὴ Πειραιῶς, κανονιζομένης τῆς ἑτησίας αὐτῆς εἰσφορᾶς εἰς

(10) δρχ. 100.000

Ἡ εἰσφορὰ αὕτη δύναται νὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς πληρωμὴ τῆς 1^{dec}. 25 κατὰ τρέχον μέτρον προσόψεως καὶ τοῦ 2⁰/₀ ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς προσόδου τῶν ἐκτάσεων καὶ τῶν κτιρίων αὐτῆς.

Ἄντὶ τῆς εἰσφορᾶς ταύτης ἡ Ἐταιρεία τῶν ὑδάτων θὰ θέτῃ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Διμενικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν διαφορῶν ἀναγκῶν αὐτῆς ἐν τῷ λιμένι τὴν ἀντιστοιχοῦσαν ποσότητα ὕδατος εἰς τὸ καταβαλλόμενον ὑπ' αὐτῆς ποσὸν τῶν 100.000 δρχ. ἤτοι ἡμερησίως

675.000 λίτρας²

Δυνατὴ ἐλάττωσις τῶν βαρῶν.

Προσθέτοντες τὰς ἄνω δύο εἰσφορὰς (9) καὶ (10) τῶν Δήμων διὰ τὰς ὑπονόμους καὶ τῆς Διμενικῆς Ἐπιτροπῆς Πειραιῶς εἰς τὸ ὡς ἄνω ὑπολογισθὲν ποσὸν (σελ. 17) δρχ. 1.263.400 ἔχομεν τὸ ὅλον καθαρὸν κέρδος τῆς ἑταιρείας κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἤτοι

δρχ. 1.633.400

δηλαδή ἔχομεν περὶ τὰς

930.000 δρχ.

ἐπὶ πλεόν τοῦ ἀναγκαιοῦντος ποσοῦ πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείματος τῶν δρχ.

¹ Καὶ ὄντως ἐν τῷ λιμένι Ἀλεξανδρείας τὸ πωλούμενον ὕδωρ εἰς τὰ ἐλλιμενιζόμενα πλοῖα πληρώνεται πρὸς 1 δρχ. τὸ μ³ ὡσάκις τὸ ὕδωρ παραλαμβάνεται ἐκ τῶν σωλήνων ἀπ' εὐθείας, πρὸς δρχ. 2 τὸ μ³ ὅταν κομίζεται διὰ φορτηγίδων εἰς τὰ πλοῖα. Εἰσπράττει δὲ καθαρὸν κέρδος ἐκ τούτων περὶ τὰς 134,000 δρχ. ἡ Ἐταιρεία τῶν ὑδάτων Ἀλεξανδρείας.

² Ἄν ληφθῆ ὑπ' ὄψει τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 2.685.000, ὅπερ ζητεῖται ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν δύο πόλεων κατὰ τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν, διὰ τὴν παροχὴν εἰς αὐτοὺς τῶν ἡδῆ ὑπολογισθειῶν 18.092.685 λίτρων ὕδατος, εὐρίσκομεν τὴν μέσην τιμὴν πωλήσεως τοῦ μ³ ὕδατος ἑτησίως, ἀνερχομένην εἰς δρ. 148,40. Ἄν δέ, ὡς ἔστι δίκαιον, πρὸς τὴν τιμὴν ταύτην πληρώσῃ καὶ ἡ Διμενικὴ Ἐπιτροπὴ τὸ ὕδωρ, εὐρίσκομεν ὅτι πρέπει νὰ δοθῆ αὕτη ἔναντι τοῦ ποσοῦ τῆς εἰσφορᾶς τῶν 100.000 δρχ. 675 μ³ ἡμερησίως.

700.000, ως εν τῇ εισηγητικῇ ἐκθέσει σημειοῦται. Καὶ τοῦτο ἂν ὑποτεθῆ δι' ἀσήμαντος ἔσται ἢ εν τῷ κανονισμῷ μείωσις τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ τῶν 56.000.000 δραχ. ὅπερ ἀπίθανον.

Ἄφου λοιπὸν ἐξασφαλίζεται τοιοῦτον μέγα ἐτήσιον πλεόνασμα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῆς ἐκμεταλλεύσεως, εἶνε δυνατόν, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ριψοκινδυνεύσῃ ἢ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου, νὰ ἐλαττωθῶσι τὰ ἐπιβαλλόμενα βάρη εἰς τοὺς πολίτας.

Προτείνομεν λοιπὸν ὅπως τὸ ἐπιβαλλόμενον ἐν τῇ συμβάσει ποσοστὸν τῶν 2⁰/₀ ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς ἀξίας τῶν οἰκοδομῶν περιορισθῆ εἰς 1⁰/₀. Ἐκ τούτου θὰ ἐπέλθῃ μείωσις τῶν εἰσπράξεων τῆς ἐταιρείας περίπου
δραχ. 320.000

ἧτοι κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ περίπου τοῦ πλεονάσματος.

Τίμημα ὕδατος καὶ ὑποχρεωτικῆ ὕδρευσις. Ἀνάγκη ὑποδιαίρεσεως εἰς τρεῖς κατηγορίας τῶν μαγαζιῶν.—Ὡς πρὸς τὸ καθοριζόμενον ἐν τῇ συμβάσει τίμημα τοῦ παρεχομένου ὕδατος, ἡ ἡμετέρα ἐπιτροπή, καίτοι συμπεριέλαβεν, ὡς ἐν τοῖς κατωτέρω ἐκτίθεται, καὶ τὸ τίμημα τοῦ ὕδατος ἐν τῇ βάσει τῆς μειοδοσίας, ἀφ' οὗ συνέκρινε τὴν τιμὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν τιμὴν ἄλλων πόλεων δὲν εὐρίσκει ὑπερβολικὴν τὴν τιμὴν τοῦ μ³ ὕδατος¹. Ὡς πρὸς τὸν τρόπον ὅμως τῆς ὑποχρεωτικῆς ὕδρευσεως, φρονοῦμεν δι' εἶνε ἐπιβαρυντικῆ καὶ ἀδικος διὰ πολλοὺς. Διότι ἐνῶ ἡ τιμὴ τοῦ ὕδατος δύναται νὰ θεωρηθῆ εὐθνή, δίδεται εἰς πολλοὺς ὑποχρεωτικῶς εἰς τοιαύτην ἀχρηστον δόσιν, ὥστε καθίσταται καταθληπτικῆ. Τοῦτο ἰδίως εἶνε αἰσθητὸν εἰς πολλὰ μαγαζεῖα. Διὸ καὶ προτείνομεν ὅπως διαιρεθῶσι ταῦτα τοῦλάχιστον εἰς τρεῖς κατηγορίας, ἀναλόγως τῆς δυνατῆς χρησιμοποίησεως ὑπ' αὐτῶν ἀφθόνου ὕδατος, καὶ νὰ ὑποχρεῶνται μόνον εἰς ἀνάλογον ἅπως τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ὑδροληψίαν.

α'. κατηγορία. Τὰ καφενεῖα, ζαχαροπλαστεῖα, ἐστιατόρια, ζυθοπωλεῖα, οἰνοπωλεῖα, γαλοκτοπωλεῖα, φαρμακεῖα λουτρά, βαφεῖα κ. τ. λ. ἐν γένει δὲ πάντα τὰ μαγαζεῖα τὰ ποιούμενα μεγάλην χρῆσιν ὕδατος διὰ τὸ ἐμπόριον αὐτῶν. Ταῦτα νὰ πληρῶνουν συμφώνως πρὸς τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως.

β' κατηγορία. Τὰ κουρεῖα, ὀπωροπωλεῖα, ἐδωδιμοπωλεῖα, κρεπωλεῖα, ἀρτοποιεῖα, ἀνθοπωλεῖα, φωτογραφεῖα κ. τ. λ. ἐν γένει τὰ ποιούμενα μετρίαν ὕδατος χρῆσιν διὰ τὸ ἐμπόριον αὐτῶν. Ταῦτα νὰ πληρῶνουν ἐπὶ

¹ Ἐν τῷ ἀριθ. 17 τῆς συμβάσεως ἀναφέρεται δι' «τὸ ἀντίτιμον τοῦ ἐπὶ πλέον τοῦ ὡς ἂν ὑποχρεωτικῶς λαμβανομένου ὕδατος δρίζεται εἰς δραχμάς 50 ἐτησίως κατὰ κυβικὸν μέτρον». Δέον νὰ τεθῆ ἡ τιμὴ κατὰ κυβικὸν μέτρον, δηλαδὴ κατὰ μονάδα καὶ οὐχὶ ἐτησίως, καθ' ὅτι τὸ ὑδρόμετρον κυβικὰ μέτρα δεικνύει καὶ οὐχὶ ἐτησίαν κατανάλωσιν. Ἡ τιμὴ αὕτη ἀντιστοιχεῖ πρὸς 14 λεπτά τὸ μ³ περίπου ἧτοι $\frac{50}{365} = 0,136$

τῆ βάζει παροχῆς ὑποχρεωτικῆς ὑδρεύσεως κατὰ 30 % κατωτέρας τῆς διὰ τῆς συμβάσεως ὀριζομένης.

γ' κατηγορία. Τὰ ἐμπορικὰ ὑφασμάτων καὶ ἐσωρρούχων, βαφεῖα, ὑποδηματοποιεῖα, ψυλικά, σιδηρικά, χαρτοπωλεῖα, βιβλιοπωλεῖα, ἐπιπλοποιεῖα, εἶδη φωτισμοῦ, χρυσοχοεῖα, ὠρολογοποιεῖα, καπνοπωλεῖα, γραφεῖα κ. τ. λ., ἐν γένει πάντα τὰ καταστήματα τὰ μὴ ποιούμενα, ἄλλην χρῆσιν τοῦ ὕδατος παρὰ διὰ πόσιν καὶ πλύσιν τῶν ὑπαλλήλων, τὴν καθαριότητα τοῦ καταστήματος, καὶ διὰ τὰ ἀποχωρητήρια. Ταῦτα νὰ πληρώνωσιν ἐπὶ τῆ βάζει παροχῆς ὑποχρεωτικῆς ὑδρεύσεως τοῦ ἡμίσεως τῆς διὰ τῆς συμβάσεως ὀριζομένης¹.

Ἐκ τῆς μειώσεως ταύτης τῆς ὑποχρεωτικῆς ὑδροληψίας αἱ πρόσθετοι εἰσπράξεις τῆς ἐταιρείας θὰ μειωθῶσι περίπου κατὰ

150,000 δρχ.

ὥστε ἐν τέλει πάλιν θὰ μείνῃ καθαρὸν πλεόνασμα

460,000 δρχ.

εἰς τὴν ἐταιρείαν ὑδρεύσεως ἀπὸ τοῦ πρώτου ἤδη ἔτους τῆς ἐχμεταλλεύσεως αὐτῆς, πλεόνασμα τὸ ὅποιον κατ' ἔτος θὰ αὐξάνῃ σημαντικῶς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

¹ Ὅταν ὅμως ἐν μαγαζεῖον ἀπαρτίζῃται καὶ ἐκ τῆς ὑπερκειμένης οἰκίας νὰ θεωρηθῆται ὡς ἐν καὶ νὰ ὑπάγῃται εἰς τὴν κατὰ κατοικίαν ὑδρευσιν.

Β΄.

Λεπτομερέστερον εξετάζοντες τὰ ἐν ταῖς διαφόροις ἐκθέσεσιν ὡς καὶ τὸ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον θεωροῦμεν καλὸν νὰ φέρωμεν τὰς ἀκολουθοῦσας παρατηρήσεις :

Κ. Künzer. Α΄. Ἐπιστημονικὴ ἐκθεσις τοῦ Αὐγούστου 1910. Β΄. Γνωμοδότησις τῆς 11 Νοεμβρίου 1911 καὶ Γ΄ Συμπληρωματικὴ ἐκθεσις τῆς 10ης Ἀπριλίου 1913.

Καθορισμὸς τῆς διοχευθησομένης ποσότητος ὑδάτων. — Ἐν σελίδι 2 τῆς Α΄ ἐκθέσεως γίνεται μνεία περὶ περισυλλογῆς ποσότητος μέχρις 60.500 μ.³ ἡμερησίως 700 περίπου λιτρῶν κατὰ δευτερόλεπτον ἐκ τῶν πηγῶν Στυμφαλίας. Ἐν σελίδι δὲ 3, γράφει ὁ κ. Künzer, περὶ παραγωγῆς τῆς ἀναγκαίας ἠλεκτρικῆς κινητήριου δυνάμεως παρὰ τὸ Ὄνειον ὄρος ἐπὶ σκοπῷ ἀνυψώσεως μέχρι 500 λιτρῶν κατὰ δευτερόλεπτον εἰς τὴν ἐν Δαρνίῳ δεξαμενῇ. Κατωτέρω ὑπολογίζεται εἰς 500 λίτρας ἀνὰ δευτερόλεπτον τὸ ἀναγκαῖον καὶ ἐπαρκὲς ποσὸν ὕδατος διὰ τὰς δύο πόλεις μέχρι τοῦ ἔτους 1960. Ὁ αὐτὸς κ. Künzer ἐν τῇ γνωμοδοτήσῃ (σελ. 14) γράφει, ὅτι ἐὰν ἐξησφαλιζέτο ἡ ἀνύψωσις 600 λιτρῶν κατὰ δευτερόλεπτον ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ Μέλανος, «θὰ ἔπρεπε νὰ ληφθῇ πλέον ὑπὸ σοβαρὰν ὄψιν τὸ διὰ τῆς διοχετεύσεως τῶν πηγῶν τῶν Χαρίτων ζήτημα τῆς ὑδρεύσεως».

Ἐν τούτοις ἐν ἄρθρῳ 1 συμβάσεως ὁρίζεται ποσὸν διοχετεύσεως 1000 λιτρῶν καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 2 τῶν συγγραφῶν ὁ ἀνάδοχος ὑποχρεοῦται νὰ διοχετεύσῃ ἐκ τῶν πηγῶν Στυμφαλίας ἢ Μέλανος ποσὸν τοῦλάχιστον 1000 λιτρῶν κατὰ 1΄.

Ἡ τοιαύτη ἀσυμφωνία ἐπὶ οὐσιώδους βάσεως μεταξὺ Νομοσχεδίου καὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπιστημονικῆς, τοῦ διευθύναντος τὰς ἐργασίας τῆς συντάξεως τῆς μελέτης Στυμφαλίας, πρέπει ἐπαρκῶς νὰ δικαιολογηθῇ, διότι πολὺ πιθανὸν ὁ κ. Künzer, γράφων ὅσα ἀνωτέρω παρεθέσαμεν, νὰ ἠνῴσει ὅτι αἱ πηγαὶ Στυμφαλίας καὶ Μέλανος δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ παρέξωσι ποσότητα ἀνωτέραν τοῦ ποσοῦ τῶν 700 λιτρῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ὑποχρέωσις αὕτη τοῦ ἀναδόχου, ἢ πηγάζουσα ἐκ τοῦ ἄρθρου 2 τῶν Συγγραφῶν, ἔσται ἀπραγματοποίητος.

Ἀνακρίβεια ὑπολογισμῶν ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν. — Ἐν σελίδι 3 Α' ἐκθέσεως ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ὑδραγωγεῖον πρέπει νὰ ἐκπληροῖ καὶ τὰς μετὰ πεντηκονταετίαν ἢ τεσσαρακονταετίαν ἀνάγκας, δηλαδὴ προβλέπεται ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1950 ἢ 1960 αἱ δύο πόλεις ὁμοῦ θὰ περιλαμβάνωσι 540.000 κατοίκων, ἐν ᾧ ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ τῆς 20^{ης} Σεπτεμβρίου 1909 ὁ ἕτερος Γερμανὸς μηχανικὸς κ. Kürsteiner ὁ μετακληθεὶς διὰ τὴν μελέτην τῶν ὑπονόμων (σελ. 10) ὑπολογίζει ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῶν δύο πόλεων κατὰ τὸ 1940 θ' ἀνέρχεται εἰς 1.000.000 κατοίκων. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ἐσφαλμένως ἐγένετο ὁ ὑπολογισμὸς ἀριθμῶν, ἐφ' ὧν βασιζέται ἡ μελέτη. Ἐπομένως ὀρθὸν εἶναι νὰ ληφθῶσιν ἐπὶ τούτου ὑπ' ὄψιν ὅσα ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν περὶ τοῦ πιθανοῦ πληθυσμοῦ τῶν δύο πόλεων κατὰ τὰ ἄνω ἀναφερόμενα ἔτη.

*
* *

Τις ἡ ὀρθότερα χάραξις τοῦ ὑδραγωγείου καὶ ἡ προτιμωτέρα λύσις τοῦ προβλήματος τῆς ὑδρεύσεως. — Ἐν τῇ ἀπὸ 17/2 1908 γνωμοδοτήσει αὐτοῦ ὁ κ. Kinzer εἶπεν ὅτι ἡ καλλίστη χάραξις τοῦ ὑδραγωγείου ἦτο ἡ διὰ τῆς βαρύτητος διοχέτευσις τῶν ὑδάτων ἀπὸ Στυμφαλίας μέχρις Ἀθηνῶν ἢν καὶ ὀνομάζει *ὑψηλὴν χάραξιν*, ἄνευ ἀνυψώσεως αὐτῶν δι' ἀντλιῶν.

Κατόπιν λεπτομερεστέρας τοῦ ζητήματος μελέτης (ἐκθεσις τοῦ Αὐγούστου 1910 σελ. 11) ὁ κ. Kinzer, εὐρίσκων προτιμωτέραν τὴν χαμηλὴν, λεγομένην *χάραξιν* δηλαδὴ τὴν δημιουργίαν πτώσεως εἰς Ὀνειον ὄρος, πρὸς παραγωγὴν κινητηρίου δυνάμεως καὶ ἀνύψωσιν δι' ἀντλιῶν τῶν ὑδάτων, ἐγκαταλείπει τὴν *ὑψηλὴν χάραξιν*, περὶ ἧς ἀποφαίνεται ὅτι «ὑπὸ οἰκονομολογικὴν ἔποψιν θ' ἀπεδεικνύετο σχεδὸν ἀκατόρθωτος» καὶ ὑπολογίζει (σελ. 12) τὴν δαπάνην κατὰ 8 ἑκατομμύρια δραχμῶν ἀνωτέραν τὴν ὑψηλὴν χάραξιν τῆς χαμηλῆς τοιαύτης.

Κατόπιν ὀριμωτέρας σκέψεως ὁ κ. Kinzer (γνωμοδοτήσεις τῆς 11 Νοεμβρίου 1911 σελ. 25) προτείνει ὅπως «ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐξακριβώσῃ διὰ νέας μελέτης, ἐὰν τὸ τμήμα τοῦ Ὑδραγωγείου, μεταξὺ Ὀνειοῦ καὶ Ἀθηνῶν δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκτελεσθῇ ὡς θλιπτικὸς σίφων διὰ τῆς ὑποδιαίρεσεως αὐτοῦ εἰς 4 ἢ 5 τμήματα σιφώνων, ὅποτε ἤθελεν ἐπιτευχθεῖ τὸ μέγα πλεονέκτημα τῆς ἀποφυγῆς τῆς τεχνικῆς ἀνυψώσεως τοῦ ὕδατος,» δηλαδὴ τῆς ἀποφυγῆς τῆς χαμηλῆς χαράξεως.

Ἐν τῇ συμπληρωματικῇ αὐτοῦ προσθήκῃ τῆς 12 Ἀπριλίου 1912 ὁ κ. Kinzer (σελ. 11) γράφει τὰ ἑξῆς: «Μετὰ τὴν ὑπόδειξιν τῶν προτερημάτων τοῦ σχεδίου τῆς Στυμφαλίας ὑπὸ ἔποψιν ἐμπορικὴν καὶ οἰκονομικὴν, τονίζω καὶ πάλιν ἰδιαιτέρως ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἤθελεν ἐπιτευχθῆ ἡ ἐντελής ἀποφυγὴ τῆς παρὰ τὸ Ὀνειον σχεδιασθείσης ἡλεκτρι-

» κῆς ἐγκαταστάσεως καὶ τοῦ σταθμοῦ τῶν ἀντλιῶν παρὰ τὸ Δεμερτζῆ,
 » ὁπότε οὐχὶ μόνον ἡ ἀσφάλεια τῆς μεταφορᾶς τῶν ὑδάτων κατὰ πολὺ
 » ἤθελον αὐξήθη, ἀλλὰ διὰ τῆς καταργήσεως τῆς μηχανικῆς ἐγκαταστάσεως
 » καὶ τοῦ μεγάλου μήκους ἠλεκτρικοῦ ἀγωγοῦ ἐκ τοῦ Ὀνείου ὄρους ὀλο-
 » κλήρου τοῦ ὑδραγωγείου, ἤθελεν ἐκτελεσθῆ ἐφθηνότερον, τόσον κατὰ τὴν
 » κατασκευὴν ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν.»

Κατόπιν τῆς γενομένης, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη νεωτέρας μελέτης, ὁ
 κ. Künzger ἀπορρίπτει τὴν χαμηλὴν λεγομένην χάραξιν καὶ προτείνει ὀρι-
 στικῶς τὴν ὑψηλὴν χάραξιν, λύσιν συμπέπτουσαν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς με-
 τὴν μελέτην τῶν Ἀγγλων Denton Stephenson καὶ Symens, ἐφ' ἧς
 ἐκλήθη νὰ γνωματεύσῃ δηλαδὴ τὴν κατασκευὴν σιφῶνων οὐς καὶ οὗτοι
 προτείνουσι, καθορίζοντες ὀλικὸν μήκος τοῦ ὑδραγωγείου Στυμφαλίας κατὰ
 18 ὄλα χιλιόμετρα μικρότερον τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Künzger χαραχθέντος.

Ἡ μεταλλαγὴ αὕτη τῆς γνώμης τοῦ κ. Künzger, ὅστις ταλαντευόμενος
 μεταξὺ τῶν διαφόρων χαράξεων αὐτοῦ καὶ μελετῶν δὲν ἀπολήγει εἰς σαφῆ
 λύσιν καὶ τροποποιεῖ πλέον τοῦ ἡμίσεως τῆς ὄλης χαράξεως, εἶνε ἐνδει-
 κτικὴ καὶ πείθει πάντα ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἄλλη λύσις καὶ
 τεχνικώτερα καὶ οικονομικώτερα καὶ ὅτι ἐπομένως κακῶς, κάκιστα ὀρίζε-
 ται ἐν ταῖς συγγραφαῖς ὅτι, προκειμένου περὶ τῆς διοχετεύσεως τῶν ὑδάτων
 Στυμφαλίας, τὸ Ὑδραγωγεῖον ἐκτελεσθήσεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διαγραμ-
 μάτων χαράξεως καὶ λεπτομερῶν σχεδίων τοῦ κ. Künzger. (Συγγραφαὶ
 ἄρθρον 8).

Ὁ Διεθνὴς συναγωνισμὸς ἔχων ὡς βάσιν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὄλου ἔργου
 καὶ τὴν πολυετῆ αὐτοῦ ἐκμετάλλευσιν, δύναται μόνος νὰ λύσῃ τὸ πρό-
 βλημα καὶ τῆς ὀρθοτέρας χαράξεως καὶ τῆς οικονομικώτερας ἐν γένει ἐκτε-
 λέσεως τῶν ἐργασιῶν. Τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον καὶ αἱ δύο ἐνδιαφερόμε-
 ναι πόλεις ἐν ἔχουσι συμφέρον, νὰ διοχετευθῆ τὸ ἀναγκαῖον καλὸν ὕδωρ
 δι' ἔργου στερεοῦ καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης ἐκτελουμένου, ὅσῳ δὲ
 δυνατόν διὰ μικροτέρας δαπάνης ὥστε μικρότερα κατὰ τὸ δυνατόν νὰ εἶνε
 τὰ ἐκ τούτου βάρη εἰς τοὺς καταναλωτὰς τοῦ διοχετευθησομένου ὕδατος.

Ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι οὐδὲν ἔχουσι πραγματικὸν συμφέρον τὸ Δημό-
 σιον καὶ αἱ δύο πόλεις νὰ δεσμεύσωσι τοὺς μέλλοντας νὰ συναγωνισθῶσι
 διὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ ἔργου, ὡς πρὸς τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ὀρθοτέρας καὶ ἐπι-
 στημονικώτερας ἀλλ' ἐν ταύτῃ καὶ οικονομικώτερας ἐπιλύσεως τῶν διαφό-
 ρων τεχνικῶν ζητημάτων, ἅτινα συνδέονται μετὰ τὴν χάραξιν καὶ κατασκευὴν
 τοῦ ὑδραγωγείου. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα ἔχουσι μέγιστον συμφέρον νὰ ἐπι-
 φεληθῶσιν ἀπὸ τὰς γνώσεις καὶ τὴν πείραν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν εὐφυΐαν
 τῶν συναγωνισθησομένων.

Δὲν ἔχει ἐπομένως οὐδεμίαν πρακτικὴν σημασίαν ἡ μεταξὺ τῶν ἔργων
 Στυμφαλίας καὶ Μέλανος σύγκρισις ἀπὸ ἀπόψεως δαπάνης ἢ γενομένη καὶ

ἐν ταῖς ἐκθέσεσιν τοῦ κ. Kinzer καὶ ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει τοῦ κ. Ὑπουργοῦ. Ὡς ἐπίσης δὲν ἔχει οὐδεμίαν πρακτικὴν σημασίαν ἢ ἐξακριβώσεις ἂν δύνανται νὰ ἐξασφαλισθῇ ἢ ἀναγκαιούσα δύναμις εἴτε ἐκ Κωπαΐδος εἴτε ἐκ τοῦ Γοργοποτάμου εἴτε ἄλλοθεν διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῶν ὑδάτων τοῦ Μέλανος, ἐξακριβώσεις εἰς ἣν ἀσχολῆται ὁ κ. Kinzer ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ ἣν δεικνύει νὰ συζητήσῃ περὶ τοῦ θέματος μετὰ τοῦ ἐτέρου ὑπὸ τοῦ Δήμου μετακληθέντος Γερμανοῦ ἐπίσης ὑδραυλικοῦ κ. Herzberg καὶ ἀντιλέξῃ εἰς ὅσα οὗτος περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐκθέτει.

Ἐπαξ γενομένης ἀποδεκτῆς καὶ τῆς ποσότητος ἀμφοτέρων τῶν πηγῶν, καὶ τῆς ποιότητος αὐτῶν, ὁ συναγωνισμὸς θὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα: ὁποτέρα τῶν δύο διοχετεύσεων εἶνε ἢ οἰκονομικωτέρα, ἐπὶ τῇ βάσει καλῶς καθορισμένων Συγγραφῶν. Καταφανῆς δ' ἐκ τούτου εἶνε ἡ σημασία τῆς ἐπιστημονικῆς διατυπώσεως τῶν Συγγραφῶν.

* *

Ἀνακρίβεια ἣς ἔπασαν θύματα καὶ ὁ κ. Kinzer καὶ ὁ κ. Ὑπουργός.— Ὁ κ. Herzberg, γράφει (σελ. 15) ὅτι, ὡς εἶνε ἤδη γνωστὸν ἐκ δημοσιεύματος τοῦ Ὑπουργείου, «κατὰ τὸ ἔτος 1899 ὁ Νομομηχανικὸς κ. Σιράτος ἀνεῖρε τὴν παροχὴν τῶν πηγῶν Κιονίων ἀνερχομένην μόνον εἰς 203 λίτρας ἀνά δευτερόλεπτον (σελ. 15) καὶ ὅτι κατὰ τὰς γενομένας τὸν Ὀκτώβριον τοῦ ἰδίου ἔτους καταμετρήσεις ὑπὸ τῶν Μηχανικῶν κ. κ. Σαδούκα καὶ Κροσιδά, μία μόνον ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ Μέλανος παρεῖχον 332 λίτρας κατὰ 1'», δηλαδὴ ὅτι αἱ πηγαὶ Κιονίων παρέχουσι ποσότητα πολὺ μικροτέραν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Kinzer θεωρουμένης ὡς ἀσφαλῶς παρεχομένης καὶ ἀπαραιτήτου διὰ τὴν σχεδιασθεῖσαν μεταφορὰν 700 λίτρων. Ὁ δὲ κ. Kinzer ἐν τῇ συμπληρωματικῇ αὐτοῦ ἐκθέσει τῆς 10 Αὐγούστου 1912 (σελίς 3 καὶ ἐφεξῆς), ζητῶν νὰ ἀντικρούσῃ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο τοῦ κ. Herzberg γράφει τὰ ἑξῆς.

«Ὁ πρᾶγματογνώμων κ. Herzberg οὐδεμίαν εἶχεν ἀναμφιβόλως γνώσιν ὅτι διὰ τῆς πραγματείας *Observations et reflexions suggerées par le dessèchement accidentel du lac Coppais*, ὁ τότε Διευθυντῆς τῶν Δημοσίων Ἔργων κ. Μανιτάκης, ἐπισήμως κατέθεσεν ὅτι ἡ λίμνη τῆς Κωπαΐδος κατὰ τὸ ἔτος 1856 μετὰ τῶν πηγῶν αὐτῆς ἐντελῶς ἀπεξηράνθη.

»Ἐν ᾧ λοιπὸν, ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Kinzer, ἐξ ἀρχῆς τῶν παρατηρήσεων ἀπὸ τὸ ἔτος 1889 αἱ πηγαὶ τῶν Κιονίων μίαν μόνην φορὰν τόσον μικρὰν παροχὴν εἶχον, ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ παρέξωσι τὰς ὠρισμένας 700 λίτρας κατὰ δευτερόλεπτον, εἶνε ἱστορικῶς βεβαιωμένον ὅτι εἰς τὰς πηγὰς τῶν Χαρίτων ἐπῆλθε παντελής ξηρασία».

Προσθέτει κατωτέρω (σελίς 4) ὁ κ. Kinzer ὅτι:

«Δέον νὰ τεθῇ τὸ ἐρώτημα, τί ἤθελε συμβῆ, ἐὰν μετὰ τὴν ἀποπεράτω-

»σιν τοῦ ἔργου τῆς μεταφορᾶς τῶν ὑδάτων τοῦ Μέλανος ποταμοῦ ἀποξη-
»ρανθῶσι πάλιν αἱ πηγαὶ τῶν Χαρίτων, ὡς τοῦτο συνέβη κατὰ τὸ 1856;

»Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης τὴν ἀπάντησιν νομίζω, ὅτι δὲν εἶναι
»ἀνάγκη νὰ διεξέλθω λεπτομερῶς. Τὴν καταστροφὴν ἣτις ἤθελεν ἐπεκταθῆ
»ἐπὶ τῶν μεγαλειτέρων πόλεων τῆς Ἑλλάδος, δύναται ἕκαστος νὰ φαντα-
»σθῆ. Ἐὰν τοῦναντίον ἐπήρχετο ἡ περίπτωσις καθ' ἣν ἡ παροχὴ τῶν πηγῶν
»τῶν Κιονίων θὰ κατήρχετο εἰς ποσὸν τῶν 203 λίτρων κατὰ δευτερόλε-
»πτον, πάλιν θὰ ἀντιστοίχουν ἀκόμη καὶ διὰ πληθυσμὸν 450,000 κατοίκων,
»40 λίτραι κατ' ἄτομον».

Καὶ κατωτέρω (σελίς 5) γράφει ὁ κ. Kinzer:

»Ἐν τῇ τελευταίᾳ μου γνωμοδοτήσῃ θὰ ἡσυχολούμην ὀλιγώτερον διε-
»ξοδικῶς περὶ τοῦ ὑδραγωγείου τοῦ Μέλανος ποταμοῦ καὶ θὰ συνίστων ἀμέ-
»σως τὴν μεταφορὰν τῶν ὑδάτων τῶν πηγῶν τῶν Κιονίων, ἐὰν τότε μοὶ ἦτο
»γνωστὸν τὸ γεγονός, ὅτι αἱ πηγαὶ τῶν Χαρίτων κατὰ τὸ ἔτος 1856 ἦσαν
»ξηραί, καὶ συνεπῶς, ὅτι δύναται ἡ περίπτωσις αὕτη καὶ πάλιν νὰ ἐπα-
»νέλθῃ. Ἡ ἀποξήρανσις τοῦτέστι τῶν πηγῶν τούτων.

»Συνεπῶς αἱ πηγαὶ τῶν Κιονίων ὑπερτεροῦσι τῶν πηγῶν τοῦ σχεδίου
»τοῦ Μέλανος ποταμοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν βεβαιότητα τῆς σταθερᾶς παροχῆς
»ὑδατος».

Καὶ κατωτέρω προσθέτει (σελίς 11):

»Ἄλλὰ προπάντων ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς μεγαλειτέρας ἀσφαλείας ὡς
»πρὸς τὴν σταθερωτέραν παροχὴν τῶν πηγῶν τῶν Κιονίων δύναμαι σήμε-
»ρον κατηγορηματικῶς μετὰ πάσης τῆς εὐσυνειδησίας νὰ συστήσω τὴν
»κατασκευὴν τοῦ ὑδραγωγείου Στυμφαλίας».

Ἄλλ' ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου συμβαίνει τι τὸ ὅποῖον ἂν μὴ ἀποδει-
»χθῆ προερχόμενον ἐκ πλάνης, δύναται ἐπιεικῶς νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς κακο-
»πιστία κολάσιμος ἐφ' ἧς προκαλοῦμεν τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ
καὶ τοῦ κ. Kinzer, οἵτινες ἔπασαν θῦμα ταύτης. Διότι καὶ ὁ κ. Kinzer
γράφει ὅσας ἀνακριθείας ἀνωτέρω παρεθέσαμεν καὶ ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐν τῇ
Εἰσηγητικῇ αὐτοῦ ἐκθέσει (σελίς 25) ἀναφέρει ὡς γεγονός, πιστοποιηθὲν
ὑπὸ τοῦ κ. Μανιτάκη τὴν ἀποξήρανσιν τοῦ Μέλανος κατὰ τὸ 1856 ἐν ᾧ
τ' ἀντίθετα ἀκριβῶς πιστοποιεῖ ὁ κ. Μανιτάκης.

Καθ' ὅς ἐλάβομεν παρὰ τοῦ κ. Ἀντωνιάδου, Ἀρχιμηχανικοῦ τοῦ Σιδη-
»ροδρ. Πελοποννήσου καὶ συνεργάτου τοῦ κ. Kinzer πληροφορίας, εἰς τὸν κ.
Kinzer παρέδωκεν ὁ ἴδιος ἀντίγραφον καὶ οὐχὶ τὸ πρωτότυπον τῆς πραγ-
»ματείας «Observations et reflexions suggères par le dessechement
accidental du lac Coppais», περὶ ἧς ποιεῖται ἐν ταῖς ἀνωτέρω μνείαν ὁ
κ. Kinzer. Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο ἐνεχείρησεν αὐτῷ, λέγει ὁ κ. Ἀντωνιά-
»δης, ὡς πιστὸν ἀντίγραφον τοῦ πρωτοτύπου, ἄλλος Μηχανικός, ἀσχολού-
»μενος πιθανῶς ἐν τῇ ἐκπονήσῃ τῆς μελέτης τῆς Στυμφαλίας. Ἡ ἀνεύρεσις

ὅμως τοῦ σπανίζοντος τούτου βιβλίου τοῦ κ. Μανιτάκη, ἀπεκάλυψεν εἰς ἡμᾶς ὅτι οὐδαμοῦ τῆς ἐν λόγῳ πραγματείας αὐτοῦ γίνεται μνεῖα περὶ ἀποξηράνσεως τῶν πηγῶν τοῦ Μέλανος ποταμοῦ, ἀλλ' ὅτι ἀπ' ἐναντίας ἐκ τῆς πραγματείας ταύτης πιστοποιεῖται ὅτι καὶ εἰς τὴν μεγάλην ξηρασίαν τοῦ 1856, αἱ πηγαὶ τοῦ Μέλανος ἔρρεον διαρκῶς χρησιμοποιοῦνται κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς ἀρδεύσεις μεγάλων ἐκτάσεων καλλιεργουμένων δι' ἀραβοσίτου καὶ βάμβακος.

Τὸ κείμενον ἔχει ὡς ἑξῆς :

«On aurait pu deblayer ce passage en enlevant beaucoup de blocs, mais malheureusement le temps ne l'a point permis, car la saison pluvieuse était venue et avec elle étaient revenues au katavothre les eaux du Cephise et du Melas qui jusque là avaient été détournées pour servir à l'irrigation des vastes champs de Maïs et du coton».

Τοῦτο ἄλλως τε συμφωνεῖ πρὸς τὰς πληροφορίες ἃς συνέλεξεν ἐπὶ τόπου ὁ προσυπογραφόμενος ἐκ τῆς ἡμετέρας Ἐπιτροπῆς κ. Ἡλίας Ι. Ἀγγελόπουλος Μηχανικός, ἀσχοληθείς, κατὰ τὸ 1899 κατ' ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν μελέτην τῆς ὑδρεύσεως τῶν δύο πόλεων διὰ τῶν ὑδάτων τοῦ Μέλανος, πληροφορίες, καθ' ἃς οἱ γέροντες τῶν πέριξ τῶν πηγῶν κατακημένων μερῶν οὐδέποτε ἐνθυμοῦνται ὅχι μόνον στεῖρευσιν ἀλλ' οὐδὲ ἐλάττωσιν τῶν ὑδάτων τῶν πηγῶν τοῦ Μέλανος.

Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ μελέτῃ τοῦ κ. C. Sauvage Μηχανικοῦ, ἣτις συνετάχθη τὸ ἔτος 1849 ἀναφερέται ἡ ὑπ' αὐτοῦ γενομένη καταμέτρησις τῶν πηγῶν τοῦ Μέλανος ἣτις ἀπέδωκε 2 μ. κυβικά καὶ 75 ἀνά δευτερόλεπτον. (Projet du dessèchement du Lac Copais. Athènes Imprimerie nationale 1868 σελ. 15).

Ἐτέρα δὲ καταμέτρησις γενομένη, κατ' ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1899 ὑπὸ τῶν Μηχανικῶν Β. Σαδούκα καὶ Α. Κροκιδᾶ, ἔδωκεν τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς παροχὴν τῶν 2,75 λίτρ. κατὰ δευτερόλεπτον. [Ἐπιτομή τῶν Ἐσωτερικῶν, ὑδρεῦσις καὶ ἐξυγίανσις τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς Μέρος Β' 1900 σελ. 258]. Ἡ αὐτὴ καταμέτρησις, ἔδωκεν, ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, παροχὴν τῆς μιᾶς μόνον τῶν πηγῶν τοῦ Μέλανος λίτρας 332 κατὰ δευτερόλεπτον, καθ' ὃν χρόνον ἡ παροχὴ δλοκλήρου τῆς πηγῆς τῶν Κιονίων καταμετρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κ. Στράτου (1899) εὑρέθη 203 λίτρων ἀνά δευτερόλεπτον.

Ἐκ τούτων καταφαίνεται ὅτι ἡ ποσότης τῶν πηγῶν τοῦ Μέλανος οὐδέποτε ἠλλατώθη.

Εἰς τὴν ὑποβολὴν τοιαύτης ἀνακριθείας, ἣς θῆμα ἔπασαν ὅτε κ. Künzler καὶ ὁ κ. ὑπουργός, συνετέλεσε φρονούμεν κατὰ πάσαν πιθανότητα, τὸ γεγονός ὅτι παρὰ τὰ νενομισμένα καὶ τὴν κυριωτάτην ἀποστολὴν τῶν

άνωτέρων Μηχανικῶν τῶν Δημοσίων ἔργων, οὐδείς αὐτῶν, ὡς ἐπληροφορήθημεν, προσελήθη νὰ ἐργασθῆ εἰς τοιοῦτον τεχνικῆς καθ' ὁλοκληρίαν φύσεως, σχέδιον συμβάσεως καὶ τὰς Συγγραφὰς καὶ τὴν εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ἥτις παρὰ τὴν ἔλλειψιν ταύτην περιέχει ἐν τούτοις πολλὰς τεχνικὰς καὶ στατιστικὰς πληροφορίας.

Β' Εἰσηγητικὴ Ἐκθεσις τοῦ κ. ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ.

Ἐποχρωτικὴ κατακύρωσις ὑπὲρ τοῦ τελευταίου μειοδότου.— Ἐν τῇ Εἰσηγητικῇ αὐτοῦ ἐκθέσει ὁ κ. Ὑπουργὸς γράφει (σελὶς 30), «ὅτι δέον ν' ἀφεθῆ εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐλευθερία προτιμήσεως ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκ τοῦ Μέλανος ἢ τῆς Στυμφαλίας ὑδρευσιν, καθόσον εἰς ταύτην θὰ ἐπιδράσῃ καὶ οἱ ἐν γένει ὄροι μεταφορᾶς οἵτινες θέλουσι προταθῆ κατὰ τὸν ἐνεργηθησόμενον Διεθνῆ διαγωνισμόν. Καὶ βεβαίως θὰ προστεθῇ καὶ ἄλλα στοιχεῖα κρίσεως καὶ συγκρίσεως ὅπως ἀπολήξῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ὀριστικὴν προτίμησιν». Ἡ αὐτὴ ἐγένετο διατύπωσις ἐπὶ τοῦ ζητήματος καὶ εἰς τὰς τρεῖς τελευταίας παραγράφους τοῦ ἀρθροῦ 2 τῆς συμβάσεως.

Τοιαύτη ἀόριστος καὶ περιπεπλεγμένη ἔννοια ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει ἀποκλείει καθολοκληρίαν τὴν ἐπιβεβλημένην ὀριστικὴν διὰ διεθνoῦς μειοδοσίας ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως ἐπὶ φανερᾷ ζημίᾳ τῶν δύο πόλεων. Τοιοῦτος ὄρος περιλαμβανόμενος ἐν ταῖς συγγραφαῖς ἢ τοὺς ὄρους τῆς δημοπρασίας θέλει ἀποκλείσει πάντα σοβαρὸν ἐπιστήμονα καὶ κεφαλαιούχον καὶ παρεμποδίσῃ αὐτὸν νὰ κατέλθῃ εἰς Ἑλλάδα, καὶ προβῆ εἰς δαπανηρὰς μελέτας καὶ υποβάλλῃ προτάσεις ἀναλήψεως τῶν ἔργων, ὅταν οὗτος γνωρίζῃ καλῶς ὅτι τὸ μέτρον τῆς προτιμήσεως δὲν θὰ εἶνε οὔτε ἡ οἰκονομικωτέρα πρότασις ἢ λύουσα τὸ πρόβλημα, οὔτε αἱ ἐγγυήσεις ἃς οὗτος θὰ καταθέσῃ, οὔτε αἱ ἄλλαι παρεχόμεναι πολλαπλαῖ ἐγγυήσεις περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς καλῆς καὶ συμφώνου πρὸς τὰς συγγραφὰς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων, ἀλλ' ἀπλῶς ἡ σκέψις καὶ ἡ κρίσις καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ ἢ τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄφ' οὗ ὁ συντάκτης τοῦ ὑποβληθέντος Νομοσχεδίου, περιέλαβεν ἐν τῇ λύσει τοῦ ὑδραυλικοῦ ζητήματος τῶν δύο γειτόνων πόλεων καὶ τὴν Στυμφαλίαν καὶ τὸν Μέλανα, ἡ ἀπόφασις αὕτη πρέπει νὰ φέρῃ τὸν τύπον εὐκρινῶς διατετυπωμένου διεθνoῦς συναγωνισμοῦ. Τοιοῦτος δὲ συναγωνισμὸς εἰλικρινῆς ἐπιβάλλεται σήμερον καὶ εἶνε ὁ μόνος τρόπος πρὸς πραγματοποίησιν, ἄνευ δεδικαιοποιημένων ἀντιρρήσεων, τῶν ἔργων ὑδρεύσεως καὶ ὑπονόμων, ἰδίως μετὰ τὰς ἀποτυχίας τῶν μέχρι τοῦδε γενομένων προτάσεων ὑπὸ ομάδων κεφαλαιούχων καὶ τραπεζῶν πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τούτου.

Πρὸς τοῦτο πρέπει ἐκ τῶν προτέρων, ὡς ἐν ἄρθρῳ 11 τῆς Συμβάσεως προβλέπεται διὰ τὰ ὕδατα τῆς Στυμφαλίας, νὰ καθορισθῇ ἀπὸ τοῦδε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τὸ πρὸς ἀποζημίωσιν τυχὸν τῆς ἐταιρίας τῆς Κωπαΐδος ποσὸν διὰ τὴν ἀπαλλοτρίωσιν τῶν πηγῶν τοῦ Μέλανος, καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο νὰ ἦνε γνωστὸν εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ συμμεθέξωσι τοῦ συναγωνισμοῦ. Τοῦτο ἄλλως τε ἔσται καὶ μία πρόβλεψις διὰ τὸ μέλλον, ἀφοῦ, ὡς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, μετὰ τεσσαρακονταετίαν θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη τῆς αὐξήσεως τῶν διοχετευθησομένων εἰς τὰς δύο πόλεις ὑδάτων.

Οὕτως οἱ συναγωνισθησόμενοι, ἐν πληρεστάτῃ γνώσει τῶν ὑποχρεώσεων αὐτῶν καὶ πάντων τῶν στοιχείων τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν ἐκ Στυμφαλίας ἢ Μέλανος μεταφορὰν τῶν ὑδάτων, στοιχείων τὰ ὁποῖα καὶ ἡ Κυβέρνησις παρέχει σήμερον θέτουσα εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν τὰς συνταχθείσας κατ' ἐντολὴν αὐτῆς ὀριστικὰς μελέτας ὡς καὶ τὰς προμελέτας, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι συναγωνισθησόμενοι, κατὰ τὴν ἐν τῇ προκηρῦξει ὀρισθησομένην προθεσίαν ἐνὸς ἔτους, θὰ δυνηθῶσι νὰ συμπληρώσωσι δι' ἰδίων μελετῶν, καὶ ὑποβάλωσι τὰς προσφορὰς αὐτῶν.

Ἡ οἰκονομικωτέρα καὶ συμφεροτέρα τῶν προσφορῶν τούτων πρέπει νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ, ἐκτὸς ἂν διεθνῆς ἐκ διακεκριμένων ἐπιστημόνων τριμελῆς Ἐπιτροπῆ, ἐν τῇ προκηρῦξει τοῦ διαγωνισμοῦ ὀριζομένη, ἣθελε προκληθῆι δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ν' ἀποφανθῇ ἐὰν ἡ ἐγκριθεῖσα αὕτη προσφορὰ παρουσιάζει τυχὸν κεκρυμμένα ἐλαττώματα καθιστῶντα τὸ ἔργον τεχνικῶς ἀπραγματοποιήτον ἢ ἐπισφαλές.

Ἐν ἡ δὲ περιπτώσει ἢ Ἐπιτροπῆ ἣθελεν ἀποφανθῇ καταφατικῶς ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος τούτου, τότε καὶ μόνον νὰ ἐπαναλαμβάνηται ὁ συναγωνισμός.

*

Ἐσφαλμένη ἐκτίμησις τῶν βαρῶν τῶν ἰδιοκτητῶν χάριν τῆς κατασκευῆς τῶν ὑπονόμεων.—Ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει (σελ. 47) ἀναφέρεται ὅτι «εἰς τὸ μέλλον θὰ καταβάλλωσιν οἱ παρόδιοι χάριν τῶν ὑπονόμεων δρχ. 25 ἀνὰ τρέχον μέτρον ἀντὶ τῶν 37,50 ἃς καταβάλλουσι σήμερον καὶ ὅτι ἐπομένως οὗτοι «μᾶλλον θὰ ὠφελῶνται ἐκ τῶν νέων ἔργων, » τῶν ἐπιβαλλομένων βαρῶν ὄντων κατὰ μέσον ὄρον ἐλαφροτέρων τῶν » ἤδη ἐπιβεβλημένων».

Ἀναμφισβητήτως πρόκειται περὶ λελανθασμένου ὑπολογισμοῦ διότι πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν ὡς ἄνω σημειουμένων δρχ. 25 ἐκεφαλαιοποιήθη, πρὸς 5⁰/₀, μόνον τὸ κατὰ τρέχ. μέτρον ὑπονόμεων ὀριζόμενον ἐν τῇ Συμβάσει τίμημα τῆς 1,25. Ἐλθμονήθη δὲ καθ' ὀλοκληρίαν ἢ ἐκ δρχ. 2⁰/₀ εἰσφορά, ἢ καὶ σημαντικωτέρα, ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς ἀξίας τῶν οἰκοδομῶν, ἣτις ἐπίσης καταβάλλεται χάριν τῆς κατασκευῆς τῶν ὑπονόμεων κατὰ τὸ ἄρθρον 20 τῆς Συμβάσεως. Ἡ εἰσφορὰ αὕτη ὡς σημειοῦται καὶ ἐν τῇ

εισηγητική εκθέσει (σελ. 37) ανέρχεται εις ανώτερον ποσόν τοῦ εἰσπραχθησομένου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ 1,25. Ἐπομένως τὸ ανωτέρω τμήμα τῶν 25 δρ. υπερδιπλασιάζεται καὶ θὰ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς παροδίους τοὺς διοχετεύοντας τὰ ἀκάθαρτα αὐτῶν ὕδατα εἰς σωληνωτοὺς ἀγωγοὺς πιλῆνους, ἀξίας πραγματικῶς πολὺ μικρᾶς, ἐνῶ ὁ ὑπολογισμὸς ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μεγάλων λιθοκτίστων κεντρικῶν ἀγωγῶν ἀξίας 60-100 δραχ. ἀνὰ τρέχον μέτρον.

**Νομοσχέδιον περὶ ὑδρεύσεως καὶ κατασκευῆς ὑπονόμων
Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ περιχώρων.**

Ἰδιαιτέρως ἐπὶ τινῶν ἄρθρων τοῦ σχεδίου Συμβάσεως ἔχομεν νὰ φέρωμεν τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις :

Ἄρθρον 1. Ὅρθόν εἶνε νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι δίκτυον ὑδρεύσεως ἐν Πειραιεὶ κατεσκευάσθη νέον.

Ἐπίσης λογικὸν εἶνε τὰ κτιστὰ μόνον μέρη τοῦ ὕδραγωγείου νὰ κατασκευασθῶσιν ἔχοντα διαστάσεις πρὸς διοχέτουςιν 1000 λιτρῶν κατὰ δευτερόλεπτον. Διὰ τ' ἄλλα ἔργα, σίφωνας, σωλήνας κλπ. περιττὴ ἢ τοιαύτη ἐπιβάρυνσις τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἔργων ἀπὸ τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεως, ἀφ' οὗ θὰ ἐπαρκέσῃ διὰ τὰς πρώτας ἀνάγκας ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν παροχὴν 500 λιτρῶν. Ἡ προσθήκη σωλήνων πρὸς παροχὴν τῶν 1000 λιτρῶν ἔσται πάντοτε δυνατὴ ἅμα ὡς αἱ ἀνάγκαι τῆς πόλεως τὸ ἀπαιτήσωσιν.

Ἄρθρον 2. Προθεσμίᾳ τοῦ διαγωνισμοῦ ὀρθόν εἶνε νὰ ὀρισθῇ ἐνὸς ἔτους, ὅπως δοθῇ ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος εἰς τοὺς συναγωνισθησομένους νὰ προβῶσιν εἰς τὰς ἀπαραίτητους συμπληρωτικὰς μελέτας καὶ ὑποβάλωσι τὰς προτάσεις αὐτῶν.

Ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ 2 σφαλερὰ καὶ ἀσύστατος εἶνε κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν ἡ βᾶσις τοῦ διαγωνισμοῦ ἂν αὕτη τεθῇ κατὰ τὰ ἐν τῷ σχεδίῳ συμβάσεως ὀριζόμενα δηλαδὴ «*ἢ μείωσις τῶν διὰ τῶν ἄρθρων 17 καὶ 20 τοῦ Νόμου ὀριζομένων ἀνωτάτων ὄρων τιμῆς τοῦ ὕδατος καὶ εἰσφορῶν διὰ τὰς ὑπονόμους*».

Καὶ ὄντως, διὰ τοιαύτης βᾶσεως εἶνε φανερόν ὅτι ἐπιδιώκεται μὲν ἡ διὰ τοῦ συναγωνισμοῦ πιθανὴ μείωσις τῶν τιμῶν ὑδρεύσεως καὶ εἰσφορᾶς διὰ τὰς ὑπονόμους, αἵτινες θὰ ἐπιβαρύνωσι τοὺς ἰδιοκτῆτας, ἀλλὰ τὸ εὐεργέτημα τοῦτο εἶνε φαινομενικόν, διότι ἡ τοιαύτη μείωσις τῶν ἐν λόγῳ τιμῶν θὰ ἐπιφέρῃ ἐξ ἄλλου τὴν ὀριστικὴν ἀποδοχὴν ὡς πραγματικῶς δῆθεν δαπανηθησομένου ποσοῦ τοῦ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν μελετῶν ὀριζομένου ἐκ δραχ. 56.000.000. Ἐπὶ τοῦ ποσοῦ δὲ τούτου θέλει βασισθῇ ὁ κανονισμὸς τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 23 τῆς συμβάσεως διανομῆς τῶν

κερδῶν, τῶν πέραν τοῦ 7¹/₀ ἐπὶ τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ὑπηρεσίας τοῦ τε κεφαλαίου τούτου καὶ τῶν ὁμολογιῶν.

Ἡ διανομὴ δὲ αὕτη κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ τῆς συμβάσεως ὀρίζεται μεταξὺ μετόχων (40⁰/₀), Δήμων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς (40⁰/₀) καὶ τῶν καταναλωτῶν (20⁰/₀).

Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ τῶν 56.000.000 θὰ κανονισθῇ ἐπίσης καὶ ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 90 τῶν συγγραφῶν ἐξαγορὰ τῆς παραχωρήσεως. Εἶνε δὲ καταφανὲς ὅτι ὅσῳ μεγαλείτερον ὀρισθῇ τὸ κεφάλαιον, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰ κέρδη τῶν Δήμων καὶ τῶν καταναλωτῶν ἔσται μικροτέρα καὶ τὸ ἀπαιτηθῆσομενον ποσὸν πρὸς ἐξαγορὰν μεγαλείτερον.

Ἐν τῷ τούναντίον, ἔσται πολὺ λογικωτέρα καὶ ἀπλουστέρα ἡ ἀποδοχὴ ὡς βάσεως τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ τῶν τριῶν στοιχείων ταυτοχρόνως, α') τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν 56.000.000, β') τοῦ τιμήματος τοῦ ὕδατος, τοῦ ἐν ἄρθρῳ 17 ὀριζομένου καὶ γ') τῆς εἰσφοράς διὰ τὰς ὑπονόμους 2⁰/₀ ἐπὶ τῆς προσόδου τῶν οἰκοδομῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων τριῶν στοιχείων νὰ γίνῃ ἐνιαία, ἥτοι μία καὶ μόνη προσφορά τῶν συναγωνισθησομένων ἐπὶ ἑλαττον τοῖς ἑκατόν. Καὶ ὄντως τό τε τίμημα τοῦ ὕδατος καὶ ἡ διὰ τὰς ὑπονόμους εἰσφορά, εἶνε συνάρτησις τοῦ δαπανηθησομένου ποσοῦ καὶ ὀρθὸν εἶνε ἂν ἐν τῷ συναγωνισμῷ ἐπέλθῃ μείωσις τῆς προϋπολογισθείσης ὀλικῆς τῶν ἔργων δαπάνης 56.000.000, νὰ ἐπέλθῃ ταυτοχρόνως καὶ μείωσις τοῦ τιμήματος τοῦ ὕδατος καὶ τῆς διὰ τὰς ὑπονόμους εἰσφοράς, ὧν αἱ εἰσπράξεις ἀντιπροσωπεύουσι τὸ δίκαιον μέτρον τῆς ὑπηρεσίας τοῦ καταβληθησομένου πραγματικῶς κεφαλαίου.

Τὰ ἐν ταῖς τρισὶν τελευταίαις παραγράφοις τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 2 ἐκτιθέμενα περὶ ἐλευθερίας ἀπολύτου τῆς Κυβερνήσεως νὰ κρίνῃ περὶ τῶν συμφερωτέρων ὅρων καὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ καταλληλοτέρου ἀναδόχου μεταξὺ τῶν διαγωνισθησομένων, περὶ ἐπαναλήψεως τοῦ διαγωνισμοῦ καὶ τῆς μὴ ἀποδοχῆς οὐδεμιᾶς τῶν προτάσεων, πάντα ταῦτα πρέπει ν' ἀφαιρεθῶσι.

Δι' αὐτῶν, ὡς ἤδη ἐξεθέσαμεν, ἐκμηδενίζεται ἄρδην ὁ σκοπὸς τοῦ διεθνοῦς συναγωνισμοῦ καὶ παρεμποδίζεται πᾶσα προσπάθεια καὶ δαπανηρὰ μελέτη τῶν συναγωνισθησομένων πρὸς οἰκονομικωτέραν ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος.

Ἄρθρον 4. Νὰ καθορισθῇ ἐκ τῶν προτέρων, ἐὰν ἡ κατατεθεῖσα ἐγγύησις θέλει ἀποτελέσει μέρος τοῦ μετοχικοῦ κεφαλαίου ἢ ὄχι.

Ἄρθρον 5. Παρεμποδίζει πῶς τὸν ἐλεύθερον συναγωνισμὸν ὁ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ περιορισμὸς, καθ' ὃν ἡ πλειοψηφία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου πρέπει ν' ἀποτελῆται ἐξ Ἑλλήνων ὑπηκόων, προκειμένου μάλιστα περὶ ἀνωνύμου Ἑλληνικῆς ἐταιρίας.

Δύναται ἄλλως τε νὰ καθορισθῇ ἐν τῷ καταστατικῷ τῆς ἰδρυθησομέ-

νης εταιρίας, ὅτι μόνον οἱ παρόντες ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τοῦ Συμβουλίου θὰ ἔχωσι ψῆφον μίαν καὶ μόνην.

Νὰ ὀρισθῇ δὲ ἐκ τῶν προτέρων ὁ μισθὸς τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου.

Ἄρθρον 6. Νὰ ὀρισθῇ σαφῶς ὅτι τὰ σχέδια ὑποβληθήσονται ὀπὸ τοῦ ἀναδόχου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον πρὸς ἔγκρισιν ἐντὸς 6 μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ διαγωνισμοῦ. Ἐὰν δὲ ἐντὸς 2 μηνῶν δὲν ἐπιστραφῶσιν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ἐγκεκριμένα, νὰ θεωρῶνται ὡς τοιαῦτα καὶ νὰ εἶνε ἐκτελεστά.

Ἄρθρον 10. Νὰ καθορισθῇ σαφῶς ἂν ἡ Κυβέρνησις θὰ παραχωρήσῃ ἢ ὄχι εἰς τὸν ἀνάδοχον τὸ Ἀδριανεῖον ὑδραγωγεῖον μετὰ τοῦ εἰς αὐτὸ ῥέοντος ὕδατος κλπ. κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ.

Ἄοριстіα, οἷα ἢ ἐν τῷ Νομοσχεδίῳ, εἰς διεθνή συναγωνισμόν δὲν ἐπιτρέπεται.

Νὰ ὀρισθῇ ἐπίσης ὅτι τοῦτο θὰ ἐπιτραπῇ μόνον μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων ὑδρεύσεως καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως αὐτῶν.

Νὰ διασαφηνησθῶσιν ἐπίσης τὰ ἐν τῇ τελευταίᾳ παραγράφῳ ἀσαφῶς διατυπούμενα.

Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο τῆς συμβάσεως ἐπιτρέπεται ἢ χρησιμοποίησις τῶν ὑδάτων τοῦ Ἀδριανείου ὑδραγωγείου πρὸς πόσιν «ἐὰν ἤθελε προκύψῃ» ἐξαιρετικῶς ἐκ λειψυδρίας ἢ ἐτέρου λόγου ἀνεπάρκειας τοῦ ἐκ τοῦ νέου ὑδραγωγείου ὕδατος. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, τοῦτο ἐπιτρέπεται μόνον προσκαίρως καὶ κατόπιν ἀδείας τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου μετὰ ἔγκρισιν δὲ ὑπ' αὐτοῦ τῶν ληπτέων μέτρων, ὅπως ἢ «χρῆσις τῶν ὑδάτων τούτων ὑπάρξῃ ἀβλαβῆς, δι' ἀπολυμαντικῶν ἐγκαταστάσεων».

Ὅρθόν φαίνεται ἡμῖν ὅπως ἢ ἐν λόγῳ ἀδεια τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ ν' ἀνανεῶται κατὰ δεκαπενθήμερον, ὥστε νὰ ἐξαναγκάζηται ἢ Ἐταιρία νὰ ἐπιφέρῃ ταχύτατα τὴν διόρθωσιν τῆς τυχόν ἐπεληθσομένης ζημίας εἰς τὸ ὑδραγωγεῖον. Ἐπίσης πρέπει ἢ ἔταιρία πρὶν ἐπιστῆ ἢ κατεπίγουσα αὕτη ἀνάγκη, λόγῳ ἐλλείψεως προσκαίρου ὑδάτων ἐκ τῶν πηγῶν ἢ ἐνεκεν βλάβης τινὸς τῆς διοχετεύσεως, νὰ διατηρῇ ἐν καλῇ καταστάσει τὸ Ἀδριανεῖον ὑδραγωγεῖον, ἀπηλλαγμένον μολύνσεων καὶ νὰ ἔχῃ τὰ πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὑδάτων τούτων ἔργα καθ' ὅλα ἔτοιμα πρὸς χρῆσιν, ἵνα ὅταν ἐπέλθῃ ἢ ἀνάγκη τῆς παροχῆς τῶν ὑδάτων τοῦ ὑδραγωγείου εἰς τοὺς πολίτας μὴ εὐρεθῇ ἐν ἀδυναμίᾳ, ἐλλείψει τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου, νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἐξυγίανσιν τῶν ὑδάτων τούτων πρὸ πάσης αὐτῶν διοχετεύσεως εἰς τὰ δίκτυα τῆς πόλεως.

Ἄρθρον 11. Δὰ ὀρισθῇ σαφῶς ἐὰν ὁ ἀνάδοχος, λόγῳ ἀνεπαρκείας τῶν πηγῶν Κιονίων, δύναται νὰ χρησιμοποίησῃ καὶ τὴν πηγὴν Δούσιας, ἣς τὸ ὕδωρ ἀποκλείει σχεδὸν ὁ κ. Künzer ἐν τῇ γνωμοδοτήσει αὐτοῦ (Σελ. 22).

Ἐπίσης νὰ ὀρισθῆ σαφῶς ὅτι τὸ Δημόσιον μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Νόμου καὶ πρὸ τῆς διακηρύξεως τοῦ συναγωνισμοῦ « θὰ προβῆ εἰς καθορισμὸν τῶν καταβληθησομένων ἀποζημιώσεων πρὸς ἀπαλλοτριώσιν λόγῳ δημοσίας ἀνάγκης τῶν τυχόν βαρυνουσῶν τὰς ἀνωτέρω πηγὰς ἢ μίαν ἐξ αὐτῶν, δουλειῶν ἢ ἐτέρων οἰωνδήποτε δικαιωμάτων κλπ. κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ διατυπούμενα.

Πᾶσα ἄοριστία σχετιζομένη πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου πληρωτέον ποσόν, λόγῳ ἀποζημιώσεων ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ συναγωνισμοῦ.

Ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ κακῶς, ὡς καὶ ἀνωτέρω λεπτομερῶς ἐξεθέσαμεν, ἀφίεται εἰς τὸν ἀνάδοχον ἢ πρόνοια νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τῆς ἐταιρίας τῆς λίμνης Κωπαΐδος διὰ τὴν ἐκχώρησιν τῆς πηγῆς ταύτης, πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συμβάσεως.

Τοιαύτη συνεννόησις μετὰ τὸν συναγωνισμὸν καὶ πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς μετὰ τῆς Κυβερνήσεως συμβάσεως, μεταξὺ ἀναδόχου καὶ Ἑταιρίας, εἶνε καταφανὲς ὅτι προώρισται νὰ ναυαγήσῃ. Διότι πᾶσα βεβαιότης ὑπάρχει ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ ἐταιρία τῆς Κωπαΐδος δυστροποῦσα, θὰ θελήσῃ νὰ ἐπωφεληθῆ ἐκ τῆς ἐκκρεμότητος τοῦ ζητήματος, ζητοῦσα ὅσα τὸ δυνατόν πλείονα, διὰ ὕδωρ τοῦ ὁποίου σήμερον οὐδεμίαν ποιεῖται χρῆσιν. Οὕτως ὁ προσερχόμενος νὰ συναγωνισθῆ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν στοιχείων τούτων καὶ ἀναλαμβάνων τυχὸν τὴν ἐπιχείρησιν, θὰ εὗρεθῆ περιπεπλεγμένος, ριπτόμενος εἰς τὰς λίαν πιθανῶς ὑπερβολικωτάτας ἀξιώσεις τῆς Ἀγγλικῆς ἐταιρίας.

Ἄν μὴ ἡ Κυβέρνησις ἐκ τῶν προτέρων καθορίσῃ καλῶς τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς τυχὸν ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως πρὸς τὴν Ἀγγλικὴν ἐταιρίαν τῆς Κωπαΐδος, καὶ καθορίσῃ ἐν τῇ διακηρύξει τοῦ συναγωνισμοῦ τὸ πρὸς τοῦτο ποσόν, ὡς λεπτομερῶς ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ ὀρίζεται διὰ τὰς ἀπαλλοτριώσεις τῶν ὑδάτων τῆς Στυμφαλίας, προτιμότερον εἶνε νὰ ἀποκλεισθῆ ἐκ τοῦ ἐνεργηθησομένου συναγωνισμοῦ ὁ Μέλας καὶ νὰ περιορισθῆ οὕτως ἢ ὑδρευσις εἰς τὴν διοχέτευσιν τῶν ὑδάτων Στυμφαλίας. Πρὸς τοῦτο ὁμοῦς πρέπει τὸ Δημόσιον ν' ἀναλάβῃ πᾶσαν εὐθύνην ἐκ τῆς τυχὸν ἀνεπαρκειᾶς τῶν ὑδάτων τῆς Στυμφαλίας.

Ἄρθρον 12. Ὅρθον νὰ τροποποιηθῶσι τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ σχετιζόμενα πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων τῶν συνταχθέντων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Künzer, συμφώνως πρὸς ὅσα ἀνωτέρω ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διετυπώσαμεν.

Ἄρθρον 14. Νὰ καθορισθῆ τις θὰ καταβάλλῃ τὴν δαπάνην διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὑδρορροῶν πρὸς ἀερισμὸν τῶν ὑπονόμων ἐπὶ τῆς προσόψεως τῶν οἰκιῶν.

Ἄρθρον 16 καὶ 17. Νὰ καθορισθῆ σαφῶς ὅτι «θὰ συνομολογηθῆ διὰ τῆς συμβάσεως ἢ ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου εἰσπραξις τῶν ἐν τοῖς ἐπομένοις

ἄρθροισ ὀριζομένων δικαιωμάτων καὶ ἐτέρων παρεπομένων προσόδων» καὶ νὰ κανονισθῇ ὀριστικῶς τὸ τίμημα τῆς ὑποχρεωτικῆς ὑδροληψίας κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 17.

Νὰ ὀρισθῇ ἐπίσης ἡ ὀλικὴ ποσότης τοῦ ὕδατος ἡ παρεχομένη τῷ δήμῳ ὄωρεάν διὰ τὰ Δημαρχεῖα, τὰς δημοτικὰς ἀγορὰς Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς, τὰς κρήνας καὶ τὰ Σφαγεῖα.

Ἀοριστία ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐν τῇ συμβάσει θὰ φέρῃ ἐν τῷ μέλλοντι πλείστας περιπλοκάς.

Ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ 17 τῆς Συμβάσεως, ἐνῶ μέχρι τοῦ ἐδαφίου η ἡ ὑποχρεωτικὴ ὑδροληψία ἀναφέρεται εἰς κατοικίας, ἐν ἐδαφίῳ η γίνεται μνεῖα, καὶ λίαν ἀσαφῶς μάλιστα περὶ οἰκοδομῶν¹.

Καταφανῶς πρόκειται περὶ ἀβλεψίας τοῦ συντάξαντος τὸ ἄρθρον ἐπιβάλλεται ἐπομένως ἡ διόρθωσις τούτου, οὕτως ὥστε σαφῶς ν' ἀναφέρηται ὅτι ἐκάστη κατοικία, προσόδου ἄνω τῶν 5 χιλιάδων δραχμῶν ἐτησίως, θὰ λαμβάνῃ ἐν ὄλῳ 250 λίτρας ἀνά πᾶσαν χιλιάδα δραχμῶν ἐνοικίου.

Κατὰ τὴν σύμβασιν (ἄρθρον 17) ὑπεύθυνος ἀπέναντι τῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ τε ὑποχρεωτικῶς διδομένου ὕδατος πρὸς κατανάλωσιν καὶ τοῦ ἐπὶ πλέον καταναλισκομένου, εἶνε ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς οἰκίας. Ἡ ἡμετέρα ἐπιτροπὴ φρονεῖ ὅτι εἰσαγομένης ἀναγκαστικῶς τῆς χρήσεως τοῦ ὕδρομέτρου, δίκαιον εἶνε ὁ καταναλισκὼν τὸ ὕδωρ νὰ πληρῶνῃ αὐτὰ, ὡς τοῦτο γίνεται διὰ τὸ ἀεριόφως καὶ τὸ ἠλεκτρικὸν βεῦμα. Οὐδὲ εἶνε ὀρθὸν καὶ δίκαιον νὰ εὐθύνῃται ὁ ἰδιοκτῆτης διὰ μίαν κατανάλωσιν τὴν ὀποῖαν δὲν κανονίζει ὁ ἴδιος οὔτε δύναται νὰ ἐπιδλέπῃ καὶ περιορίξῃ. Ἡ παροχὴ ὕδατος διὰ τοῦ ἐλευθέρου κρουνοῦ ἢ μὲ τίμημα ἀνά δράμιον, ὡς γίνεται παρ' ἡμῶν, ἐπεβάρυνε τὴν ἰδιοκτῆτην μέχρι τοῦδε, ὅστις προσέθετε τὴν δαπάνην ταύτην εἰς τὸ ἐνοίκιον. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ὕδρομέτρου (compteur), ἀνεφύη τὸ ζήτημα τῆς εὐθύνῃς τοῦ ἰδιοκτῆτου διὰ τὴν ἐπὶ πλέον τῆς κανονισμένης ποσότητος κατανάλωσιν, καὶ προὐκάλεσεν διαμαρτυρίας τῶν ἰδιοκτῆτῶν, ὅπως συνέβη ἐν Παρισίοις.² Εἷς τινὰς δὲ πόλεις

¹ Τὸ ἐδαφίον ἔχει οὕτως:

« Δι' οἰκοδομὰς ἐτησίως προσόδου ἄνω τῶν 5.000 δραχ. ἐπιπροστίθενται 250 λίτραι » ἀνά πᾶσαν χιλιάδα δραχμῶν ἐπὶ πλέον, ὕπολογιζόμεναι ἐπὶ τιμῇ δραχ. 100 κατὰ κυβικόν μέτρον».

² Notice sur le service des eaux et de l'assainissement de Paris (exposition universelle de Paris 1900) σελ. 328. Beaucoup enfin se plaignent du regime des concessions, qui, dans les maisons de rapport, fait de l'eau une charge imposée au propriétaire, que ce dernier répartit arbitraicement sur ses locataires; et l'on réclame, en conséquence, la concession directe au consommateur que contrôlerait, ce qu'on apelle le compteur divisionnaire.

ὡς ἐν Νεαπόλει¹ εἰσῆχθη ἢ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ καταναλωτοῦ πληρωμὴ τοῦ παρεχομένου ὕδατος, ὅστις καταναλωτὴς καὶ εὐθύνηται διὰ τὴν σπατάλην τοῦ ὕδατος.

Ἄρθρον 18. — Νὰ γραφῆ σαφῶς ὅτι «θὰ ἐπιτραπῆ ὅπως τὴν τυχὸν παραγομένην ἠλεκτρικὴν δύναμιν, ἐπὶ πλεον τῆς ἀναγκαίας διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῶν ὑδάτων τοῦ ὑδραγωγείου πωλῆ ὁ ἀνάδοχος πρὸς κίνησιν καὶ φωτισμόν, μὴ ἐπιτρεπομένης ἀοριστίας ἐπὶ τοῦ ζητήματος.

Ἄρθρον 20. — Νὰ προστεθῆ ὅτι ἡ καταβολὴ τῆς εἰσφορᾶς διὰ τὰς ὑπονόμεους τῆς 1,25 δραχ. κατὰ τρέχ. μέτρον προσόψεως οἰκοδομῆς ἢ οἰκοπέδου ἄρξεται ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ὄχι μόνον ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν ὑπονόμεων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς λειτουργίας αὐτῶν.

Ἡ ἐτησίαι εἰσφορὰ τῶν 2⁰/₀ νὰ περιορισθῆ, κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτενῶς ἐκτιθέμενα εἰς 1⁰/₀ καὶ ἡ καταβολὴ τῆς εἰσφορᾶς ταύτης ἄρχηται οὐχὶ ἀπὸ τῆς ἀποπεραιώσεως τοῦ γενικοῦ συλλεκτῆρος, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πλήρους λειτουργίας τῶν ὑπονόμεων τμηματικῶς ἀνά συνοικίας.

Ἄρθρον 21. — Νὰ διατυπωθῆ σαφῶς «τὸ σύνολον τῶν πληρωθησομένων ὑπὸ τοῦ ἀναδόχου, λόγῳ ἀπαλλοτριώσεως, ἀποζημιώσεως, πέρην τοῦ ὁποίου θὰ βαρύνηται τὸ Δημόσιον.

Νὰ καθορισθῆ ἐπίσης, κατὰ τὰ ἀνωτέρω λεπτομερῶς ἐκτεθέντα, ὡς ἐγγύησις τοῦ Κράτους, 4⁰/₀ ἐπὶ τῆς ὀλικῆς πραγματικῆς δαπάνης τῶν ἔργων, ἧτις δαπάνη θὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς βᾶσις ἐν τῷ ἐνεργηθησομένῳ διαγωνισμῷ μετὰ τοῦ 2⁰/₀ (περιορισθησομένου εἰς 1⁰/₀) ἐπὶ τῆς ἐκμισθωτικῆς προσόδου καὶ τοῦ τιμήματος τοῦ ὕδατος.

Ἄρθρον 22. — Νὰ διασαφηνισθῆ πῶς καὶ πότε παραγράφονται αἱ καθυστερούμεναι πρὸς τὸν ἀνάδοχον ἀπαιτήσεις.

Ἄρθρον 28. — Ἡ πενταμελής Ἐπιτροπὴ ὀρθότερον ν' ἀπαρτίζηται ἐξ ἐνὸς ἀνωτάτου ὑπαλλήλου, διοριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὡς Προέδρου, ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ὀριζομένου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν, ὅστις δύναται νὰ χρησιμεύῃ ὡς διαιτητὴς ἐν διαφωνίᾳ, δύο ἀντιπροσώπων τῶν Δήμων Ἀθηναίων καὶ Πειραιῶς καὶ δύο ἀντιπροσώπων τοῦ κτηματικοῦ συνδέσμου Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς.

Τινὰ περὶ τῶν ὑπονόμεων.

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ὑπονόμεων ἔχομεν τὰς ἐξῆς νὰ φέρωμεν παρατηρήσεις:

Ἀσυμφωνίαι τινὲς τῆς συμβάσεως πρὸς τὰ σχέδια. — 1^{ον} Καί τοι ἐν τῇ συγγραφῇ τῶν ὑποχρεώσεων ἀναφέρεται (ἄρθ. 2 γ') ὅτι «ὁ ἀνάδο-

¹ D. Spataro. Igiene delle abitazioni III σελ. 327.

»χος ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως . . . γ') κατασκευάσῃ, συντηρήσῃ, ἐπισκευάζῃ καὶ ἐκμεταλλεύηται εἰς τὰς πόλεις Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Ν. Φαλήρου πλήρες δίκτυον ὑπονόμων», κατὰ τὴν σύνταξιν ὅμως τῶν σχεδίων τὸ δίκτυον τῶν ὑπονόμων ὑπελήφθη κατὰ πολὺ τοῦ σωληνωτοῦ δικτύου τῆς παροχῆς τοῦ ὕδατος, παρὰ τὰ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ κ. Μπέσμαν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διατυπούμενα (σελ. 85). Ἐνῶ τὸ δεύτερον ἐπεκτείνεται ἐφ' ὅλου τοῦ ἐγκεκριμένου σχεδίου τῆς πόλεως, τὸ δίκτυον τῶν ὑπονόμων, κατὰ τὰ σχέδια τοῦ κ. L. Kürsteiner, ἐπεκτείνεται μόνον εἰς τὰ κεντρικώτερα τμήματα τῶν δύο πόλεων, τῶν ὁποίων αἱ οἰκίαι ἀποδίδουσιν ἐν ὄλῳ ἐκμισθωτικὴν πρόσοδον 32.000.000, ἔναντι τῆς ὅλης πρόσοδου τῶν 41.596.089¹. Ἦτοι ἐπὶ ὀλιγωτέρας τῶν $\frac{3}{4}$ ἐκτάσεως τῶν δύο πόλεων προβλέπονται ὑπόνομοι, καθ' ὅτι τὰ κεντρικὰ μέρη τῶν πόλεων καὶ πυκνότερον ἠδομημένα εἶνε καὶ τὰ ἐνοίκια ἀκριβώτερα, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν.

2^{ον} Ὡσαύτως, ἐνῶ κατὰ τὸ ἀρθρ. 47 τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων «εἰς τὰς ὁδοὺς τὰς ἐχούσας πλάτος ἄνω τῶν 25 μέτρων» ἔπρεπε νὰ τοποθετηθῶνται δύο ὑπόνομοι, ἀνὰ μίαν ὑπὸ ἕκαστον πεζοδρόμιον», ἐν τοῖς σχεδίοις δὲν ἐφαρμόζεται πάντοτε ἡ διάταξις αὕτη.

Ὁ Συλλεκτῆριος ἀγωγὸς τοῦ πέμπτου τμήματος τῆς πόλεως ἀσκεπῆς.— Τοῦ τμήματος τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, τοῦ ἀπαρτιζόντος τὸ πέμπτον τμήμα, κατὰ τὴν συγγραφὴν τῶν ὑποχρεώσεων (ἀρθ. 37) ὁ συλλεκτῆριος ἀγωγός, ἐνῶ δέχεται τὰ ἀκάθαρτα ὕδατα καὶ ὅλας τὰς ἀκαθαρσίας δύο νοσοκομείων τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τοῦ Α' Στρατιωτικοῦ νοσοκομείου, τῶν στρατώνων τοῦ πυροβολικοῦ, τοῦ πλείστου τῆς συνοικίας Κολωνακίου, τῆς συνοικίας Πλάκας, καὶ τῆς συνοικίας Ἀκροπόλεως τῆς ἀνωθεν τῆς λεωφόρου Φαλήρου κειμένης (Γαργαρέτα), ἀποτελεῖται ἐκ τῆς κοίτης τοῦ Ἰλισσοῦ, διασκευαζομένου τοῦ πυθμένου αὐτοῦ διὰ λιθοδομῆς, ἀλλὰ μένοντος ἀσκεποῦς ἐπὶ τοῦ παρόντος² οὕτως δὲ θὰ περιφέρωνται ἐπὶ 3 χιλιομέτρα ἐντὸς τῆς πόλεως τὰ ὕδατα ταῦτα τῶν ὑπονόμων, ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑποχρεωτικῶς θὰ ἐκβάλωσιν ὅλα τὰ ἀποχωρητήρια τοῦ τμήματος τούτου.

Τοῦτο πρέπει νὰ διορθωθῇ, κατασκευαζομένης ὑπονόμου ἐκτὸς τῆς

¹ « Ἐν τῇ εἰσηγητικῇ ἐκθέσει ἀναφέρεται σελ. 37 σημ. (B) εἰς 32000000 δρχ. περίπου » ἀνέρχεται ἡ πρόσοδος τῶν οἰκοδομῶν τῶν κειμένων ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἐν αἷς θὰ ἐγκατασταθῶσιν ὑπόνομοι ».

² Ἐπεξηγηματικὴ ἐκθεσις περὶ τῶν ὑπονόμων τῶν πόλεων Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς L. Kürsteiner σελ. 16.

κοίτης τοῦ Ἴλισσοῦ, χρησιμοποιουμένης δὲ ἀποκλειστικῶς τῆς κοίτης διὰ τὴν διοχέτευσιν τῶν ὀμβρίων ὑδάτων καὶ τῶν καταγιγῶν.¹

* * *

4) **Ἀερισμὸς τῶν ὑπονόμεων.**— Ἡ σύμβασις ἐν ἄρθρῳ 14 ἀναφέρει, «ἐξωτερικῶς πρὸς ἀερισμὸν τῶν ὑπονόμεων θέλουσι χρησιμοποιηθῆαι αἱ ὑδρορροαὶ ἐπὶ τῆς προσόψεως ἐκάστης οἰκίας.

Τοῦτο εἶνε ἀνεφάρμοστον, διότι παρ' ἡμῖν, ἐπιτρεπομένης τῆς ἀπ' εὐθείας εἰς τὰς ὁδοὺς ἀπορρίψεως τῶν ὀμβρίων ὑδάτων τῶν στεγῶν, δὲν τοποθετοῦνται συνήθως ὑδρορροαὶ παρὰ ὀπτόταν ὑπάρχουσι δώματα (ταράτσαι). Πῶς εἶνε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δυνατόν ν' ἀερίζηται ἡ ὑπόνομος ἀπὸ τὴν ὑδρορρόγην τοῦ δώματος, ἐν ᾧ ἀπλώνονται μετὰ τὴν πλύσιν τὰ ἐνδύματα, καὶ ὅπερ κατὰ τὸ θέρος εἰς πολλοὺς τῶν πολιτῶν χρησιμεύει ὡς μέρος ἀναψυχῆς. Ἄλλως τε ἔνεκεν τῆς χρήσεως δι' ἣν προορίζονται αἱ ὑδρορροαὶ αὗται, δὲν εἶνε στεγαναὶ εἰμὴ μόνον διὰ τὰ κατερχόμενα ὑέτεια ὕδατα, θὰ ἐπιτρέπωσιν ὅμως τὴν ἐξάτμισιν τῶν ἀνερχομένων ἀερίων τῶν ὑπονόμεων δι' ὄλων τῶν ἄρμων κατὰ μῆκος αὐτῶν, ἐφ' ὅλης τῆς προσόψεως τῶν οἰκίων, ἐφ' ἧς καὶ κεῖνται τὰ παράθυρα τῶν καλλητέρων δωματίων τῶν οἰκιῶν.

Ὅφειλει ἐπομένως ἡ ἔταιρία νὰ τοποθετῆ ἰδίους ἐπὶ τούτῳ ἀεριστήρας, ἔχουσα μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἐπὶ τῶν οἰκιῶν προσηλώσεως αὐτῶν, ἐφ' ὅσον δὲν ἀντίκειται καὶ τοῦτο εἰς τὴν καλλιτεχνικὴν πρόσοψιν τῆς οἰκοδομῆς.

* * *

5) **Καθαρισμὸς σωλῆνων πτώσεως.**— Ἐν τῷ ἰδίῳ ἄρθρῳ, ἐδάφιον Ε') ἀναφέρεται ὅτι «οἱ σωλῆνες πτώσεως δέον νὰ καθαρίζωνται δις τοῦ ἔτους ὑπὸ τῶν ἰδιοκτητῶν».

Δὲν ὑπάρχει λόγος τοιοῦτου συχνοῦ καὶ ἰδίως δυσχερεστάτου καθαρισμοῦ. Ὁ καθαρισμὸς τῶν σωλῆνων πτώσεως γίνεται ἀφ' ἑαυτοῦ ἐπαρκῶς διὰ τῆς χρήσεως.

* * *

6) **Σίφωνες σωλῆνων πτώσεως.**— Ἐν τῷ ἐπομένῳ ἐδαφίῳ Σ') τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 14 ἀναφέρεται ὅτι «ὁ κύριος ἀγωγὸς πρὸς τὴν ὑπόνομον...

¹ Ἐν τῇ ἐκθέσει ἐπὶ τῶν ἐν τῷ λεκανοπέδιῳ Ἀθηνῶν πλημμυρῶν καὶ τῆς ἀποσοδήσεως αὐτῶν ὁ κ. Γαζῆς ἀναφέρει ὅτι ἡ τροφοδοτοῦσα ἔκτασις τὸν Ἴλισσόν ἀνέρχεται εἰς 40 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα ὄρεινὰ καὶ εἰς 10 πεδινὰ καὶ ὑπολογίζει τὴν παροχὴν αὐτοῦ κατὰ τὴν καταγίγα τῆς 14ης Νοεμβρ. 1896 εἰς 227 μ.³ κατὰ δευτερόλεπτον. Ἐπομένως δὲν δύναται ἡ κοίτη αὕτη νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὑπόνομος καὶ νὰ καλυφθῇ ποτὲ διὰ θόλου ἀναλόγων διαστάσεων.

»ό σωλήν ούτως πρὸ τῆς ἐξόδου αὐτοῦ ἐκ τῆς οἰκίας θὰ ἔχη σίφωνα
»προσιτὸν διὰ τὸν καθαρισμὸν αὐτοῦ». Ἐνταῦθα ὁ σίφων δύναται νὰ λείψῃ,¹
πρέπει δ' ἄντ' αὐτοῦ νὰ ζητηθῇ ἡ τοποθέτησις μεταλλικῆς δικλείδος
(Clapet metallique) ἐναντίον τῆς εἰσορῆς τῶν υδάτων τῶν ὑπονόμων, ἐν
περιπτώσει καθ' ἣν τῶν ὑπονόμων ἡ διατομὴ θ' ἀπεδείκνυετο ἀνεπαρκῆς
μετὰ ραγδαίαν βροχὴν ἢ ἔνεκεν ἐμφράξεως αὐτῶν.

*
**

7) Ἄρδεύσεις διὰ τῶν υδάτων τῶν ὑπονόμων.—Ἡ συγγραφή τῶν
ὑποχρεώσεων, ἐν ἄρθρῳ 13 § β' ἀναφέρει ὅτι «ὁ ἀνάδοχος θέλει ἀναλάβῃ
»ἐπίσης τὴν συντήρησιν καὶ λειτουργίαν τῶν ὑπονόμων, ὡς καὶ τὴν πώλη-
»σιν πρὸς ἴδιον ὄφελος τοῦ ἐξ αὐτῶν ρέοντος ὕδατος τοῦ χρησιμοποιηθη-
»σμένου πρὸς ἄρδευσιν».

Τὸ ζήτημα τῶν ἀρδεύσεων διὰ τῶν υδάτων τῶν ὑπονόμων ὑπὸ ὑγιει-
νὴν ἔποψιν, εἶνε ζήτημα πολὺ σοβαρὸν ὑπὸ σπουδαίων ἐπιστημόνων μελε-
τηθὲν καὶ συζητηθὲν, οὕτω δὲ ἐπιλυθὲν μάλιστα δὲ ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετά-
δοσιν πολλῶν μολυσματικῶν νόσων καὶ ἰδίως τῶν παρασίτων τοῦ ὄργανι-
σμοῦ. Ὅρθον εἶνε ἐπομένως τὸ Κράτος νὰ ἐπιφυλαχθῇ τοῦ δικαιώματος
τῆς χορηγήσεως καὶ τῆς ἀναστολῆς τῶν ἀδειῶν διὰ τὰς ἀρδεύσεις ταύτας,
ἐφ' ὅσον καθ' ὅλον ἢ κατὰ μέρος ἠθέλει ἀποδειχθῇ ἡ ἀρδεύσις ἐνοχλη-
τικὴ ἢ ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν δημοσίαν ὑγίαν. Ἄλλως τὸ Δημόσιον θὰ ὑπό-
κειται εἰς ἀποζημιώσεις ἄν, μὴ προνοῶν περὶ τούτου ἐν τῇ Συμβάσει, ἠθε-
λεν παρεμποδίσει ἐν τῇ μέλλοντι τὰς διὰ τῶν υδάτων τῶν ὑπονόμων
ἀρδεύσεις.

*
**

8) Καταβολὴ τοῦ 2⁰/₁₀₀ ἐπὶ τοῦ μισθώματος τῶν οἰκιῶν πρὸ
τῆς δυνατῆς χρήσεως τῶν ὑπονόμων.—Ἐν τῷ ἄρθρῳ 20 β' ὀρίζεται
σχετικῶς μὲ τὴν εἰσφορὰν διὰ τὰς ὑπονόμους τοῦ 2⁰/₁₀₀ ἐπὶ τῆς ἐν τῷ
φορολογικῷ καταλόγῳ ἀναγραφομένης προσόδου τῶν οἰκοδομῶν ὅτι, «ἡ
καταβολὴ τῆς ἀνωτέρω εἰσφορᾶς ἄρξεται ἀπὸ τοῦ ἔτους τῆς ἀποπερατώ-
σεως τοῦ γενικοῦ συλεκτήρος»² ἐκ τοῦ ὁποῦ μάλιστα ὀρίζει ἡ συγγραφή
τῶν ὑποχρεώσεων ὅτι θὰ ἀρχίσουν τὰ ἔργα τῶν ὑπονόμων.

¹ Publications de la chambre syndicale des propriétés immobilières de la ville de Paris. Badois et Bieber. L'assainissement comparé de Paris et des grandes villes de l'Europe σελ. 45 ἀναφέρεται ὅτι, κατ' ἀρχὰς εἶχε ὀρισθῆ νὰ τοποθετηθῆ σίφων ἀμέσως μετὰ τὴν δικλείδα (clapet). Ἄλλ' ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν κατήργησαν τοὺς σίφωνας τούτους καθ' ὅτι οἱ λοιποὶ σίφωναες τῆς οἰκίας, οἱ εὐρισκόμενοι ὑφ' ἐκάστην βροχὴν (νεροχύτην, ἀποχωρητήριον κτλ.) ἐπαρκοῦσι πρὸς τελείαν ἀπομόνωσιν.

² Δηλαδὴ τοῦ τμήματος τῶν ὑπονόμων τοῦ ἀρχομένου ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς εἰς τὴν θάλασσαν μέχρι τῆς ὁδοῦ Πειραιῶς παρὰ τὰ νέα σφαγεῖα.

Ἡ οὕτω ἀπαιτούμενη διὰ τὰς ὑπονόμους καταβολή ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς περατώσεως τοῦ γενικοῦ συλλεκτῆρος, πρὶν συνδεθῶσιν αἱ οἰκίαι μετὰ τῶν ὑπονόμων καὶ δυνηθῶσι νὰ χρησιμοποιήσωσι αὐτὰς διὰ τὰ ἀπορριπτέα ὕδατα αὐτῶν, εἶνε καὶ ἄδικος καὶ παράλογος. Διότι θὰ ὑφίστανται οὕτω οἱ ἰδιοκτῆται διπλοῦν ἔξοδον. Θὰ πληρώνωσι δηλαδὴ διὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν βόθρων αὐτῶν καθ' ὄλον τὸ διάστημα τοῦτο, καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ πληρώνωσι καὶ φόρον 2% ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος εἰς τὴν ἑταιρείαν τῶν ὑδάτων καὶ ὑπονόμων, ἐνῶ ἡ ἑταιρεία αὕτη δὲν θὰ παρέχῃ εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας οὔτε τὴν ἐλαχίστην ὑπηρεσίαν ἔναντι τῆς καταβολῆς αὐτῶν. Τοῦτο δὲ θὰ ἐξακολουθῇ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, καθ' ὅσον ἐνῶ ἡ σύμβασις ὀρίζει πέντε ἔτη διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων τῆς ὑδρεύσεως, παρέχει δωδεκαετίαν ὅλην διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων τῶν ὑπονόμων.

Ἐν ἄλλοις λόγοις, ἂν ἡ ἑταιρεία κατασκευάσῃ τὸν γενικὸν συλλεκτῆρα ἐντὸς τριῶν ἐτῶν, πολλοὶ ἰδιοκτῆται θὰ καταβάλωσιν ἐπὶ 9 ἔτη τὸ 2% καὶ τὸ 1,25 δρχ. ἀνά μ. μ. προσόψεως ἐπὶ τῆς προσόδου, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἐν τούτοις ὑπόνομον πρὸς χρῆσιν αὐτῶν.

9) *Ἀνάγκη ἐκτελέσεως ἀντιπλημμυρῶν ἔργων.*—Οὔτε τὸ σχέδιον συμβάσεως προβλέπει οὔτε ἡ εἰσηγητικὴ ἔκθεσις ἀναφέρει τι διὰ τοὺς χειμάρρους, οἵτινες διέρχονται διὰ τῆς πόλεως καὶ οἵτινες ἐν καιρῷ βραχδαίας βροχῆς κατακλύζουσι διὰ τῶν ὑδάτων τὰς ὁδοὺς καὶ προκαλοῦσι πλημμύρας. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὁ κ. Μπέσμαν ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ (σελ. 95) γράφει: «Μέτρα χρήσιμα εἶνε, ἡ κατὰ μεθοδικὰ σχέδια ἐκτέλεσις » σειρᾶς ἔργων σκοποῦντων τὴν παρεμπόδισιν τῆς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς » περιμέτρου τῶν πόλεων εἰσόδου τῶν ἐξωθεν προερχομένων χειμαρρῶδων » ὑδάτων, ὅπως μὴ βρέωσι διὰ τῶν ὑπονόμων πάντα, ταῦτα τὰ ὕδατα καὶ » αἱ παρ' αὐτῶν παρασυρόμεναι ὕλαι».

Ἡ τροφοδοτούσα τοὺς χειμάρρους τούτους ἕκτασις ἀνέρχεται εἰς 390 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα¹. «Αἱ μεγάλαι βροχαὶ προξενοῦσιν ἐντὸς ὀλίγων » ὥρων ἰσχυρὰ ρεύματα χειμάρρων καταστρέφοντα τὸ προστυχόν, διότι » συνέθη πολλάκις ἐντὸς μιᾶς ὥρας τὸ ὕψος τῆς βροχῆς νὰ ἀνέλθῃ εἰς » 10 χιλιοστά τοῦ μέτρου, καὶ ἐνίοτε 30 χιλιοστόμ. ἢ δ' ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας » πεσοῦσα ποσότης ὕδατος ἀνῆλθεν εἰς 98 χιλιοστόμ. τὴν 27 Νοεμβρίου » 1864 καὶ τὴν 14 Νοεμβρίου 1896, ἡμέραν μεγάλης πλημμύρας, ἀνῆλθεν » εἰς 119 χιλιοστόμ., ἐνῶ ἡ βροχὴ ὀλοκλήρου ἔτους (1891) ἀνῆλθε μόλις » εἰς 200 χιλιοστόμ.»². Ὅταν ἀρξῶνται τῆς λειτουργείας αὐτῶν αἱ νέαι

¹ Ν. Γαζῆ νομομηχανικοῦ Ἐκθεσις ἐπὶ τῶν ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ Ἀθηναίων πλημμυρῶν καὶ τῆς ἀποσοδήσεως αὐτῶν.

² Ἠλία Ἰ. Ἀγγελοπούλου. Περὶ τῶν πλημμυρῶν ἐν τῷ Λεκανοπεδίῳ τῆς Ἀττικῆς. Δεκέμβριος 1898.

ὑπόνομοι τὸ ἄτοπον τῶν διὰ τῆς πόλεως διερχομένων ὑδάτων· τούτων τῶν χειμάρρων θὰ ἔχη μεγάλην σημασίαν. Ἐνδέχεται νὰ πληρῶσιν ἄμμου τὰς ὑπονόμους ἢ τὰ στόμα αὐτῶν καὶ νὰ παρεμποδίξωσιν ἐπὶ χρόνον τὴν λειτουργίαν αὐτῶν, ἢ διὰ τῆς πιέσεως νὰ φέρωσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὁδῶν ἢ καὶ ἐντὸς τῶν κατοικιῶν τὰς ἐν τοῖς ὑπονόμοις εὐρισκομένας ἀκαθαρσίας ἐκ τῶν μὴ καλῶς λειτουργούντων σιφῶνων ἢ δικλείδων Claret. Δὲν θὰ εἶνε δὲ πλέον ἀνεκτὴ ἢ ἐν τῷ μέλλοντι ἐπανάληψις τῶν ἐν τῇ πόλει πλημμυρῶν μετὰ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ὑπὸ ψήφισιν δαπανηρῶν ἔργων καλλωπισμοῦ καὶ ἐξυγιάνσεως τῶν δύο πόλεων. Ἀνάγκη ἐπομένως ἐπεΐγουσα εἶνε ὅπως τὸ Δημόσιον ἐπιληφθῆ τῆς μελέτης καὶ ταχείας ἐκτελέσεως τῶν ἀπαραιτήτων ἀντιπλημμυρικῶν ἔργων καὶ ἀπαλλαγῆ οὕτως ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς τοῦ κακοῦ τούτου, τοῦ τόσο ἐπιζημίου καὶ εἰς τὸν Δῆμον καὶ εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

ΣΥΓΓΡΑΦΑΙ

Ἐξ ὧν ἀνωτέρω παρεθέσαμεν ἐξάγεται ὅτι αἱ συγγραφαὶ ἀποτελοῦσι τὴν κυριωτέραν βᾶσιν τοῦ συναγωνισμοῦ καὶ εἶνε ἐν τῶν τεχνικωτέρων μερῶν τῆς ὅλης μελέτης, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ καθορίζῃ ἐν πάσῃ λεπτομερεῖᾳ τὰς διαφόρους ἐργασίας καὶ τὰ χρησιμοποιοηθσόμενα ὄργανα καὶ νὰ κανονίζῃ κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα τοῦ προνομίου τὰς σχέσεις μεταξὺ τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς Δημοσίου ὑπηρεσίας τοῦ Ἐλέγχου.

Δυστυχῶς ἡ ἐν τέλει τοῦ Νομοσχεδίου περὶ ὑδρεύσεως καὶ κατασκευῆς ὑπονόμων παρατεθεῖσα Συγγραφή ὑποχρεώσεων παρουσιάζει ἐν πολλοῖς ἀοριστίαν καὶ ἀσάφειαν οὐχὶ ἀξίαν πρὸς τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου. Πλεῖσται δὲ τεχνικαὶ λεπτομέρειαι ἐλλείπουσιν ἐκ τῶν συγγραφῶν τούτων καὶ ἄλλαι ἀμελῶς πάνυ διευτυπώθησαν.

Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων φρονοῦμεν ὅτι εἶνε ἀπαραίτητον ὅπως ἡ σύνταξις τῶν Συγγραφῶν ἀνατεθῇ εἰς Ἐπιτροπὴν ἐκ διακεκριμένων καὶ πεπειραμένων Μηχανικῶν οἵτινες νὰ ἠσχολήθησαν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν σοβαρῶν ἔργων ἐν Ἑλλάδι. Ὅστω θὰ παρέχῃται πᾶσα δυνατὴ ἐγγύησις ὅτι εὐ καὶ καλῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ἐτέθη ἡ βᾶσις αὕτη τοῦ συναγωνισμοῦ, ἡ ἐξασφαλίζουσα ἐπαναλαμβάνομεν ἀφ' ἑνὸς τὴν τεχνικὴν καὶ καλὴν τῶν ἔργων ἐκτέλεσιν καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἐπὶ ἐβδομηκονταετίαν ἀπρόσκοπον ἐκμετάλλευσιν αὐτῶν.

Θεωροῦμεν καλὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ ὅλη ἐργασία τῆς μελέτης τῶν σοβαρῶν δημοσίας ἀνάγκης ἔργων ἐξεπονήθη ὑπὸ ἰδιωτῶν μηχανικῶν, ἡ δὲ μελέτη αὕτη δὲν ὑπεβλήθη, ὡς ἔδει, εἰς ἐπιτροπὴν ἐξ ἀνωτέρων Δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ δὴ μηχανικῶν, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ διορισθέντων, ἥτις δι' ἰδίας αὐτῆς ἐκθέσεως καὶ ὑπευθύνως ἤθελε πληροφορήσει τὸ Ὑπουργεῖον περὶ τῶν τυχόν ἐλλείψεων τῆς μελέτης ταύτης.

Τοιαύτη ἐπίσημος τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων τοῦ Κράτους ἐκθεσις, ὅσον δὴποτε καὶ ἂν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἀτελής, θὰ ἦτο ἴσως ἀπαραίτητος διὰ τὰς ἐν τῇ Βουλῇ ἐπὶ τοῦ Νομοσχεδίου τούτου συζητήσεις.

*
* *

Ἐργασθέντες ὅσον ἠδυνάμεθα ὅπως ἐκτελέσωμεν πιστῶς καὶ ἐμπεριστατωμένως τὴν ἐντολὴν τὴν ἀνατεθεισάν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου κτηματι-

κοῦ Συνδέσμου, δὲν ἀξιούμεν, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, τὸ ἀλάθητον πασῶν τῶν ὑμετέρων κρίσεων καὶ παρατηρήσεων. Φρονοῦμεν ὅμως ἀδιστακτικῶς ὅτι διὰ τῆς μελέτης ἡμῶν ταύτης παρέχομεν συμβολὴν τινα εἰς τε τοὺς συναδέλφους Μηχανικοὺς καὶ εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἀντιπροσωπεῖαν ὅπως μελετηθῇ ὅσον οἷόν τε κάλλιον καὶ καταρτισθῇ ὅσον οἷόν τε ἄριστον τὸ προσήκον νομοσχέδιον πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ σοβαρωτάτου καὶ ζωτικωτάτου τούτου ζητήματος τῆς ὑδρεύσεως καὶ κατασκευῆς ὑπονόμων τῆς Μητροπόλεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ ἐπινείου αὐτῆς.

Ἀθῆναι 24 Ὀκτωβρίου 1913.

ΗΛΙΑΣ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡΑΠΑΝΤΖΑΛΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000016722

ΑΘΗΝΑΙ ΤΥΠΟΓΡΦΕΙΟΝ "ΕΣΤΙΑ", Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ - 9701

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

